

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

LETNO POROČILO 2018

Poročilo pripravili: **Ilinka Todorovski, Anja Nab Huš**
Delovodnik in statistika: Ana Jarc, Mateja Jerman Šitum
Jezikovni pregled: Mojca Blažej Cirej
Ljubljana, februar 2019

KAZALO

I. UVOD.....	4
II. KRONOLOŠKI PREGLED.....	5
III. PREGLED PO ENOTAH	10
1. TV SLOVENIJA	12
1.1. INFORMATIVNI PROGRAM.....	12
1.2. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	13
1.3. ŠPORTNI PROGRAM.....	16
1.4. RAZVEDRILNI PROGRAM	19
1.5. PROGRAM PLUS	20
1.6. TV KOPER IN TV MARIBOR	22
1.7. OSTALO.....	22
2. RADIO SLOVENIJA.....	26
2.1. PRVI	27
2.2. VAL 202	29
2.3. RADIO KOPER IN MARIBOR	31
2.4. OSTALO.....	31
3. MMC	31
3.1. VSEBINE.....	32
3.2. STORITVE.....	35
4. PROGRAMI ZA NARODNOSTNI SKUPNOSTI	37
5. RTV SLOVENIJA	37
4.1. JEZIKOVNA IN GOVORNA KULTURA.....	38
4.2. DOSTOPNOST.....	42
4.3. TEHNIČNE ZADEVE	46
4.4. OGLASI.....	48
4.5. VLOGA RADIOTELEVIZIJE SLOVENIJA	51
4.6. POHVALJENI!!!	52
IV. PREGLED PO VSEBINI	55
4.1. NATANČNOST, VERODOSTOJNOST VIROV, NAPAKE.....	55
4.2. CELOVITOST, NEPRISTRANSKOST, OBSEG MNENJ	57
4.3. URAVNOTEŽENOST POGOVORNIH ODDAJ	61

4. 4. PRAVILA ŽANROV: INTERVJU, KOMENTAR, SATIRA	63
4. 5. IZBOR TEM, SPREGLED, PREVEČ ALI PREMALO	70
4. 6. VOLILNE IN REFERENDUMSKE VSEBINE	73
4. 7. PAZLJIVA OBRAVNAVA DRUŽBENIH SKUPIN.....	76
4. 8. PROMOCIJA ALI INFORMACIJA?.....	77
4. 9. JAVNO DELOVANJE PROGRAMSKIH USTVARJALCEV.....	79
4. 10. PROFILI ODDAJ NA SPLETNIH OMREŽJIH.....	80
V. VODNIK PO PRIPOROČILIH	81
VI. DELOVANJE VARUHIJNE	84
1. DIALOG Z USTVARJALCI RTV VSEBIN.....	84
2. SODELOVANJE Z VODSTVOM RTV.....	86
3. SODELOVANJE Z ORGANI RTV	86
4. JAVNO DELOVANJE	88
5. PISARNA VARUHIJNE, STATUS IN DELOVNI POGOJI.....	92
VII. ZAKLJUČEK.....	94

Legenda grafičnih oznak

- Zadeve, o katerih je varuhinja napisala poročilo, mnenje ali priporočilo
 - Mnenje varuhinje
 - Priporočilo varuhinje
 - Odziv urednikov, uredništev, programov ali vodstva
 - Varuhinjin poudarek
 - Izziv
- GLEJ ⇒ Napotilo k branju mesečnega poročila

I. UVOD

Letno poročilo ponuja strnjen pregled odzivov javnosti na vsebine in storitve RTV Slovenija, ki so bili čez leto objavljeni v mesečnih poročilih. O čem so spraševali, podajali mnenja in se pritoževali gledalci, poslušalci, bralci in uporabniki RTV storitev? Kako so odgovarjali in pojasnjevali ustvarjalci in pristojni? Kakšna mnenja in priporočila je pripravila varuhinja?

Odzivi so prikazani na več načinov: **kronološko, po organizacijskih enotah in po vsebini**, kar ponuja možnost različnih analiz in primerjav. Povzetki so strnjeni, opremljeni s tabelami, grafičnimi poudarki in sploh tako, da so čim bolj pregledni. Kdor se želi poglobiti v zadeve, najde napotilo k branju konkretnih mesečnih poročil.

Prvič so pregledno objavljena tudi **varuhinjina priporočila. Koliko so jih naslovniki upoštevali in ali so se uresničevala?** To je vprašanje, na katerega bo lahko odgovorilo vodstvo RTV Slovenija v odzivnem poročilu. Ni razloga, da bi bilo to poročilo kaj manj konkretno od varuhinjinega, zlasti če obstaja soglasje, da mnenje javnosti šteje, da so priporočila varuhinje usmerjena v izboljšave, da je dialog pomemben in da je spoštovanje standardov in meril ključno za kakovostno delovanje javnega medija. Če ni tako, je tudi letno poročilo samo sebi namen.

Leto 2018 je bilo po številu pisem, klicev in sporočil rekordno. Kljub temu je bila izpolnjena varuhinjina zaveza, da **nobeno vprašanje ni ostalo brez odgovora.** Takšen obseg in tempo sta bila po eni strani komaj obvladljiva naloga za miniaturno varuhinjino pisarno, po drugi pa zagotovo dodatno breme za novinarje, urednike, vodje in druge zaposlene, ki so morali ob vsakdanjem delu vedno znova, včasih tudi večkrat, varuhinji pojasnjevati svoje ravnanje in odločitve. **Verjamem, da je bilo vredno! Spoštljivo komuniciranje s plačniki RTV prispevka je naložba v partnerski odnos, medsebojno razumevanje, zaupanje in spoštovanje. Pot je dvosmerna, vsak se je nekaj naučil, če se je hotel:** javnost o medijskih zakonitostih, ustroju Zavoda in programskih dilemah, ustvarjalci pa o tem, kakšna so pričakovanja, kako pomembna je vsakokratna poklicna in etična presoja, zakaj napak ni smiselno pomesti pod preprogo in tudi, da ne morejo imeti vedno edini prav.

V tem učnem procesu je sodelovala tudi varuhinja s spodbujanjem razprav, v dialogu, pospeševanjem kroženja informacij in pojasnjevanjem vsega vsem in vsakomur ter vedno in na vseh ravneh. Obsežno poglavje je namenjeno tudi njenim dejavnostim poleg obravnave vlog. Če je to prava pot, jo je smiselno nadaljevati. Če se bo nadaljevala, bo treba varuhinjino pisarno ustrezno okrepiti, saj je glede priliva zadev in obsega komunikacij dosegla meje možnega.

Izzivi medijske pismenosti, novinarske etike ter kulturnega in družbenega poslanstva RTV Slovenija morda niso bili še nikoli tolikšni kot danes. Iz tega letnega poročila je mogoče **izluščiti kar precej dilem, zagotovo pa tudi vsaj kak odgovor in tudi pravo smer.**

Ilinka Todorovski

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

Ljubljana, 1. 2. 2018

II. KRONOLOŠKI PREGLED

Po vseh komunikacijskih poteh (telefon, elektronska pošta, spletni obrazec, pošta) je leta 2018 prispelo **1865 odzivov** gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov RTV storitev. Kronološki pregled po letih kaže, da je to največ od začetka delovanja varuha leta 2008.

Število odzivov že enajsto leto narašča; izjema je padec v letu 2016, in sicer zaradi izjemnega povečanja v letu pred tem, ki ga je tedanji varuh pojasnil z organizirano kampanjo ob nekaj dogodkih. Zadnja tri leta je naraščajoči trend stabilen.

Daleč največje število odzivov, 259, je prispelo avgusta, predvsem zaradi odmevne zadeve Intervju/Dežman, o kateri je varuhinja napisala poročilo; najmanjše število odzivov je prispelo decembra, in sicer 109.

Mesečna nihanja so povezana tudi z različnimi medijsko odmevnimi dogodki. Leta 2018 so bili to svetovno nogometno prvenstvo (junij, julij), zimske olimpijske igre v Pjongčangu (februar), junijske parlamentarne volitve, novembrske in decembrske lokalne volitve itd.

V nadaljevanju sledi strnjen kronološki pregled po mesecih.

JANUAR	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
191	144	184	149	119	160	156	259	118	132	144	109

Po številu odzivov so izstopale pripombe glede jezikovne kulture v vseh medijih RTV Slovenija in pritožbe zaradi spremenjene programske sheme na TV Slovenija 24. januarja, ko zaradi novinarske stavke ni bilo ponovitve oddaje Intervju s Francem Kanglerjem.

Veliko je bilo odzivov na gostovanje predsednika SDS v Odmevih 9. januarja. Trije gledalci so se odzvali tudi na televizijsko poročanje oz. izjave govornice na slovesnosti v Dražgošah 14. januarja.

Radijski poslušalci so komentirali predvsem glasbeni izbor na Prvem.

JAN	FEBRUAR	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
191	144	184	149	119	160	156	259	118	132	144	109

Bilo je več pritožb glede komentarja v radijskih Dogodkih in odmevih 9. februarja in v televizijskem Utripu 24. februarja, prikazovanja žensk v članku na MMC 19. februarja, obravnave literarnega dela v Tedniku 5. februarja in predvajanja zavajajočega oglasa v TV-prodaji.

V pričakovanju državnoborskih volitev je bilo več vprašanj o načelu uravnoveženosti v oddajah s politično tematiko, med drugim o studijski zasedbi v Tarči 15. februarja.

Nekaj odzivov se je zgostilo okoli izpostavljenih projektov RTV Slovenija, Eme 2018 in ZOI Pjongčang.

Glede programske sheme je bilo več vprašanj o ukinjenem Polnočnem klubu in Aritmiji.

JAN	FEB	MAREC	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
191	144	184	149	119	160	156	259	118	132	144	109

Varuhinja je podrobneje obravnavala odzive na Odmeve 14. marca ob odstopu predsednika vlade, pritožbo o »prestreljenosti« informativnih oddaj s športnimi vsebinami, vprašanje o sporedu prenosov na Parlamentarnem programu in protest zaradi izjav, izrečenih v oddaji Panoptikum 28. februarja.

Več odzivov kot običajno je bilo v zvezi z jezikovno kulturo in tehničnimi zadevami, glede programske sheme pa je potekala korespondenca glede ukinitve radijske oddaje Drugi val.

JAN	FEB	MAR	APRIL	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
191	144	184	149	119	160	156	259	118	132	144	109

Med odzivi na programske vsebine so izstopale pritožbe zaradi (pre)skromnega poročanja s protesta proti obveznemu cepljenju 16. aprila. Več pohval je bilo namenjenih TV-oddaji Spomini z Zoro Konjajev (10. in 17. april).

V povezavi s storitvami RTV Slovenija so izstopali odzivi na uvedbo obvezne registracije za ogled arhivskih TV vsebin prek RTV 4D s 1. aprilom: bilo je veliko vprašanj o postopku postopku registracije in protestov zaradi omejitev v dostopanju do spletnega arhiva.

Varuhinja je napisala poročilo o zadevi Hidak/Mostovi – glede poročanja o madžarskih volitvah 13. aprila.

Spet je bilo več pritožb na kulturo dialoga v komentarjih na spletnem mestu rtslo.si.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
191	144	184	149	119	160	156	259	118	132	144	109

Kampanja pred predčasnimi državnoborskimi volitvami in ponovljen referendum o drugem tiru sta zaznamovala mesec in tudi sprožila največ odzivov občinstva.

Več odzivov se je nanašalo na obeleževanje verskih praznikov (vnebohod, binkošti).

Veliko je bilo nejevolje zaradi obvezne registracije za ogled spletnega TV-arhiva, uvedene 1. aprila. Pritožbe so bile najrazličnejše – od tehničnih do vsebinskih.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUNIJ	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
191	144	184	149	119	160	156	259	118	132	144	109

V ospredju je bilo svetovno nogometno prvenstvo v Rusiji; gledalci so podajali mnenja o komentatorjih prenosov in protestirali zaradi zatemnitve tujih TV-programov pri kabljskih operaterjih.

Med pritožbami zaradi ponovitev je izstopala pritožba zaradi intervjuja z notranjo ministrico, ki je bil na Parlamentarnem programu v desetih dneh ponovljen 17-krat.

Med radijskimi vsebinami je več odzivov sprožilo Poletje v dvoje na Valu 202 oz. vprašanje osebnega sloga oz. sproščenosti voditeljev na javnem radiu.

Ob pritožbi o antisemitizmu na portalu RTV SLO Moj splet se je vnovič odprlo vprašanje moderiranja blogov oz. neurednikovane blogosfere.

Odzivi so se zgostili tudi glede objav na družbenih omrežjih.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JULIJ	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC
191	144	184	149	119	160	156	259	118	132	144	109

Mesec so zaznamovali odzivi na TV-oddajo Intervju 22. julija, v kateri je Jože Možina gostil Jožeta Dežmana. Gledalci so se najprej odzvali na vsebino, pozneje pa komentirali javno polemiko ali sodelovali v njej, ob tem pa podajali ne le mnenja o oddaji, ampak tudi o povojni zgodovini in današnjih družbenih razmerah.

Ostali odzivi so bili razpršeni, nekaj več pripomb kot običajno je bilo na jezikovno kulturo, nadaljevale pa so se pritožbe zaradi zatemnitve tujih televizij med svetovnim nogometnim prvenstvom in kritike komentiranja prenosov tekem na Televiziji Slovenija.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVGUST	SEPT	OKT	NOV	DEC
191	144	184	149	119	160	156	259	118	132	144	109

Avgusta so se gledalci še vedno odzivali na julijsko oddajo Intervju, na varuhinjino poročilo v zadevi in javno polemiko glede oddaje.

Med radijskimi vsebinami je bila v središču oddaja Labirinti sveta (10. avgusta).

Varuhinja je obravnavala odziv gledalke, ki je Programski svet večkrat pozvala, naj se opredeli do prazničnega programa, ki po njenem mnenju ni enako načrtovan za verske in posvetne praznike.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPTEMBER	OKT	NOV	DEC
191	144	184	149	119	160	156	259	118	132	144	109

Septembrski odzivi so se nanašali na spoštovanje poklicnih meril in novinarske etike v različnih oddajah – Tedniku, Utripu, Akcentu, Zapisih iz močvirja, Slovenski kroniki.

Občinstvo je podajalo tudi mnenja glede zasnove ali vodenja oddaj, urejanja rubrik ali programske sheme v radijskih in televizijskih programih (Nočni program na Prvem, Odmevi, Od blizu, MMC – kultura in razvedrilo, Parlamentarni program).

Več je bilo pritožb zaradi obsega oglasov in njihove moteče umestitve v program (npr. v okviru športnih prenosov).

Še naprej so zastavljali vprašanja o obvezni registraciji za ogled spletnega TV-arhiva in o moderiranju komentarjev na www.rtv slo.si.

Spet je bilo nekaj več pripomb na radijski glasbeni izbor (Radio Slovenija – Prvi, Radio Koper), a tudi nekaj več pohval za različne programske vsebine (Tednik, Svetovalni servis, Val 202).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKTOBER	NOV	DEC
191	144	184	149	119	160	156	259	118	132	144	109

Več odzivov se je nanašalo na programsko shemo: kako RTV obravnava različne države in druge slovesnosti in kdaj se odloča za televizijske prenose. Povod: dan reformacije in 50. obletnica TO.

Med pritožbami na programske vsebine so izstopale kritika pretiranega realizma v radijskem poročanju o umoru savdskega novinarja, opozorilo o prezrtih športnih uspehih na triatlonu, pritožbe nad glasbenim izborom v Valovi popevki tedna in Slovenski zemlji v pesmi in besedi.

Pritožbe glede jezikovne kulture so se nanašale na TV-program, spletne novice, oglasno sporočilo, medijska pravila uporabe doktorskih nazivov in izgovorjavo črtice v e-naslovih.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOVEMBER	DEC
191	144	184	149	119	160	156	259	118	132	144	109

Občinstvo se je odzivalo na spremljanje kampanje pred lokalnimi volitvami.

Odrpli sta se zanimivi vsebinsko-terminološki vprašanji: ali je Levica opozicijska ali koalicijska stranka in ali je italijanska Severna liga desna ali skrajno desna stranka.

Novembra je prispelo več pohval, med drugim za Mednarodna obzorja o Poljski, Spomine, Med štirimi stenami, Studio Kriškraš ter izbor dokumentarnih in igranih filmov (Rudar, Sinji planet II, Naravna čudesa Zemlje, Neandertalci).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DECEMBER
191	144	184	149	119	160	156	259	118	132	144	109

Gledalci in poslušalci so izražali mnenje o gostih v oddajah Nedeljski gost, Intervju, Studio City, Vroči mikrofoni, Dnevnik ...

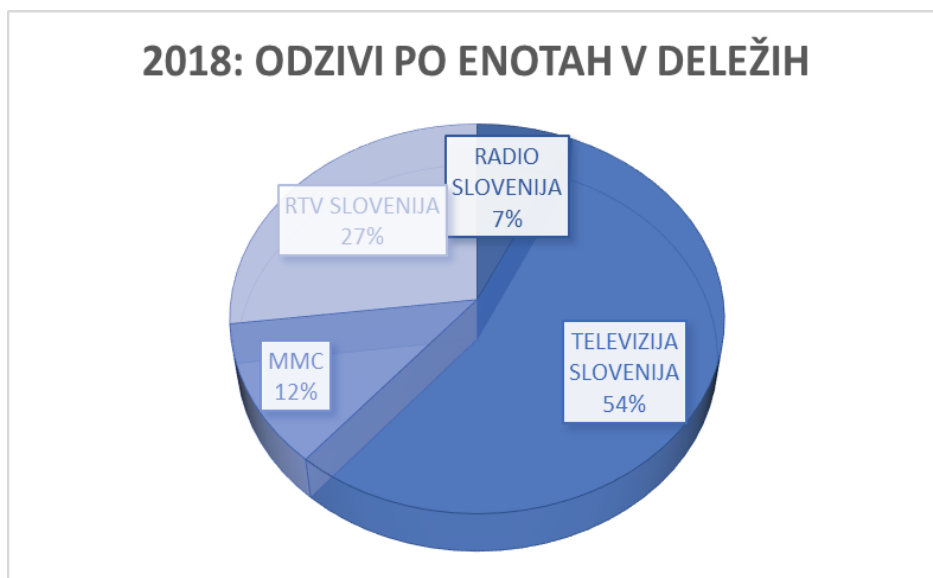
Odvila se je daljša korespondenca o (pre)skromnem poročanju o izredni seji Državnega zbora o prodaji NLB v informativnih oddajah TV Slovenija.

Varuhinja je obravnavala tudi pritožbo zaradi predvajanja nogometne tekme namesto tolmačenega Dnevnika za gledalce z okvaro sluha na Parlamentarnem programu.

Več kritik je bilo glede pogovorov v tujem jeziku v TV-programih in nove grafične podobe TV SLO3 (slabo berljive črke).

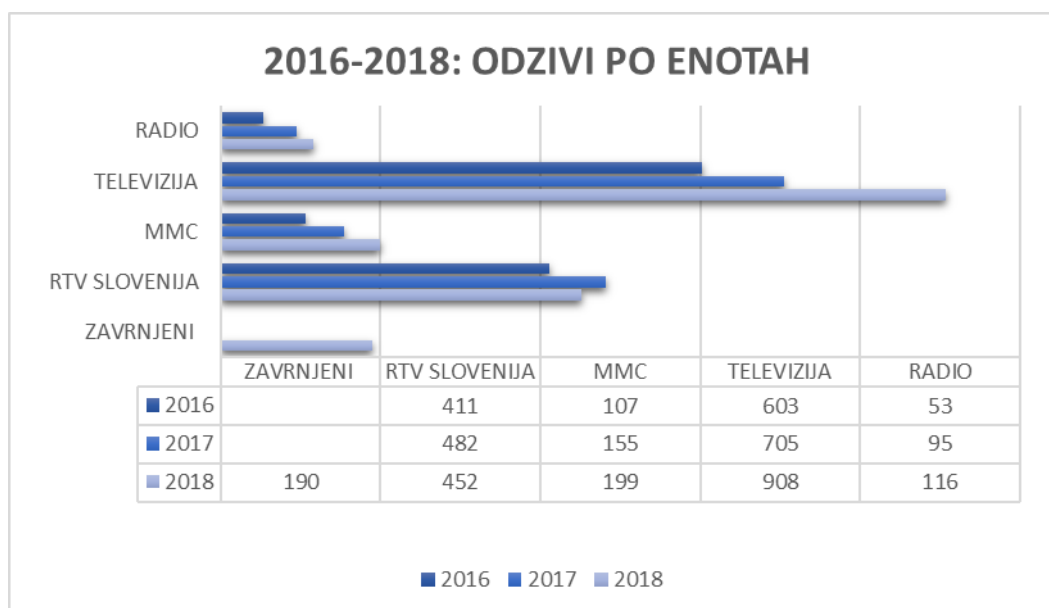
III. PREGLED PO ENOTAH

Vseh odzivov je bilo **1865**. Varuhinja jih je obravnavala **1675**. Razmerje med odzivi po programskih enotah ostaja v zadnjih treh letih enako. Več kot polovica jih je namenjenih Televiziji Slovenija, najmanj pa Radiu Slovenija.

RADIO	116
TELEVIZIJA	908
MMC	199
RTV SLO	452
SKUPAJ	1675

V kategorijo RTV Slovenija se poleg sporočil, povezanih z delovanjem in ustrojem Zavoda, uvrščajo še odzivi, ki so naslovljeni na vse programske ustvarjalce in ne le na posamezne enote ali uredništva (jezikovna kultura) in obravnavajo posebne dejavnosti in vsebine, ki ne sodijo v specifična uredništva (dostopnost vsebin, tehnične zadeve itd.), odzivi na delovanje varuhinje in tudi razpršeni odzivi na različne vidike delovanja javnega medijskega servisa. V to kategorijo se uvrščajo tudi odzivi na oglase – čeprav se vsi nanašajo na objave na televiziji, gre vendarle za tematiko, ki presega en medij oz. enoto.

Zmanjšanje števila odzivov glede RTV Slovenija glede na lansko leto se lahko vsaj deloma pojasni z novo kategorijo zavrženih vlog.

⚠ V novo kategorijo »zavrženi« so uvrščena sporočila (190), ki so bila poudarjeno žaljiva, vulgarna, napadalna in sovražna do »nacionalke«, do ustvarjalcev RTV vsebin, do nastopajočih v programih RTV Slovenija in do različnih družbenih skupin. V to kategorijo sodijo tudi sporočila, iz katerih ni bilo mogoče razbrati, kdo se pritožuje in nad čem (npr. sporočilo vsebuje le povezavo na neko internetno stran), verižna pisma ali ponavljajoča se sporočila z enako vsebino.

Nekatera področja delovanja Zavoda so v odzivih javnosti povsem nevidna. Odzivov, povezanih z delovanjem Regionalnega centra Koper in Maribor – njunih radijskih in televizijskih programov in ob tem še programov za narodnostni skupnosti – je bilo skupaj za peščico. Sporočil glede nekaterih dejavnosti, kot je denimo obveščanje tuje javnost (RSi) ali glasbene produkcije (Simfonični orkester), pa sploh ni bilo.

Ni mogoče prezreti zmotnih predstav o javnem medijskem servisu. Velik del javnosti RTV Slovenija enači s TV Slovenija. Pritožniki izražajo prepričanje, da RTV prispevek plačujejo za gledanje TV Slovenija 1, 2 in 3 in da za 12,75 evra dobijo premalo. Ponudbo na treh sporedih TV Slovenija primerjajo s paketno ponudbo posameznih kabelskih in internetnih operaterjev. Delovanje javnega medijskega servisa skrčijo na televizijsko dejavnost.

Veliko pritožnikov meni, da za RTV Slovenijo plačujejo dvakrat, enkrat s položnico za RTV prispevek in enkrat s plačilom operaterjem; verjamejo, da operaterji velik del denarja nakažejo Zavodu. Precej je takšnih, ki zatrjujejo, da je RTV Slovenija plačljiva (ker je RTV prispevek predpisan in obvezen), medtem ko so komercialne televizije zastonj.

Na mitih o javnem medijskem servisu (RTV je enako televizija; RTV se plačuje, komercialke so zastonj; RTV se plačuje dvakrat) sloni velik del pritožb. Njihova stalnica je še zatrjevanje pritožnikov, da imajo »za to, kar plačajo« pravico dobiti več in boljše.

⚠ V tem poglavju v nadaljevanju podajamo krajši tematski in statistični pregled odzivov po organizacijskih enotah oz. programih, in sicer ločeno za: TV Slovenija, Radio Slovenija, MMC in RTV Slovenija. Posamezne teme znotraj podpoglavij so ilustrirane s primeri odzivov in odgovorov. **Zadeve, ki se nanašajo na upoštevanje programskih standardov in novinarskega kodeksa (Poklicnih meril in načel novinarske etike) in jezikovno kulturo, in so torej po vsebini pomembne za vse enote, uredništva in programske ustvarjalce, so ločeno in podrobneje obravnavane v IV. poglavju.**

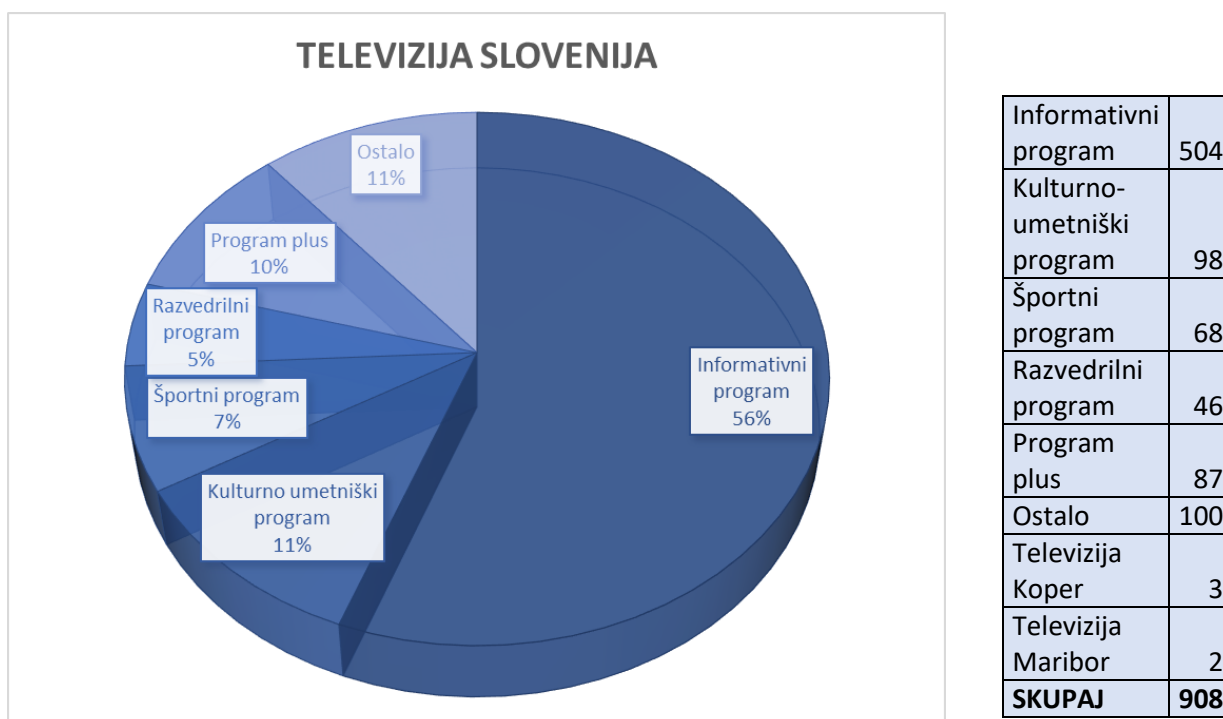
In še pojasnilo za bralce poročila, ki jih utegnejo zмести različne vloge, v katerih so v letu 2018 delovali nekateri posamezniki, saj je bilo to tudi leto kadrovske spremembe na Televiziji Slovenija: odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija je spomladi postala Manica J. Ambrožič; pred tem je bil v začetku leta v. d. odgovornega urednika tega programa Vanja Vardjan, ki je kasneje postal odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija (pred tem je ta program vodil odgovorni urednik Mario Galunič); položaj odgovornega urednika Športnega programa TV Slovenija je po odhodu Miha Žibrata prevzel Gregor Peternel; v. d. pomočnice direktorja TV Slovenija Natalija Gorščak je jeseni postala v. d. direktorice TV Slovenija.

1. TV SLOVENIJA

Nacionalni televizijski programi so v javnosti najbolj opazni in sprožajo največ odzivov (**908**).

Gledalci so daleč največ kritik, pripomb in pritožb namenili Informativnemu programu, in sicer 504, kar je več kot polovica vseh odzivov na televizijske vsebine. Pozorni so bili praktično na vse, kar so ustvarili v tem uredništvu in se o tem tudi izrekli.

Odzivov glede programskih vsebin Televizije Maribor in Televizije Koper je bilo tako malo, da jih grafikon, ki prikazuje odzive po deležih, sploh ne zazna.

1.1. INFORMATIVNI PROGRAM

Najbolj izpostavljeni in pod najstrožjim drobnogledom javnosti so novinarji, uredniki in drugi ustvarjalci informativnih vsebin.

Število prejetih odzivov na vsebine Informativnega programa je v primerjavi z letom 2017 močno naraslo, in sicer z 283 (2017) na **504** (2018). To je mogoče pojasniti predvsem z odmevno zadevo Intervju/Dežman, na katero je julija, sploh pa avgusta, prispelo ogromno odzivov. Ti odzivi so se prepletali tudi s programsko vsebino, ki nastaja v drugem uredništvu, skupni imenovalac pa je avtor (Intervju nastaja v uredništvu Informativnega programa, Pričevalci pa nastajajo v uredništvu Kulturno-umetniškega programa).

Leto 2018 je bilo tudi živahno politično leto – s padcem vlade, državnoborskimi in lokalnimi volitvami, ponovljenim referendumom ..., vse to se je odražalo v odzivih.

Izrecne pohvale so bile silno redke – običajno so bila pozitivna mnenja glede verodostojnega in profesionalnega podajanja dodana drugim odzivom.

Pritožbe bi lahko razdelili v naslednje tematske sklope:

- preveč ali premalo poročanja (npr.: različni prazniki, politični dogodki, šport),
- regionalna zastopanost v programih (zatrjevanje o sivih lisah, npr. Posavje, Bela krajina, Koroška, Celje),
- pluralno in celovito poročanje v posameznih oddajah,
- uravnoteženost v studijskih pogovorih (Odmevi, Tarča, Studio City),
- referendum in volitve,
- vsebine na spletnih omrežjih,
- promocija ali informacija (je dobra novica že reklama?),
- verodostojnost številčnih podatkov,
- žanrske zakonitosti (komentar, intervju),
- parlamentarni program (TV SLO3; spored, posamezne oddaje).

 Obravnavane vsebinske pritožbe so podrobneje predstavljene v IV. poglavju, v pregledu odzivov po vsebini, saj se te pritožbe skupaj s pojasnili, mnenji in priporočili v večini primerov nanašajo na vsa uredništva v okviru RTV. Gre namreč za temeljne dileme programskih standardov, poklicnih meril in novinarske etike in jih ni mogoče razumeti le kot stvar ene od enot javnega medija.

1.2. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Na programske vsebine Kulturnega in umetniškega programa je prispelo 98 odzivov.

Otroški, mladinski, izobraževalni ter domači igrani in dokumentarni program so gledalci največkrat omenjali poleg drugih odzivov, ko so denimo naštevili, kaj vse na nacionalni televiziji pogrešajo (npr. filme in nadaljevanke v slovenščini – kot so nekoč bili, oddaje, iz katerih se kaj naučimo o Sloveniji itd.).

Na varuhov naslov je prispelo tudi nekaj pohval oddajam in avtorjem, predvsem prek uredništva.

Največ pritožb je bilo glede:

- izbora in umestitve tujega igranega in dokumentarnega programa,
- spremembe termina Kulture po Odmevih,
- oddaj Pričevalci,
- sestave gostov in nepristrankosti v mozaičnih in pogovornih oddajah.

 Odzivi na programske vsebine in potek oddaj so zajeti v IV. poglavje, kjer so povzete temeljne novinarske dileme, skupne uredništvom vseh informativnih vsebin na RTV.

Kultura po Odmevih

»Ne vem kaj moti vodstvo RTV, da gledalci športa ne morejo počakati tistih skromnih 5 minut, ki jih RTV namenja kulturi v osrednji info oddaji? Na drugi starni imamo neprestane različne športne prenose na drugem programu RTV. Teško bi to trdili za kulturo. Kdaj TV prenaša na drugem programu neprestano kulturne dogodke – koncerte, gledališke predstave, pesmi in podobno? Ne razumem zakaj vodstvo TV sistematično zapostavlja kulturo, ko se vendar vedno razglaša, da je slovenski narod obstal zaradi kulture, ne pa zaradi športa.« (E. Z.)

»Kot da ne želite, da bi kdo slučajno prejel kakšen košček informacije o kulturi, medtem ko čaka na šport. Oziroma, kot je nedavno tega nekdo dejal, če ljudem ne ponudiš tudi kakovosti, tudi če si je ne želijo, ne bodo nikoli vedeli, česa ne želijo. Ampak vsaj razmišljali bodo.« (N. P.)

Do spomladi 2018 so prihajali odzivi glede vrstnega reda večernega informativnega bloka po Odmevih, saj je bila Kultura po prvem januarju umeščena za Šport.

Vodstvo RTV Slovenija je januarja Programskemu svetu poročalo, da prvi podatki kažejo na dvig gledanosti Kulture, če Odmevom sledi Šport, in da se bodo o morebitni vrnitvi Kulture pred Šport odločali po dveh mesecih celovite analize tega programskega pasu.

Gledalci so maja opazili, da je rubrika Kultura spet na sporedu takoj po Odmevih:

»Rad bi se vam zahvalil za vaš trud, saj sedaj lahko ponovno gledamo oddajo o kulturi pred športom.« (G. Z.)

Polemika glede zaporedja kulturne in športne oddaje po Odmevih je stekla konec leta 2017, ob pripravi PPN za 2018. Varuhinja je takrat menila, da javni medij ne bi smel dajati prednosti gledanosti pred poslanstvom in da je argumenti vodstva niso prepričali. (GLEJ ⇒ decembrsko poročilo 2017)

Umestitev oddaj, ob katerih urah in zakaj ravno takrat?

»Oddaji Mejniki zvoka in Veliki slikarji na malem zaslonu – sta na sporedu ob delavnikih ob pol enajstih in celo ob pol polnoči. Ker gre za kvalitetni seriji vas vprašujem ali res ni bilo mogoče najti zgodnejše ure predvajanja. Za nameček pa jih niti ne ponavljate.« (J. K.)

Živa Emeršič, odgovorna urednica Kulturnega in umetniškega programa na TV Slovenija:
»Pravega odgovora žal nimam. Če ste spremljali zadnje objave v medijih, ste najbrž opazili, da se prav s tem vprašanjem – umeščenosti kakovostnih kulturnih programov v pozne večerne ali celo nočne termine – uredniki obračamo tako na vodstvo RTVS kot na slovensko kulturno javnost. Uredniki kulturnih programov se seveda zavedamo pomena takšnih vsebin in predvsem njihove dostopnosti do najširšega občinstva, zato skušamo pozne premierne termine nadomestiti z zgodnejšimi ponovitvami.«

»Zakaj ste Deklino zgodbo uvrstili v izredno pozen časovni okvir, pa še brez možnosti ponovnega ogleda, saj to ni zgodba, ki je ne bi smeli videti mladi mlajši, ..., starejši pa tudi nismo vsi ponočnjaki. Ja, seveda, spet je tu varčevanje = denar!« (F. Z.)

Bernarda Grum, Uredništvo tujih oddaj: »V Uredništvu tujih oddaj spoštujemo Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah in Splošni akt o zaščiti otrok in mladoletnikov v televizijskih programih. Nadaljevanje Deklina zgodba ima oznako 15+ predvsem zaradi nazornih prizorov nasilja, trpljenja in prikazovanja posledic teh dejanj. To pomeni, da ni primerna za otroke in mladostnike do starosti 15 let. Zakon določa, da so take vsebine lahko na sporedu po 22. uri, kar smo pri načrtovanju nadaljevanke tudi upoštevali in prilagodili redni sobotni serijski termin, ki je sicer predviden okrog 21.40.«

»Oddaji (dokumentarni seriji Sinji planet II in Naravna čudesa Zemlje, op. a.) sta fantastični, kar me moti je edino čas v katerem sta predvajani (ob 20h zvečer). Doma imam namreč dva manjša otroka za katera se mi zdi, da bi bila taka oddaja, ki je tudi sinhronizirana, zelo zanimiva in poučna. Problem je edino, ker gresta pred 20.uro že spat (predvidevam, da še marsikateri otrok) in si je žal ne moreta ogledati. Bi bila v prihodnje kakšna možnost predvajati take oddaje v popoldanskih urah (tam do 19.ure)?« (Š. J.)

Iz odgovora **Neli Aberšek Vozelj**, urednice Uredništva tujih oddaj: »Oddaje obeh serij si je še sedem dni po televizijskem predvajanju mogoče ogledati na spletnem portalu <https://4d.rtv slo.si/>; v iskalnik vnesete naslov in nato sledite navodilom za prijavo. Tako boste še ujeli nekaj epizod iz serije Naravna čudesa Zemlje. Gotovo pa bomo v prihodnjih mesecih obe seriji ponovili, najverjetneje tudi v popoldanskem času, a v tem trenutku z natančnejšimi termini ne moremo postreči.«

»Menim, da je predvajanje filma 24 tednov, ki se konča s splavom otroka z Downovim sindromom, popolnoma neprimerno na svetovni dan Downovega sindroma. Dan je namenjen podpori staršem in skrbnikom teh otrok, njihovi spodbudi in zgledu ter podpori nosečnic, ki so v dvomih ob ugotovitvi, da nosijo otroka z DS.« (P. Š.)

Primer odgovora odgovorne urednice Kulturnega in umetniškega programa na TV Slovenija **Žive Emeršič**: »Menimo, da smo izbrali pravilno: na predvečer dneva, posvečenega Downovemu sindromu, smo izbrali osrednji predvajalni čas, ko film doseže največ gledalcev, kar nam je tudi uspelo. /.../ Naš namen je bil osveščanje slovenske javnosti o težavah, s katerimi se srečujejo ljudje v takšnih težkih trenutkih življenja. Ta zgodba je samo ena od mnogih, vsaka je drugačna, zato nam je žal, da ste naš namen in film sam razumeli tako kot pišete.«

V ponedeljek je bila na drugem programu slovenske televizije oddaja o turističnem potovanju po Siriji iz leta 2010. Ogledala sem si si samo nekaj odlomkov, ker mi je bilo grozno gledati reklamo za znamenitosti države, ki je bila medtem vsa porušena in uničena ter pogovore z ljudmi, ki so medtem doživeli kdove kakšne tragedije.« (I. K.)

Iz odgovora **Natalije Gorščak**, v. d. pomočnice direktorja TV Slovenija: »Dokumentarno serijo Svetovni popotnik smo kupili skupaj z oddajo o Siriji in že ob premieri razmišljali o tem, ali jo je smiselno umestiti v program ali ne. Argumenti proti so bili ti, ki jih navajate vi, medtem ko so bili argumenti za naslednji: (1) gledalci bodo lahko videli, kako kulturno bogata in razvita je bila država pred uničenjem, (2) videli bodo, kdo so ljudje, ki kot begunci vstopajo v našo državo in do katerih ima veliko naših sodržavljanov odklonilen odnos – morda bo ravno prikaz njihove odprtosti in kulture spremenil slabo mnenje o ljudeh, ki se zatekajo k nam.«

1.3. ŠPORTNI PROGRAM

Gledalci Športnega programa so posredovali **68** odzivov. Največ se jih je zgostilo okoli velikih športnih dogodkov – Zimskih olimpijskih iger v Pjongčangu in Svetovnega nogometnega prvenstva v Rusiji. Odzivi so bili najpogosteje povezani:

- s komentiranjem športnih dogodkov,
- neenakomerno zastopanostjo različnih športov,
- oglasnimi prekinitvami športnih vsebin,
- pravicami za prenos športnih dogodkov.

Odzivi glede prekrivanja ali prekinjanja prenosov z oglasnimi vsebinami so vključeni v poglavje RTV o oglasih. V nadaljevanju je nekaj primerov pritožb in odgovorov glede komentiranja in zastopanosti športnih dogodkov.

O športnih reporterjih in komentatorjih

»Zakaj komentirajo eni in isti, kot da ima Slovenija le dva komentatorja, samo onadva, pa nihče drug.« (J. P.)

Odgovor urednika **Miha Žibrata**: »Jelko Gros ni vedno sokomentator pri smučarskih skokih. Tudi na olimpijskih igrah ga ni bilo in tudi v Planici ga ne bo. Ocene o njegovem delu so sicer sila različne, od takšnih kot je vaša, do tistih, ki ga hvalijo.«

»Toliko neumnosti, bedastih komentarjev, duhamornosti, nekih nepotrebnih statističnih podatkov prepisanih s spletnih strani in predvsem nepoznavanje športa sta enostavno preveč za kakršnokoli tv postajo. Pa preberite komentarje na MMC.« (I. K.)

Primer odgovora odgovornega urednika Športnega programa **Gregorja Peternela**: »V športnem uredništvu imamo specializirane novinarje in reporterje posameznih športov. Verjemite mi, da svoj šport spremljajo zelo natančno in dobro poznajo tudi delo konkurence. Vsak sam izoblikuje svoj slog, ob kredibilnem poročanju, če izpostavim samo enega od kriterijev, pa je priporočljivo, da poskušajo biti svojstveni in ne da posnemajo druge. Vsi novinarji in reporterji športnega programa TV Slovenija so vzgojeni na nacionalni televiziji, kjer si samo z izkazanim delom prislužijo delo na posameznih projektih in tudi napredovanje, kar pomeni možnost komentiranja tekem. Reporter športnih prenosov nihče ni postal naključno.«

Premalo o nemnožičnih, novejših ali manj izpostavljenih športih

»Ne vem zakaj zvesto prenašate vsemogočen tenis, pa še nekaj imate ljubljanske srajce podobnih športov – ne pa tudi namiznega tenisa, jadranja !!!! – vaša programska politika je milo rečeno SNOBOVSKA !!!!!« (M. G.) !!!!!« (M. G.)

»Koliko motošportov prenašate? Nič. Ne zanima nas vseh šport, kjer par posameznikov preganja meh poln zraka po travniku v neki obskurni ligi.« (R. Š.)

Odgovorna urednika **Miha Žibrat** (do maja) in **Gregor Peternel** sta pojasnila uredniško politiko in urejanje TV pravic. Za leto 2018 sta napovedala podrobnejše spremljanje naslednjih športov: rokomet, alpsko smučanje, smučarske skoke, atletiko, smučarske teke, smučarski kros, deskanje na snegu, telemark, košarko, nogomet, judo, kajak-kanu, kolesarstvo, plezanje.

➤ **Zadeva: Preskopo o triatlonu (GLEJ ⇒ oktobrsko poročilo)**

»V večerni športni oddaji je bilo veliko časa namenjenega manj odmevnim dogodkom in športnim dosežkom tega dne, kot je bila udeležba teh tekmovalcev na SP V triatlonu. Zanima me, zakaj novica o dosežkih (neprofesionalnih tekmovalcev) na tem tekmovanju, za novinarje RTV SLO ni bila vredna omembe?« (A. B.)

Gregor Peternel, odgovorni urednik Športnega programa na TV Slovenija: »V športu na TV Slovenija smo poročali o SP v triatlonu. Agencija nam je posredovala sliko, tako da smo pokazali razplet tekme in povedali uvrstitev Davida Plešeta. V skladu s kriteriji Športnega programa pa o vseh rezultatih slovenskih udeležencev ne poročamo v nobenem primeru. Informativne oddaje na televiziji so časovno omejene in v skladu s tem odrejamo tudi minutažo poročanja s posameznega dogodka.«

Ker je pritožnik pisal o novinarjih RTV (in ne samo o TV), je varuhinja za dopolnitev odgovora prosila tudi urednika radijskega športnega uredništva **Boštjana Reberšaka** (uredništvo deluje v okviru Vala 202): »Na Radiu Slovenija je prostor z vestjo dobil v informativnem programu, sicer pa se tej tematiki nismo obširneje posvečali.«

V prerezu vrhunškega športa je premalo medijskega prostora, da bi lahko pokrili vse dogodke, še posebej če imamo v mislih tudi neprofesionalni, torej amaterski (rekreativni) šport. Sam se zavzemam, da bi tudi ta našel svojo mesto v športnem programu radia Slovenija, zato smo zelo obširno, ne samo informativno (tudi poglobljeno izobraževalno) pospremili tekmo Ironman v Kopru prejšnji mesec, kjer smo ne samo običajni športni del, ampak velik del nedeljskega programa namenili triatlonu in še posebej Ironmanu.

Pomen športnih dogodkov na radiu Slovenija ne narekuje samo odmevnost. Prvo sito je status športa v olimpijski družini, potem prisotnost in uspešnost slovenskih športnikov na tem področju, šele nato veljavo tekmovanja v svetovnem merilu. V tem pogledu spremljamo in razvrščamo tudi posamezne športne panoge. Za nameček je pojavnost odvisna delno tudi od odzivnosti posameznega športa in športnika in njegove dejavnosti na področju medijske krajine.«

☛ **PRIPOROČILO:** Uredništvom priporočam, da v programskem času, namenjenemu športnim vsebinam, poiščejo prostor za prikaz raznovrstnega udejstvovanja slovenskih športnikov, tudi v manj množičnih, izpostavljenih ali novejših športnih panogah. Smiselno je spomniti na sklep Programskega sveta RTV Slovenija (sprejet je bil na 33. redni seji, 22. maja 2017), in sicer naj Zavod »v letu 2018 nameni večjo programsko pozornost neolimpijskim in nemnožičnim športom, zlasti na portalu Multimedijskega centra, in k sooblikovanju teh vsebin pritegne zainteresirano športno javnost.«

Pravice za prenos športnih dogodkov

»Če vam vsak mesec plačamo 12 evrov pričakujem da bom lahko spremljal pri vas košarkarsko reprezentanco, hokejsko reprezentanco in odbojko (izjema je rokomet, ker tega zaenkrat še prenašate). Pričakujem odgovor gospoda Žibrata, ki je urednik športnega programa TVS. Želim si, da čez štiri leta prevzamete nazaj vsaj nogomet in košarko. Kajti nacionalne reprezentance imajo mesto samo na nacionalni televiziji in ne na Kanalu A in POP TV ter na Sportklubu.« (D. K.)

Odgovor odgovornega urednika Športnega programa na TV SLO **Miha Žibrata**: »Nacionalne reprezentance bi res sodile na nacionalno televizijo. To je nekak aksiom, ki pa, kot ste opazili, ne velja več v celoti. Tako ni samo pri nas. Zadnji primer je hrvaška rokometna reprezentanca, ki je njihova nacionalna televizija HRT ni imela (prenosi so bili na RTL). Lani denimo nemški ARD in ZDF, ki imata neprimerno več denarja kot TVS, nista imeli svetovnega prvenstva v rokometu itn. TVS se je skušala pogajati tudi za nogometne kvalifikacije za EP 2020 in SP 2022. Žal je konkurenca zmagala (koliko več so plačali, žal ne vem). Verjemite, da delamo vse, da bi imeli nacionalne reprezentance, ki jih omenjate, na naši televiziji. V zadnjem času smo tako (kot ste zapisali sami) pridobili EP v rokometu, prav tako pa se v aprilu po nekaj letih vrača hokejska reprezentanca. In seveda še kako se bomo trudili, da se nogomet in košarka vrneta na TVS. Je pa danadanes položaj enostavno tak, da se pomen nacionalne TV izgublja iz dneva v dan. Združevanja drugih medijev, s tem povečana vreča denarja, večja pokritost (Sportklub denimo pokriva vso propadlo jugoslavijo); vse to vpliva na izgubo nekaterih športov, ki bi jih še kako želeli pri nas. Mala tolažba je, da imamo obe naslednji SP v nogometu, letos v Rusiji in leta 2022 tistega, ki bo v Katarju. Obljubim lahko le, da v svojih prizadevanjih ne bomo obupali.«

»Začasno živim v tujini, vendar redno spremljam Vaš RTV program. Problem pa nastane, ker se nekatere oddaje ne da spremljati preko spleta. Ok, če je oddaja zatemnjena, potem naj bo zatemnjena oddaja, ne pa da se zatemni čas v katerem je na sporedu oddaja, ne pa realni čas oddaje. Tako smo prikrajšani za del nekaterih oddaj, ki se predvajajo z zamudo glede na objavljen spored. Prosim, da se držite časa, ki je objavljen kot spored, oziroma zatemnite oddajo, ki to zahteva, ne pa da se ti časi prekrivajo in tako nastane zmeda. Zanima me tudi, zakaj se sploh zatemni program, saj ste že davno razglašali, da tega ne bo več...« (J. K.)

Iz pojasnila **Luka Zebca**, vodje MMC: »Gledalci zunaj Slovenije ne morejo gledati geoblokiranih vsebin (z izjemo v okviru mobilnega gostovanja; v tem primeru dobijo slovenski IP naslov). Niso pa čisto vse tuje vsebine geoblokirane. Nihče pa ne more gledati t. i. zatemnjenih vsebin (tistih, za katere sploh nimamo pravic za prenos po spletu).«

Iz odgovora v. d. direktorice TV Slovenija **Natalije Gorščak**: »Ob nakupu tujih oddaj in oddaj neodvisnih producentov iz Slovenije je cena licence odvisna tudi od tega, za katero področje kupujemo pravice. Če pravice kupujemo le za Slovenijo, je cena mnogo nižja, pravica za predvajanje brez geo-blokade je mnogo višja.«

»Plačujemo programsko shemo A1 v kateri je tudi program HRT2 na katerem imam zatemnjeno v času tekem svetovnega prvenstva v nogometu. Moj operater A1 (in T2 in ostali) je prejel zahtevo RTV Slovenije da zatemni programe tujih televizij na katerih so prenosili tekem (čeprav smo plačali za ogled tega programa). OK. Plačujemo redno RTV prispevek za RTV Slovenija in ta isti nam krati pravice da gledamo že plačani program« (M. H.)

Varuhinja je v okviru daljše korespondence s pritožniki, ki so zatrjevali, da jim javna RTV krati pravico do spremljanja športne vsebine pri kabelskem operaterju, prejela tudi pojasnila Združenja kabelskih operaterjev (ZKOS) in Agencije za komunikacijska omrežja (AKOS), ki jih je smiselno vključila v odgovore pritožnikom.

Primer **varuhinjinega** odgovora na pritožbe: »Prejela sem vaše sporočilo, v katerem protestirate zaradi vidnosti oz. zatemnitve tujih TV v kabelskem sistemu v času svetovnega nogometnega prvenstva. Sporočam, da nisem pravi naslov za vprašanja o tej zadevi, saj RTV Slovenija s tem ni neposredno povezana, prav tako ne zatemnjuje tujih TV programov. Lahko pa vam pojasnim, da so vse televizije, ki kupijo pravice za prenos, dolžne poskrbeti, da so ti prenosi vidni izključno na ozemlju države, za katero so plačale pravice. V zvezi s tem lahko z vami delim informacijo, ki jo je v podobni pritožbi posredovalo Združenje kabelskih operaterjev Slovenije (ZKOS), in sicer:

1. Zatemnitev operaterji ne izvajajo samovoljno, ampak prejmejo zahtevke tujih televizij, ki nimajo zakupljenih pravic v Republiki Sloveniji. Zahtevke HRT so prejeli 4. 6. 2018.
2. Slovenski nadzorni – regulatorni organ, Agencija RS za komunikacijska omrežja (AKOS) – je v zvezi s tem kabelske operaterje pozval k pravilnemu obveščanju javnosti; poziv je v priložnosti.

Če menite, da vaš operater nepravilno zatemnjuje tuj program, vam predlagam, da pritožbo pošljete bodisi operaterju bodisi ZKOS ali AKOS.«

✎ MNENJE: Menim, da je vodstvo RTV Slovenija zamudilo priložnost, da bi že pred začetkom svetovnega nogometnega prvenstva 14. junija in tudi pozneje javnosti podalo kakovostno in usklajeno informacijo o TV pravicah in zatemnitvah, ki bi bila v pomoč tako gledalcem kot zaposlenim (in nasploh vsem plačnikom RTV prispevka). Menim, da bi bilo koristno, če bi se RTV Slovenija pri podajanju verodostojne informacije vnaprej povezala z inštitucijami oz. združenji, kakršni sta ZKOS in AKOS. (GLEJ ⇒ junijsko poročilo)

1.4. RAZVEDRILNI PROGRAM

Na Razvedrilni program je prispelo **46** odzivov. Z izjemo regionalnih programov mu je bilo namenjenih najmanj sporočil gledalcev in gledalk TV Slovenija. Najbolj gledane oddaje – izbor za Emo in (pred)tekmovanja za pesem Evrovizije – so sprožile le neznanto število odzivov. Gledalci so tudi ob drugih odzivih zapisali mnenja o razvedrilu, kvizih in glasbi, največkrat pa:

- opozarjali na slab okus nastopajočih (Slovenski pozdrav, Vikend paket),
- spraševali o ponovitvah in napakah (npr. v kvizu Vem).

Kaj pa dober okus?

»Oddaja Slovenski pozdrav mi je bila nedaleč nazaj zelo všeč, komaj sem čakala na njeno predvajanje ali ponovitev. Zdanji dve leti me pa sploh več ne pritegne, da si jo ogledam. Bom diskretna. Moti me način obnašanja sovoditeljice Urške, njen način obnašanja, način pikrosti besed, in smehljanja. Se mi zdi, da včasih presega vse meje.« (M. V.)

Iz odgovora **Vanja Vardjana**, odgovornega urednika: »Urška Vučak Markež skuša na simpatičen in nevsiljiv način zapolniti del oddaje. Dialog med voditeljema podkrepita slog in način izražanja v štajerskem duhu, ki želi biti razvedrilen, sproščen in neobremenjujoč. Njena vloga in pojavnost v oddaji sta dobronamerni, v duhu interpretacije razlik med spoloma, odnosov v družbi, o katerih kroži veliko stereotipov, in se jih ustvarjalci oddaje na subtilen način dotikamo. Seveda v želji, da bi jih razumel čim širši krog gledalk in gledalcev.«

»Po tej poti želim izraziti svoje ogorčenje nad današnjo popoldansko oddajo Vikend paket. Ne prvič, a tokrat je raven te oddaje povsem padla pod še dostojno raven, predvsem pa pod raven, ki jo kot gledalka pričakujem od nacionalne televizije. Za to so tokrat "zaslužni" gostje, tako imenovani komentatorji za omizjem J. Robežnika, ki naj bi poskrbeli za humoristične vložke v oddaji. A je bilo to pot humorja bolj malo, zato pa toliko več neprimernega besedičenja, izrazov in obnašanja, ki celo za kakšnim gostilniškim šankom veljajo za nedostojne, kaj šele v oddaji nacionalne TV.« (T. K.)

Vanja Vardjan, odgovorni urednik Razvedrilnega programa; iz odgovora: »Odzivi občinstva na različne zvrsti humorja so subjektivni in torej raznovrstni, tudi glede primernosti in duhovitosti, vendar pa voditelja z usmerjanjem pogovora vedno poskrbita, da njuni sogovorniki ne prestopijo meje dobrega okusa ali žaljivosti. Odzivi povabljenih komentatorjev so spontani, saj ti svojih komentarjev ne izvajajo po vnaprej pripravljenem scenariju, zato drži, da se jim v oddaji v živo lahko kdaj pripetijo zdrs, ki spravijo voditelja in ustvarjalce oddaje v zadrego in se gledalcem zanje tudi opravičimo.«

O kvizu Vem!

»Danes, 5. 12., sem gledal oddajo VEM. V križanki sta bili narejeni dve veliki napaki. Opis za iskano besedo menjševik je bil: ruska manjšina. Menjševiki pa so bili krilo ruske socialdemokratske stranke. Za iskano besedo Husak je bil opis: nekdanji češki politik. Gustav Husak je bil Slovak in je bil do leta 1987 predsednik Češkoslovaške.« (M. Š.)

Iz odgovora **Dajane Makovec**, urednice: »Kviz Vem! je razvedrilna TV igrice, v kateri opisi besed niso prepisi iz slovarjev in leksikonov. Trudimo se, da so namigi oz. opisi iskanih besed čim bolj zanimivi, če se da tudi šaljivi in hudomušni. Držati pa se moramo tudi omejitev pri grafičnem izpisu in dostikrat prav zato opisi niso enoznačni. Kar pa za rešitev križanke ni pogoj, saj jo tekmovalci in gledalci doma rešujejo s črkami, ki jih v križanko vpišemo po pravih odgovorih na vprašanja za črko. V oddaji, ki jo omenja gledalec, je res prišlo do neljube netočnosti, za katero se opravičujemo.«

1.5. PROGRAM PLUS

Glavnina odzivov na vsebine Programa plus (skupaj **87**) je bila povezana z oddajo Dobro jutro. Ta oddaja je bila tudi sicer večkrat omenjena ob drugih odzivih, na primer v naštevanih, kaj radi gledajo, katere voditeljice in voditelji so jim všeč (ali pa ne), v katerih oddajah je preveč oglasnih prekinitev.

Odzive bi bilo mogoče razdeliti v tri skupine:

- mnenja o videzu in slogu posameznih voditeljev in voditeljic, izboru gostov, kuharskih in drugih rubrikah in moderiranju telefonskih klicev v oddaji Dobro jutro,
- mnenja o pogovornih oddajah Zvezdana in Od blizu,
- pritožbe zaradi studijske zasedbe in poteka pogovorov ob polemičnih vsebinah.

Zelo odmevno Dobro jutro

»Zanima me, kdo na RTV ureja bonton. V vaši oddaji Dobro jutro namreč opažam, da vaše voditeljice ... vedno sedijo s prekrižanimi nogami, kar mislim da ni po bontonu, pa tudi vizualno je zelo neprimerno.« (I. K.)

»Po večih poskusih sem prišel v eter in po 20 minutah čakanja (2xso bile vmes REKLAME), so me na koncu vrgli ven, da nisem mogel postaviti vprašanja. Pa kaj se vi sploh greste?« (R. P.)

»Voditeljice so mi sicer čisto všeč, vendar mislim, da ženske pač moramo paziti tudi na to, kakšen vtis naredimo s celotno svojo prezenco (mogoče bolj poslušati gospo, ki govori o obnašanju in bontonu).« (V. V.)

»Ko imate v oddaji neposredni telefonski stik z gledalci (vprašanja za goste v studiu), jih prekinjate tudi sredi izrečenega odgovora, ker imate potem ob vsaki polni uri "poročila" s popolnoma enako vsebino.« (M. R.)

»Preveč je reklam, kar je zelo moteče, a priori utišam ali preklapljam in iščem kvalitetne vsebine na drugih programih, tudi hrvaških. Imam pripombe na voditeljico, ki ji ne oporekam sposobnosti, vendar ... govori kar v imenu gostov in ne pusti do besede že tako prekratko odmerjenem času, da gosti kaj povedo.« (L. K.)

Urednica oddaje Dobro jutro **Daša Lamut Prosen** in odgovorni urednik programa **Rok Smolej** sta redno in izčrpno odgovarjala gledalcem. Nekaj primerov:

(o telefonskih klicih): »Oddaja Dobro jutro je ena redkih oddaj na TV SLO, ki odpira tako veliko programskega prostora gledalcem z njihovimi telefonskimi klici. V zvezi s tem smo znotraj uredništva vzpostavili določen protokol, ki pa je v opisanem primeru očitno odpovedal, kar obžalujemo. /.../ Ker pa oddaja poteka v živo, težko predvidimo, koliko časa bo gledalec potreboval, da zastavi vprašanje, če pa hočemo nanj še primerno odgovoriti, nam velikokrat zmanjka časa. Prav zato smo primorani kakšnega gledalca prositi, da pri zastavljanju vprašanja pohiti.«

(o vodenju) »Vodenje štiriurnega programa v živo je seveda za voditelje velik izziv, voditelji so različni, vsak ima svoj način vodenja in razumljivo je, da vsi ne morejo biti všeč vsem. Ker ima oddaja Dobro jutro zelo širok krog gledalcev, prejemamo pohvale in kritike prav za vse voditelje, ki se v oddaji pojavljajo, kar priča o tem, kako težko je zadovoljiti zelo različne okuse gledalcev. Sicer pa ocenjujemo, da Ana Tavčar voditeljsko in redaktorsko delo opravlja korektno; je razgledana, artikulirana, jezikovno pravzaprav brezhibna, morda zaokus nekaterih gledalcev v pogovorih nekoliko preveč angažirana; zato smo jo seveda seznanili z vašo pripombo in o njej opravili notranjo razpravo v okviru uredništva.«

(o nastopanju) »O sedenju in gibanju v studiu se bomo pogovorili s strokovnjaki, voditeljicami in režijo.«

Intervju ali talk show?

»Gospa Vesna Milek je najbrž imela dober namen širšemu krogu gledalcev in poslušalcev V PRIME TIME (kulturne oddaje se začnejo v veliki večini ob 23. uri) predstaviti življenje in delo doma in tujini uspešne umetnice, vendar tematiki in referencam intervjuvanke ni posvetila dovolj pozornosti, ali pa se ni dovolj informirala in poglobila v podatke, ki so v glavnem vsi dostopni na spletu – intervjuji s Sabino Cvilak pa v vaši hiši.« (M. J.)

Iz odgovora odgovornega urednika Programa plus **Roka Smoleja**: »Menim, da gre v primeru gledalkine pritožbe za nesporazum in nerazumevanje žanra in ciljev oddaje Od blizu. Gre za večerni pogovorni šov (t. i. talk show), ki (tudi) z neklasičnimi novinarskimi vprašanji razkriva predvsem osebnost intervjuvanca: njegov odnos do življenja, do ljubezni, njegove skrite strasti, fetiše, želje, strahove, hrepenenja, življenjsko filozofijo. Namen oddaje je torej intimno, poglobljeno prehajanje v osebnost, za katero se nam zdi, da smo o njej izvedeli že skoraj vse.«

1.6. TV KOPER IN TV MARIBOR

Na vsebine regionalnih TV-programov je bilo skupaj **5** odzivov, in sicer glede poteka oddaje Dobro jutro ter Ljudje in zemlja, ki nastajata v mariborskem in koprskem uredništvu.

1.7. OSTALO

V to skupino odzivov, bilo jih je **100**, sodijo splošne pritožbe na televizijsko ponudbo in storitve ter predlogi za obogatitev programov:

- sporedi: napake, zamude, pomanjkljive oznake,
- ponovitve – zlasti v poletih mesecih,
- posegi v programsko shemo in ukinitve oddaj,
- želje gledalcev.

Pritožbe o obsegu oglaševanja so statistično vključene v odzive na RTV Slovenija in tudi predstavljene v podpoglavju Oglasi.

Ukinitve oddaj in ad hoc posegi v spored

»Ukradli ste nam Polnočni kub.« (A. I.)

»Zakaj ukinjate oddajo Halo TV, eno najzanimivejših oddaj na 2.programu. Zares velika škoda.« (J. J. M.)

»Po škandalozni ukinitvi Aritmije, katere produkcijski stroški zagotovo niso bili veliki, s 1. aprilom ukinjate oddajo Točka, oddajo, ki je popolnoma "avtomatizirana.« (J. B. H.)

»Kam je izginilo Satirično oko?« (T. P.)

»Jezna in razočarana sem, ker ne boste prenašali festivala Slovenska polka in valček.« (N. Z.)

Odgovora odgovornega urednika Programa plus **Roka Smoleja glede Polnočnega kluba:** »Oddaja se vrača na zaslone 7. aprila, imenovala se bo TV Klub, na sporedu bo ob sobotah okrog 21.30 na TV SLO2, po vsebini bo namenjena predvsem obeležitvi pomembnih obletnic radia in televizije (90/60) in v tem letu ne bo imela enega stalnega voditelja.«

Odgovor urednika **Roka Smoleja glede ukinitve Halo TV:** »V letu 2019 želimo gledalcem ponuditi novo popoldansko oddajo v sodobnejšem formatu. Svetovalno-kontaktne rubrike pa ostajajo del jutranjega oziroma dopoldanskega programa na TV SLO, kjer gostujejo številni strokovnjaki, ki so za nasvete na voljo tudi gledalcem.«

Odgovor urednice Informativnega programa **Manice J. Ambrožič glede oddaj na TV SLO3:** »Z začetkom jesenske sezone 2018 so bile ukinjene vse oddaje razen pogovornih, tudi satirična. Gre za parlamentarni program, ki je namenjen predvsem spremljanju dela Državnega zbora, Državnega sveta in Evropskega parlamenta.«

Primer pojasnila odgovornega urednika **Maria Galuniča glede glasbenih vsebin:** »Ne drži, da je trend zmanjševanja oddaj z glasbenimi vsebinami dolg več let. V zadnjih letih smo število teh oddaj in prireditev celo povečali, nenazadnje smo predstavili novo oddajo Popšop, uvedli Dneve slovenske zabavne glasbe, snemali Aritmične koncerte in Aritmijo ter posneli vsaj 10 koncertov različnih glasbenih zvrsti. Res pa je, da je v letošnjem načrtu nekaj oddaj – tudi glasbenih – manj. Ni skrivnost, da imamo v uredništvu Razvedrilnih oddaj na voljo manj denarja in da se je v takih okoliščinah treba odločiti.«

“1.zakaj ponovitve intervjuja s Kanglerjem ni bilo 2.kdo je o tem odločil in čemu 3.od kdaj je na javni RTV cenzura spet udomačena, čeprav sodi v neke druge čase!” (V. V.)

Iz pojasnila stavekovnega odbora oz. **vodstva Koordinacije novinarskih sindikatov RTV Slovenija glede neponavljanja intervjuja s F. Kanglerjem:** »Naš nameni ni bil umik določenih politikov ali točno določene oddaje. Za morebitne nevšečnosti se vam opravičujemo in vas prosimo za razumevanje, saj je šlo za splošno navodilo o tem, da se na dan stavke politikov ne objavlja.«

»Razumem, da potekajo v tem tednu olimpijske igre, vendar hkrati tudi zimske počitnice za otroke. Kljub temu, da sta vsaj dva primerna tv programa (1. in 2.), pa vam ni uspelo zjutraj stisniti vsaj nekaj programa za otroke, niti pol urice? (L. B.)

Urednica otroškega in mladinskega programa **Martina Peštaj glede »ukinitve« risank:** »Zelo žal nam je, da je bil letošnji počitniški spored za otroke precej okrnjen. V času olimpijskih iger je redno odpadel naš termin jutranjih risank na TVS2 (pon.–pet., 7.00–8.00), počitniški program pa smo običajno nadaljevali po teh risankah.«

»Več pritožb je prišlo na račun tega, da v nedeljo 2. 12. 18 ni bilo prenosa sv. maše, kot je običaj za prvo nedeljo.« (J. J.)

Iz pojasnila urednika Uredništva verskega programa **Vida Stanovnika glede spremenjenega datuma prenosa maše:** »V mesecu decembru smo dogovorjeni z župnijo Slavina v Koprski škofiji, da bomo neposredno prenašali župnijsko sv. mašo v nedeljo, 16. 12. 2018. Žal je prišlo v sporedu do napačne napovedi datuma prenosa, za kar se iskreno opravičujemo. Na prenos bomo zato dodatno opozorili tudi z izdelavo TV napovednika.«

Pojasnilo v. d. direktorice **Natalije Gorščak**: »Maša je produkcijsko zahteven projekt, podobno kot športne prireditve. Ponavadi jo prenašamo prvo nedeljo, včasih – podobno kot tokrat – ko imamo načrtovano veliko količino produkcije na terenu in bi zato morali ekipo za prenos maše zmanjšati, se raje odločimo za zamik prenosa, saj ne želimo okrniti produkcije maše. Tokrat smo zamik načrtovali ob usklajevanju plana sredi oktobra, vendar je v sporedu ostal podatek iz prvotnega, tromesečnega plana, ki ga za čas od oktobra do decembra pripravimo septembra.«

✎ MNENJE (iz odgovora pritožniku): »Iz odgovorov razumem, da je bila odločitev o datumu decembrskega prenosa bogoslužja sprejeta že oktobra, vendar pristojni sporeda niso pravočasno popravili. Menim, da je šlo za napako, ki je po nepotrebem vznemirila gledalce.« (GLEJ ⇒ decembrsko poročilo)

Ponovitve, ponovitve, ponovitve

»Ob ponedeljkih in torkih smo se navadili na kvalitetne angleške in skandinavske nadaljevanke. Zdaj ste pa začeli ponavljati Oproščen in Broadchurch, ki sta nam ostala v dobrem sopominu, saj ste ju nedavno predvajali.« (M. P.)

Bernarda Grum, urednica Uredništva tujih oddaj; iz odgovora: »V Uredništvu tujih oddaj odkupujemo serije (nadaljevanke & nanizanke) in filme za dve leti in dve predvajanji, dokumentarne oddaje pa običajno za tri leta in tri predvajanja. Taka je dolgoletna praksa in pogodbeno določila smo dolžni spoštovati.«

»Ali mi lahko na razumljiv način pojasnite, kako lahko najmanj 3x dnevno že ves teden (ne vem kdaj ste začeli s tem) ponavljate ta "globokoumen" razgovor (in podobne druge)...objavite vsaj št. ponovitve, morda bo pa koga pri vas ob št. 50. ponovitev le prešinilo, da rtv niso "igre slaboumja brez meja"...« (B. V.)

V primeru te pritožbe se je izkazalo, da je bil intervju z ministrico za notranje zadeve na TV SLO3 v desetih dneh (od 23. 6. do 2. 7.) **predvajan 17-krat**. **Varuhinja** se je strinjala s pritožnikom, da je takšno število ponovitev pretirano in moteče. Razveseljivo pa je, da je odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J. Ambrožič** za prihodnje leto napovedala korenito reorganizacijo tega programa in omejitev števila ponovitev pogovorov na TV SLO3.

»Vsako leto se ponavlja isto. Ko nastopi poletje, se najkasneje z julijem začnejo ponavljati oddaje iz prejšnjih obdobj. Ponavlja se dobro jutro, ponavljajo se nadaljevanke, kot je modna hisa Velvet, vikend paket in podobno ter zvečer filmi, ki so že vsi prežvečeni. Edino poročila in druga obvestila so aktualna. Sprasujem se ali gredo na RTV vsi istočasno na dopust ali premalo delajo ali pa celo nočejo delati? Mislím, da je treba pritrđiti tistim, ki pravijo, da je treba naročnino ukiniti, saj ni kaj gledati.« (B. K.)

Iz odgovora v. d. pomočnice direktorja TV Slovenija **Natalije Gorščak**: »Televizija Slovenija je po zakonodaji zavezana k temu, da mora spoštovati kvote evropskih AV-del, kvote slovenske produkcije in kvote slovenske neodvisne produkcije, zato je oblikovanje programske sheme na TV SLO mnogo zahtevnejše kot na katerikoli drugi televiziji.

Poleti je v Sloveniji pred ekrani v povprečju četrta milijona gledalcev manj kot v ostalem delu leta, zato večina televizij ponavlja oddaje, ki so nastale čez leto, medtem ko smo na javni televiziji zavezani, da imamo v t. i. prime timeu, torej v osrednjem televizijskem času določeno število premier.

Letos so na sporedu premierno vse informativne oddaje in nove dokumentarne oddaje, obenem pa je vedno premieren tudi osrednji filmski program in seveda športni program na TV SLO2. Od 9. 7. dalje bo vsak dan vse poletje na sporedu nanizanka Umor, je napisala, obenem pa opozarjamo na sobotne premierne nadaljevanke – Iz pozabe in Deklino zgodbo ter odlične sredine filme tedna.

Poletje je čas, ko na terenu in v studiih snemamo oddaje, ki si jih lahko potem ogledate čez leto, največ je produkcije otroških oddaj, snemamo namreč Ribiča Pepeta in Firbcologe, na terenu pa dokumentarne in izobraževalne oddaje. Obenem je to čas, ko v studiih TV Slovenija poletje študentje AGRFT snemajo kratke študentske filme.

Od srede junija do konca tega tedna kolegi iz športa spremljajo Svetovno prvenstvo v nogometu s študijskimi oddajami pred, med in po tekmah, ravnokar poteka Kolesarska dirka po Franciji, avgusta pa se začne tudi domača nogometna liga, tako da bo premiernih športnih oddaj veliko.«

Označevanje ponovitev, zamude v sporedu

»Ravnokar gledam neki veleslalom in se sprašujem kako to, da je v Nemčiji beli dan... ☺ Pa nobene oznake, da gre za ponovitev. Resnično me zanima kako je s tem.« (A. Č)

Barbara Zemljič iz programskega kontrolinga TV Slovenija je razložila: »V splošnem Metodologija nadzora avdiovizualnih medijskih storitev in radijskih programov v 41., 42., 43. in 44. členu definira premierno predvajanje, prvo ponovitev, drugo ponovitev televizijske pogovorne oddaje v 48-ih urah ali poznejšo ponovitev. Po definiciji se premierno predvajanje, prva ponovitev in druga ponovitev televizijske pogovorne oddaje v 48-ih urah v okviru enega sporeda enači s prvim predvajanjem. Po Zakonu o medijih (85. člen) sicer moramo označevati vse ponovitve (lastne proizvodnje), ker pa gre v primeru prenosa Planice za prvo ponovitev oz. prvo predvajanje po premieri v okviru istega sporeda, oznaka »ponovitev« ni bila potrebna. Ko pa govorimo o tuji proizvodnji oz. prenosu tujih športnih dogodkov, zakonodaja ne predpisuje označevanja ponovitev.«

PRIPOROČILO: Na podlagi pritožbe pristojnim na TV Slovenija priporočam, naj premislijo o smislu ustreznega označevanja oddaj. (GLEJ ⇒ marčno poročilo)

Želje in predlogi

V to skupino sodijo sporočila televizijskih gledalcev, ki pogrešajo določene vsebine, oddaje in formate, največkrat v povezavi s kulturnimi, umetniškimi, dokumentarnimi, izobraževalnimi vsebinami. Pojasnila so pripravili v različnih uredništvih.

»Zelo pogrešamo oddajo o RTV, ker je bilo vedno kaj zanimivega iz ozadja in načrtov. (M. B.)

»Prosimo vas, da se kar je v vaši moči potrudite, da se oddaja Skozi čas vrne na zaslone, saj je zelo pomembna in potrebna za Slovenijo in za slovenski narod. Mislimo, da si ne želite, da bi bili Vi eden od krivcev za to da Slovenija nima plodov in prave prihodnosti.« (E. J.)

»Menim, da se skozi poletje lahko prevetrio nove ideje in vsekakor apeliram, da vaš uredniški odbor preuči možnost sodelovanja s kakšnimi personami pohodništva in da skozi poznavanje naše tradicije (narava, etnologija, kulinarika, arhitektura...) podkrepite domoljubje in nacijo.« (F. M.)

»Kam lahko gledalci oddajamo predloge za film tedna? Koliko v naprej je spored že določen?« (D. M.)

»Vem, da nas je kar nekaj, ki imamo to prošnjo in željo po ogledu novo-starih komičnih nanizankah iz tistih let, kot so npr. Alo-alo, Fawlty towers, Črni gad, Moja družina, Želite milord?, Tretji kamen od sonca.... itd... itd.« (M. M.)

»Pred kratkim je bila na Viasat History predvajana oddaja o reševanju več kot 100 zavezniških pilotov iz nemškega ujetništva, katerega so izvedli slovenski partizani. V oddaji je bilo poudarjeno, da je bil to največji podvig te vrste v zgodovini 2. svetovne vojne. Glede na dejstvo, da tuje programe spremlja bolj majhno število Slovencev, bi bilo zelo koristno, da bi se ta oddaja prikazala tudi na naši nacionalni televiziji.« (M. Š.)

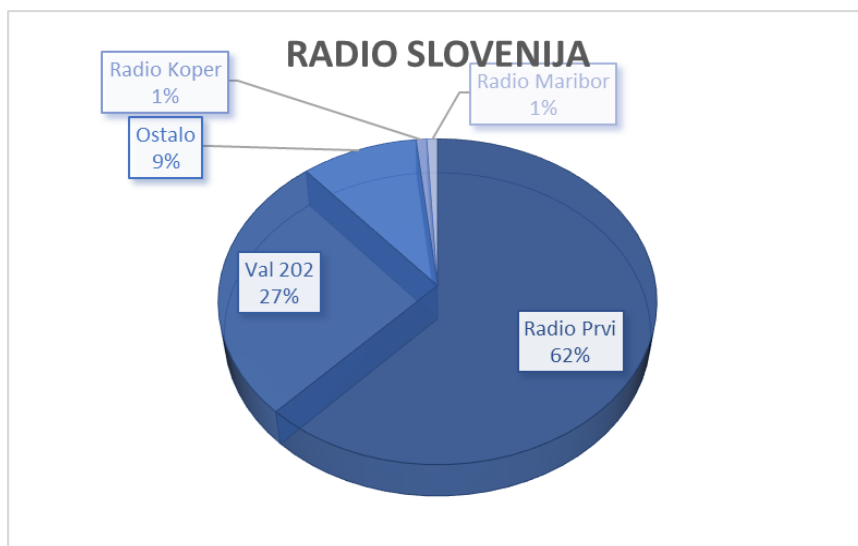
»Ne vem ali sem edini v tej državi, ki pogreša MiniSeries iz 1976 Sandokan. Lahko bi še kdaj v vasi TV hiši uvrstili omenjeno nanizanko na program. Kaj menite?« (M. L.)

»Oddajo Osmi dan bi jaz dala enkrat tedensko ob 19.30. Ali pač ob taki uri, da bi jo videlo čimveč ljudi Tako bi več naših ljudi gledalo to res dobro oddajo in bi spoznali naše kulturne dosežke. Prav hudo mi je, da je kultura tako odrinjena na obrobje. Vsi lahko milijonkrat slišimo o dosežkih naših športnikov, ne slišimo pa nič o baletnikih, slikarjih, skladateljih, instrumentalistih, kiparjih. Menda nisem edina, ki smo bolj za umetnost. (Zadnjič sem kar štela, da sem v enem dnevu na radiu in tv kar petkrat slišala, da je Anže Kopitar podal pak. Pa? Tam v Ameriki za mastne pare. Kar je dosegel umetnik, pa je nepomembno).« (P. B.)

»Kaj je s kulturno kritiko? Spomnim se ostrega jezika gospoda Hudečka, ki so mu svojčas velikodušno odgovorni odmerili precej časa v večernem času za komentar kulturnih dogodkov. Kaj je z uvodniki oz. malo bolj poglobljeno predstavitev npr. Filma tedna, kar smo tudi že imeli možnost? Verjetno gre pri obeh vprašanjih za pomanjkanje oseb, ki bi bile usposobljene in voljne ugrizniti v to malo kislo jabolko.« (V. D.)

2. RADIO SLOVENIJA

Poslušalci Radia Slovenija so prispevali **116** odzivov, največ na vsebine in glasbeno ponudbo Prvega programa, nato Vala 202, nekaj je bilo tudi splošnih odzivov na radijsko ponudbo, medtem ko sta na Radio Maribor in Radio Koper prispela po en odziv. Glede programa za obveščanje tuje javnosti Radio SI in programa ARS ni bilo odzivov. V spodnjem grafu je prikazan delež odzivov, v tabeli pa njihova številčnost.

Prvi	72
Val 202	31
Ostalo	11
Radio Koper	1
Radio Maribor	1
SKUPAJ	116

2.1. PRVI

Poslušalci Prvega so podali **72** odzivov; največkrat so komentirali glasbeni izbor. Informativna narava programa se je odražala v odzivih na vsebine, v katerih so bile obravnavane zanimive družbene in politične tematike. V grobem lahko vse odzive razvrstimo takole:

- glasbeni izbor: premalo slovenske, narodno zabavne in »mirne« glasbe ter glasbenih oddaj za »starejše občinstvo«,
- pomisleki o pluralnosti in celovitosti poročanja, uravnoveženosti studijskih zasedb in
- žanrske zakonitosti komentarja in satire (Labirinti sveta, Radio Ga ga).

! Pritožbe glede programskih vsebin in žanrskih zadev v navezavi na Poklicna merila in načela novinarske etike so podrobneje predstavljene v IV. poglavju.

Več slovenske glasbe!

»V letih poslušanja ugotavljam, da bi morda končno ugotovili kdaj in kdo sploh posluša v določen času program in temu prilagodili predvajanje glasbe, ne, da me zjutraj ob 5,15 uri budi težka pesem Motori in da ponoči, ko se Mojca pogovarja s poslušalci, ki so v veliki večini stari od 70 do 90 let, bolni, sami in rabijo pogovor, predvajate pa U2, Bon Jovi,.... (H. V.)

»Ena zborovska pesem proti ne vem kolik stotin tuje, predvsem angleške popularne glasbe brez vrednosti. Kdo tako neodgovorno izbira tak program, saj naši otroci sploh nimajo več prilike slišati prave narodne pesmi. Ne govorim o narodnozabavnih. Teh je preveč. Zelo bi me veselilo, če bi vsaj v jutranjem programu, takoj po vsakih poročilih in ne samo enkrat predvajali narodno pesem. Ali jih res moramo slišati zgolj še od naših zamejcev?« (B. K.)

»Ne vem, kaj bi bilo narobe, če bi od 5 do 8 ure vsako uro predvajali dve ali tri narodnozabavne melodije?« (T. T.)

»Glasba, ki jo predvajate po želji vaših glasbenih urednikov je neprimerna za razvedrilo in neprimerna za pomiritev.« (J. T.)

»Tole danes je pa višek!! Še edini rezerviran termin za slovensko glasbo (oddaja Slovenska zemlja v pesmi in besedi op. a.), potem pa tole!? Prosim, slovensko glasbo na Prvi program Radia Slovenija. V rednem programu skoraj nič slovenskega, če že je, pa ropotanje, kričanje in mijavkanje po tujih vzorcih.« (S. K.)

»Zadnjič se je še posebej pokazalo, da je oddaja Nedeljsko dopoldne z Ljerko naravnost hektična in dela ljudi živčne, ker za nič ni časa! Na koncu se je pritožil tudi Vlado Kreslin in morda vsaj njegovo mnenje kaj šteje!!! Ko že mnenje zvestih radijskih poslušalcev očitno nima nobene teže.« (V. V.)

Odgovorni urednik Prvega **Andrej Stopar** je pojasnil razmerje med slovensko in tujo glasbo ter radijske kvote. Nekaj podrobnejših odgovorov:

(o zborovski glasbi): »Zborovska glasba je del naše glasbene ponudbe kot je tudi ljudska. Res jo je nekoliko težje vključevati v redno glasbeno opremo, ker je morda primernejša za specializirane oddaje (nudi jih predvsem program Ars), ampak jo slišite tako v rednih opremah na Prvem kot v specializiranih oddajah, na primer v Slovenski zemlji v pesmi in besedi (torek ob 20.00) in njeni uvodni oddaji Dobra glasba, dober dan (ob torkih ob 9.10). Prvi program Radia Slovenija je tudi edina radijska postaja v Sloveniji, ki neguje izročilo ljudske pesmi.«

(o oddaji Slovenska zemlja v pesmi in besedi): »Verjamem, da oddaja ni bila v skladu z Vašimi pričakovanji. Na splošno namreč prevladuje mitizirano prepričanje, da slovensko glasbeno izročilo tvorijo ljudske pesmi, ki jih danes poznamo v romantizirani obliki večglasnega vodenja glasov. A to je le kratka postaja v obsežni glasbeni zgodovini, skozi katero so se oblikovale številne glasbene zvrsti. Vse to je izročilo, ki je vplivalo na našo današnjo glasbeno kulturo, nanj pa so vplivali številni sociološki, zgodovinski, pa tudi povsem glasbeni dejavniki.«

(o nedeljski glasbi): »Nedeljsko dopoldne na Prvem je sestavljeno premišljeno. Tudi glasba pred oddajo Ljerke Belak je umeščena po premisleku in sodi pravzaprav že v sklop Nedeljskega dopoldneva z Ljerko. Pripravlja jo Irma Rauh. Ura programa na radiu je zelo širokosrčno odmerjen čas. Morda se poslušalci tega ne zavedajo tako izrazito, prav gotovo pa to vedo gostje, da ustvarjalcev niti ne omenjam. Besede, da je zmanjkalo časa, sodijo zato med retorične zanke, s katero gost obžaluje, da je »zmanjkalo časa« ali pa to ugotavlja voditelj, ki ni uspel umestiti v program vsega, kar je želel. Oziroma tako končuje oddajo, ker mu zmanjka idej. Osebno menim, da je to slabo. Dober voditelj zna natančno preračunati čas in v oddaji ustrezno izpeljati dramaturški lok. Ker pa smo vsi ljudje, nam pred mikrofonom enkrat uspe boljše, drugič pa slabše. Opozoril bi tudi na dejstvo, da Ljerka Belak zelo pogosto nima gostov. Ura za takšno oddajo je zato po naši presoji dovolj.«

Urednik Uredništva za glasbo **Rudi Pančur**: »Narodno-zabavno glasbo lahko na Prvem programu poslušate zlasti v jutranjem sklopu, posebno pozornost pa ji posvečamo v oddaji Četrtek večer domačih pesmi in napevov, na sporedu je vsak četrtek ob 20.00. Narodno-zabavna glasba je stalnica tudi v nedeljskih dopoldanskih izborih, v oddaji Nedeljsko dopoldne z Ljerko in v dvourni nedeljski oddaji Pozdravi in čestitke.«

2.2. VAL 202

Poslušalci Vala 202 so podali **31** odzivov, enakomerno razporejenih na naslednje tematike:

- osebni slog posameznih voditeljev (jutranji program),
- glasbeni izbor (preveč angleščine),
- vsebinske in žanrske pripombe (npr. Zapisi iz močvirja, Frekvenca X),
- sprememba programske sheme,
- interaktivnost (dostopnost na družbenih omrežjih, telefonsko glasovanje).

 Pritožbe glede vsebinskih in žanrskih zadev so podrobneje predstavljene v IV. poglavju.

O voditeljskem slogu

»Mislim, da je Val 202 v zadnjih letih izgubil ves svoj čar. Nekateri voditelji se obnašajo, kot da je radio njihova dnevna soba. Sam sem prepričan, da je to še vedno javni radio, ki mora spoštovati tudi osnovne manire.« (T. M.)

Nejc Jemec, urednik jutranjega programa, je v odgovoru med drugim zapisal: »Ne strinjamo se z vašo oceno, da s poslušalci komuniciramo, kot da bi z njimi "skupaj ovce pasli", res pa se komunikacija v radijskem etru z leti spreminja. Prav tako se je v skladu z našo programsko usmeritvijo spremenil tudi Val 202. Trudimo se namreč, da bi ostali sodobni, relevantni, drzni, na trenutke duhoviti, da bi spodbujali k razmisleku, a še vedno ostajamo zelo vsebinski. V našem programu lahko slišite veliko zelo različnih vsebin, oddaj, pristopov vodenja in tudi načinov nagovarjanja poslušalcev. Vsi niso všeč vsem, ne morejo biti. Z vsemi vsebinami in segmenti programa ne moremo zadovoljiti vseh okusov, jih pa vseeno spoštujemo. V nobenem primeru pa ne želimo podcenjevati poslušalk in poslušalcev, čeprav se z njimi morda ne strinjamo.«

O prevladi angleščine v glasbi

»Pišem zaradi prevlade angleškega jezika v glasbi na Valu 202. Pogrešam tudi glasbo v ostalih evropskih jezikih.« (L. Ž.)

»Nezaslišano je, da se je v zadnjih nekaj mesecih na Valu 202 pri izbiri popevke tedna kar nekajkrat zgodilo, da je bila na predlog uredništva s strani poslušalcev izbrana skladba slovenskega ansambla z angleškim imenom v angleškem jeziku, takoj za njo pa še tuja skladba, spet v angleškem jeziku. Podobno je v oddajah Izštekani, kjer lahko celo uro poslušamo slovenski ansambel pri izvajanju skladb v angleščini...« (M. D.)

Iz odgovora **Žiga Klančarja**, urednika Uredništva za glasbo, Val 202: »O tem se z glasbeniki zelo veliko pogovarjamo in jim polagamo na dušo, da do pravega uspeha doma dosti lažje pridejo z materinščino. Pri tem imamo kar nekaj uspeha, opažamo, da se nad tem zamislijo in velikokrat res začnejo ustvarjati tudi v slovenščini. /.../

Pri predvajanju nas usmerjo tudi zakonsko predpisane kvote, ki narekujejo tudi predpisan delež domačih predvajanih skladb v slovenskem jeziku. Mi ga konkretno presegamo, saj z veseljem vrtimo glasbo v slovenščini, ne moremo in ne smemo pa si privoščiti prepovedi predvajanja domačih ustvarjalcev v tujem jeziku, saj bi šlo za diskriminacijo. Zato pa verjamemo v izobraževalno in svetovalno funkcijo.«

Žiga Klančar o prevladi angleščine **v tujem delu Popevke tedna**: »Leta 2017 je bilo med 156 predlogi takih z neangleškimi besedili deset italijanskih, šest francoskih, tri nemške in ena hrvaška. Takih je bilo torej trinajst odstotkov skladb. Predvajamo veliko evropske produkcije, ampak zaradi globalizacije je trend, da ogromno izvajalcev (recimo Skandinavci skoraj izključno) ustvarja v angleškem jeziku.«

O ukinitvah oddaj

Spomladi je potekala polemika glede ukinitve oddaje Drugi val (**GLEJ** ⇒ poročilo za marec), poslušalci so opazili tudi ukinitve oddaje V soju žarometov:

»Da bi vaš medij preživel, se mora prilagoditi tako, da ponuja tematske vsebine domačemu poslušalcu. Zato je ukinitve Rončelove oddaje Izza odra "strel v koleno", saj sega tradicija poslušanja jazza na domačem radiu še od oddaj Aleksandra Skaleta pred več kot petdesetmi leti. Rončel je v mnogih letih svojega delovanja postal pojem, ki je uspel vzpostaviti svojo zvesto publiko. Nam ni vseeno, verjamemo pa, da si tudi vi ne želite nadaljnega siromašenja vašega medija.« (M. C.)

Odgovor odgovornega urednika Vala 202 **Mirka Štularja**: »Brane Rončel je v svoji oddaji predstavljal poleg jazza tudi blues, rock in sorodne zvrsti, ki vse najdejo mesto v ostalih segmentih programa, tudi v dnevnem programu Vala 202. Znotraj Radia Slovenija določeni programi močneje pokrivajo posamezne zvrsti. Jazz ima na Prvem programu celo svojega glasbenega urednika, prisoten pa je tudi na 3. programu Radia Slovenija – Arsu, zapostavljen torej ni. Tudi Brane Rončel z naših frekvenc ni izginil, na Prvem vodi nedeljsko večerno oddajo in tudi oddajo na Radiu Koper.«

Telefonsko glasovanje

»Zavedamo se, da je bilo za ime tedna možno glasovati tudi po telefonu in s pošiljanjem sms sporočil. Vendar se nam poraja dvom, ali je res po drugih kanalih prišlo še več kot 500 glasov za gospo Lah. Zato se nam zdi, da je premalo pregledno v tej novici na spletni strani, kako pridete do končnega rezultata oziroma, koliko glasov je kdo dobil v celoti. Verjetno je to objavljeno v samem radijskem programu, a v tej spletni novici nekako ni povsem razvidno. Zato prosimo za pojasnilo oziroma predlagamo, da v prihodnje to uredite tako, da je bolj pregledno.« (B. P.)

Iz pojasnila odgovornega urednika **Mirka Štularja**: »Uvodoma naj povem, da smo preverili konkreten primer Imena tedna in da je potekalo glasovanje povsem po pravilih. Pravila glasovanja so dokaj natančno napisana na spletni strani, pod vsakim člankom o Imenu tedna, pa tudi v etru objavljamo opomnik na ta pravila. /.../ Strinjamo pa se, da bi bila preglednost nad glasovanjem na spletu lahko boljša. Pod kategorijo 'Rezultati' se dejansko izpiše samo rezultat spletnega glasovanja, ki pa najmanj šteje. Tam je sicer mogoče dobiti največ 10 točk.

Zato bomo v roku enega tedna nekaj formulacij v pravilih dopolnili, da bodo ta še bolj jasna, pod rubriko Rezultati pa dodali jasno razlago, koliko točk pomeni dobljeni odstotek glasov, da bi se izognili dvomom in vtisu neskladja.«

2.3. RADIO KOPER IN MARIBOR

Regionalna programa sta prejela vsak po en odziv; mariborski glede ločnice med novinarsko vsebino in prikritim oglaševanjem v oddaji Avtofrekvenca (podrobneje o tem v IV. poglavju tega poročila), koprski pa glede glasbenega izbora.

»Že dlje časa me moti, da na Radio-Koper, ki je regionalna postaja RTV-Slovenija in se finančno pokriva iz RTV-naročnine predvajate sorazmerno in preveč hrvaške glasbe. (A. R.)

Iz odgovora **Andreja Šavka**, odgovornega urednika: »Da bi lahko natančno odgovoril na vaše trditve, sem analiziral predvajane skladbe v juniju 2018. Ta mesec sem izbral, ker so to bili v trenutku priprave tega dopisa zadnji objavljeni podatki o predvajanih skladbah na Radiu Koper. Podatke o predvajanih skladbah sicer redno objavljamo na naši spletni strani. Skupaj smo tako v juniju predvajali 5584 skladb. Od tega je bilo 92 skladb hrvaških izvajalcev. To je 1,6 odstotka.«

2.4. OSTALO

Pod ostale obravnavane radijske odzive spadajo odzivi splošne narave o pomenu ali priljubljenosti javnega radia, pohvale, omembe ali kritike posameznih oddaj (npr. Čestitke in pozdravi), vprašanja o podcastih in kritika nivoja glasnosti.

»Oddaje velikokrat poslušam preko podcastov. To sicer ni pritožba, ampak bolj predlog: Opažam da npr. pri oddajah Svetovalni servis ali pa Studio ob 17. V podcastih velikokrat ne obstaja naslov oz. kratek opis vsebine. To bistveno olajša pregled podcastov oz. odločitev o poslušanju.« (M. P.)

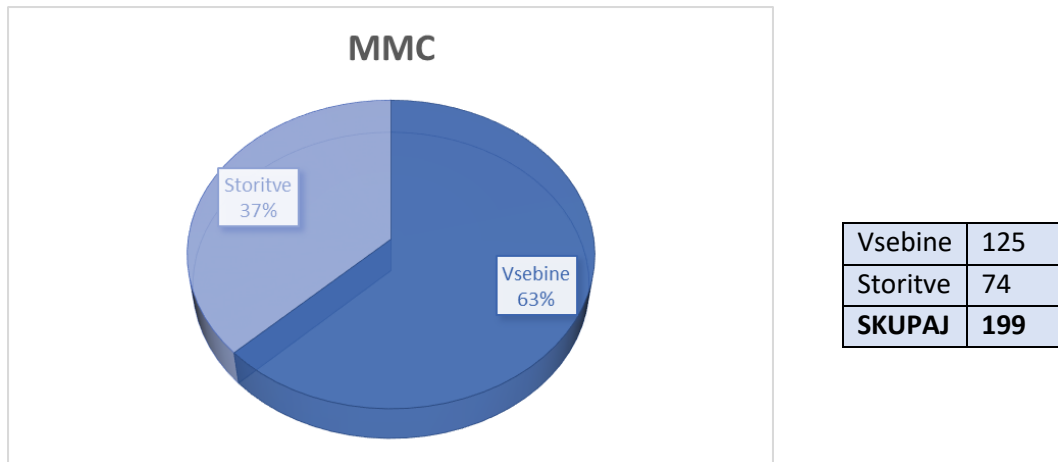
Iz odgovora **Mateja Praprotnika**, pomočnika direktorja Radia Slovenija: »Se popolnoma strinjam, takšno je tudi moje navodilo uredništvom.«

Odgovorni urednik Prvega programa **Andrej Stopar**: »Te pomanjkljivosti bomo odpravili.«

3. MMC

Z delovanjem Multimedijskega centra tako z vsebinami, ki so objavljene na spletnem mestu rtslo.si, kot s storitvami, ki jih center zagotavlja, je prispelo **199** odzivov, kar je nezanemarljivo več kot leto prej (155). Povečanje števila odzivov se lahko pojasni z uvedbo obvezne registracije za ogled televizijskih vsebin v spletnem arhivu RTV 4D. Čeprav je bil MMC le izvajalec odločitve televizijskega vodstva oz. vodstva RTV Slovenija o obvezni registraciji in so bile pritožbe tudi vsebinske narave, je varuhinja vse s tem ukrepom povezane odzive vodila pri tej enoti, in sicer v okviru podpoglavja »Storitve«.

Kljub povečanju števila odzivov glede spletnih storitev pa je bila glavnina odzivov še vedno povezana z vsebinami na portalu rtslo.si in tudi teletekstu. Tudi v letu 2018 je bilo daleč največ pritožb zaradi moderiranja uporabniških komentarjev.

3.1. VSEBINE

Odzive glede spletnih vsebin lahko tematsko razvrstimo na sporočila, povezana s:

- članki na novinarskem portalu rtslo.si,
- uporabniškimi vsebinami (komentarji in blogi) na tem portalu,
- ažurnostjo in vsebinsko različnostjo teleteksta.

! Pritožbe glede novinarskih besedil so vključene v IV. poglavje, v pregled zadev, povezanih s spoštovanjem programskih standardov in novinarskega kodeksa.

Teletekst

Uporabniki so se (skoraj izključno po telefonu) odzivali na različne pomanjkljivosti: opazili so, da ni bilo kakšnega vremenskega podatka, da se neka stran ni osvežila ali da je bila po njihovem mnenju nepravilno oštevilčena, da je bila ukinjena kakšna rubrika, da je bil objavljen netočen TV spored.

Ob lokalnih volitvah je več uporabnikov vprašalo, zakaj niso objavljeni podatki o izvoljenih županih. Ob tem so pojasnili, da nimajo interneta in je teletekst njihov najhitrejši in pogosto edini vir informacij, razen radijskih in televizijskih poročil, ki pa ne objavljajo podrobnosti o vseh občinah in tudi niso ves čas na sporedu.

Komentarji uporabnikov

»Že dalj časa opažam, da administrator (uredništvo?) na portalu MMC briše komentarje, ki niso niti žaljivi niti imajo sovražno vsebino.« (T. A.)

»Večina mojih komentarjev ni objavljena, pa čeprav so manj sovražni od ostalih, ne vem zakaj??? morda zato ker kritiziram voditeljico ODMEVOV, nisem pa edini, ki to počnem. Hvala za odgovor in lep pozdrav.« (J. Ž.)

»Bolje bi bilo, da bi postrili nadzor nad komentiranjem prispevkov, kjer mnogi pod lažnimi imeni puščajo neprimerne komentarje – če se zelo milo izrazim. Mnogi so žaljivi bi jih morali brisati.« (I. P.)

»Članke prebiram na aplikaciji na android telefonu. Nikjer ne vidim nobenega gumba, s katerim bi lahko prijavljala takšne izpade. Morda res obstaja, vendar, če ga nisem uspela locirati v petih minutah, potem je sam sebi namen. Prav tako, pa s takšnim gumbom ne morete prelagati odgovornosti. Še vedno ostaja dejstvo, da dopuščate sovražni govor in hujskanje k neštetim oblikam nasilja. (P. K.)

Uporabniki so po eni strani zahtevali »zaščito« pred neprimernimi komentarji, po drugi strani pa se pritoževali zaradi izbrisov:

Primer odgovora **varuhinje**: »Sporočam vam, da kot varuhinja nimam vloge nadurednika ali nadadministratorja, ki bi preverjal, kako uredniki in administratorji na spletnem mestu rtvslo.si opravljajo svoje delo, zato vaših navedb ne morem obravnavati.

Če vas o tem zanima več, si lahko preberete poročilo, ki sem ga objavila avgusta (http://www.rtv slo.si/files/varuhinja/dnevnik_pritozb_avgust_2017.pdf str.35).

Predlagam vam tudi, da si preberete pogosto zastavljena vprašanja o komentiranju in vlogi administratorjev, ki so na voljo na tej povezavi: <https://www.rtv slo.si/strani/pogosta-vprasanja-inodgovori/5670/embedjQ>.

Glede svobode izražanja mnenja na medijskih portalih in mejah te svobode vam priporočam, da si preberete mnenje varuhinje človekovih pravic, zapisano v letnem poročilu za 2015, kjer izrecno piše, da »vsak spletni medij komentarje objavlja in briše v skladu s svojimi pravili oziroma pogoji komentiranja in za to prevzema odgovornost«.

Vsekakor pa imate vedno možnost, če menite, da pri moderiranju uporabniških komentarjev niso bila spoštovana pravila (<http://www.rtv slo.si/strani/moj-splet/669#pravila>), o tem pišete administratorjem na naslov: mmc-forum@rtv slo.si ali pa uporabite obrazec: <https://www.rtv slo.si/obrazci/uporabniske-vsebine>.

☛ **PRIPOROČILO**: Odgovornim za vsebine na spletnem portalu rtvslo.si – vodstvu MMC, Uredništvu novih medijev in vsem odgovornim uredništvom, ki so po statutu RTV Slovenija pristojni za portal – priporoča poglobljeno razpravo o mejah svobode govora in teži javno zapisane besede v komentarjih ter razmisleku o tem, kako lahko prispevajo h kulturi javne debate, h kateri javni medij zavezujejo ne le zakoni, ampak tudi programski standardi in kodeksi. Priporočam ponoven razmislek o ukrepih za spodbujanje kakovostne razprave in preprečevanje širjenja nesprejemljivega govora. (GLEJ ⇒ aprilsko poročilo)

☛ **ODZIV**: Vodja MMC **Luka Zebec** je oktobra sporočil, da je gumb oz. povezava »Prijavi neprimerno vsebino« po novem na voljo tudi na mobilni inačici spletne strani rtvslo.si.

»Sem posodobila aplikacijo in vidim, da zdaj res omogoča prijavo neprimerne vsebine. Upam, da bomo s tem korakom dvignili nivo komuniciranja in odvzeli vsaj nekaj veselja anonimnežem, ki se izživljajo po portalih.« (P. K.)

Uredništvo se je sprti odzivalo na vse pritožbe in pobude, ki so jih prejeli od varuhinje, in pojasnilo posamezne primere trditev o manipulaciji, organiziranem komentiranju posameznih skupin ali ocenjevanju določenih novic in zakaj vseh neprimernih zapisov ni bilo mogoče sprti odstraniti.

Odgovor vodje administratorjev **Miloša Brkića**: »Včerajšnja novica o soočenju je imela blizu tisoč komentarjev, po nekem nepisanem, toda vseeno železnem pravilu, bi jih bilo 3–5 odstotkov vedno dobro umakniti. Politične oddaje na vrhuncu politične tekme so poglavje zase, v zadnjem času smo imeli nekaj deset registracij novih uporabnikov, ki so očitno izvajali obliko političnega marketinga oziroma propagande. Večino smo jih sprti odstranili, dovolj pa je, da je vsakič kakih pet zelo aktivnih in že lahko opazno spremenijo celotno sliko.«

Blogosfera

»Zanima me, če je antisemitizem – in nacistična propaganda nasploh – na MMC zaželjena, podpirana, odobravana in hvaljena? Glede na to, da se kljub opozorilom nič ne premakne in blog "Ni vse zlato kar se sveti" še kar kraljuje na MMC RTVSLO, sklepam, da je tako.« (A. P.)

Odgovor **Kaje Jakopič**, urednice Uredništva novih medijev: »Blogosfera nima urednika, je pa "moderirana", kot so moderirani tudi komentarji pod našimi članki. Nemogoče pa je, da bi bila jo urejali po načelih, ki veljajo za novičarski portal. Tudi sicer ne poznamo blogosfere, ki bi jo urejali na tak način.

Na portalu Moj splet, kjer so objavljene samo uporabniške vsebine, se je oblikovala nekakšna mikroskupnost naših uporabnikov, ki "živi" ravno na tem našem podportalu. Uporabniki med seboj komunicirajo, sodelujejo, komentirajo vsebine drug drugemu ipd. Ne razumem, zakaj bi "ukinili" to platformo, ki smo jo že pred leti med prvimi v Sloveniji ponudili našim uporabnikom še pred pojavom vseh ostalih platform. Menim tudi, da so na naši platformi dobre vsebine, najboljše tudi izpostavljamo, prav tako – kot dobro obiskan portal – svojim uporabnikom nudimo večji doseg oz. izpostavljenost njihovih vsebin.

Seveda se občasno pojavi kakšna neprimerna vsebina, vendar ne vidim razloga, da zaradi enega ali dveh uporabnikov, ki objavita neprimerne vsebine, ta format, ki ga ponujamo našim uporabnikom, ukinemo.«

 MNENJE IN PRIPOROČILO: Menim, da je uredništvo ravnalo prav, ko je odstranilo objavo, saj za vse uporabnike spletnega mesta rvslo.si, tako blogerje kot komentatorje, velja prepoved sovražnega govora, pozivanja k nasilju, razširjanja in izražanja rasne, narodnostne, verske, spolne in druge nestrpnosti. Vse to je zapisano v Kodeksu, ki ga sprejme vsak registriran uporabnik.

Varuhinja uredništvu priporoča, da o smotrnosti blogosfere na spletnem mestu rvslo.si opravi notranjo debato. Menim, da bosta analiza in notranja razprava privedli do takšne ureditve, ki bi v prihodnje preprečila morebitne ekscesne objave in zaostri odgovornost glede javne besede na portalu javne RTV, ne da bi pri tem preveč radikalno posegli v ustaljene uporabniške navade. (GLEJ ⇒ junijsko poročilo)

 ODZIV: Uredništvo je pripravilo analizo uporabniškega spletnega mesta Moj splet in o ugotovitvah tudi poročalo komisiji Programskega sveta za multimedijske vsebine. (GLEJ ⇒ oktobrsko poročilo)

3.2. STORITVE

Med odzivi na spletne storitve, bilo jih je **74**, je bilo absolutno največ odzivov glede obvezne registracije za ogled arhivskih TV vsebin prek RTV 4D. Peščica ostalih odzivov se je razpršila med različna vprašanja: o iskanih arhivskih vsebinah, televizijskih podkastih, načrtovani prenovi, možnosti deljenja prispevkov oddaje Studio City po družbenih omrežjih.

Obvezna registracija na RTV 4D

Negativne odzive glede obvezne registracije na RTV 4D je od aprilske uvedbe storitve varuhinja prejela tako pisno kot telefonsko. Nekateri uporabniki so imeli težave z registracijo uporabniškega imena, iskali so telefonsko številko, na kateri bi jim kdo pomagal s postopkom, sprva so iskali tako podrobnejša navodila kot pojasnila. Skrbelo jih je zbiranje podatkov o gledalcih spletnega arhiva. Mnogi so želeli izvedeti, zakaj sploh sprememba in dodatne zahteve za ogled vsebin, do katerih so pred tem prosto dostopali.

»Ker plačujem narocnino, sem mnenja, da RTV ze razpolag s potrebnimi podatki. Sam pa si ne zelim nadlegovanja pri spremljanje tudi mojega programa.« (P.)

»Ponovno prosim za vašo točno navedbo zakonske osnove na katero ste oprli svojo zahtevo za registracijo za dostop do več različnih oddaj iz arhiva RTVSLO. Kot reden plačnik vas opozarjam, da ste dolžni podati vsebinski odgovor!« (S. Z.)

»Deset let jih gledam po internetu in nikdar ni bilo potrebna registracija. Že takrat ko se je bilo treba registrirati, mi je bilo jasno, da mi na RTV, ki jo prisilno plačujem nekaj prikrivate in da registracija ni čisto nedolžna reč, kar je zdaj tudi popolnoma jasno. Ko sem si danes hotela pogledati eno vašo oddajo informativnega programa TV Slovenija, me je pričakalo obvestilo, v katerem piše, da se moram strinjati, da RTV Slovenija obdeluje moje podatke. Iz tega je popolnoma jasno, da ste mojo registracijo hoteli samo zato, da bi moje podatek obdelovali.« (M. P.)

»Čemu in zakaj se moram prijaviti, če želim ogled posnetka oddaje, za katero sem plačala - sedaj zahtevate, da se še evidentiram pri ogledu arhiva??« (T. B.)

PRIPOROČILO: Varuhinja tudi v tem primeru ugotavlja, da uporabniki pogrešajo možnost, da bi prek dežurne službe oz. telefonske tehnične podpore pridobili ustne ali pisne odgovore na tehnična vprašanja in navodila za reševanje uporabniških težav na spletu. Vodstvu priporočam, da preuči možnost vzpostavitve takšne službe. Gre za uporabnikom prijazno storitev, kakršno sicer zagotavljajo številni komercialni ponudniki IT storitev in operaterji, znotraj sistema RTV Slovenija pa imajo stalno dežurstvo vzpostavljeno pri Oddajnikih in zvezah. Odzivno poročilo vodstva RTV Slovenija na to priporočilo varuhinja pričakuje v enem mesecu. (GLEJ ⇒ aprilsko poročilo)

ODZIV: Vodja Multimedijskega centra **Luka Zebec** in pomočnik generalnega direktorja za program in integracijo vsebin **Gorazd Slak** sta pripravila obsežno poročilo z odgovori na varuhinjina vprašanja in napovedjo odprave nekaterih težav. (GLEJ ⇒ majsko poročilo)

  MNENJE, PRIPOROČILO: Varuhinja je na podlagi kritičnih odzivov javnosti sestavila seznam odprtih vprašanj in ga posredovala vsem vpletenim v projekt, s prošnjo za celovito pojasnilo in ukrepanje. (GLEJ ⇒ majsko poročilo)

 Med negativnimi posledicami, ki jih snovalci spremembe niso predvideli, je bil tudi onemogočen dostop do spletnega arhiva za tiste uporabnike, ki so imeli blokirano uporabniško ime zaradi neprimernih komentarjev pod članki na www.rtv slo.si. Težave s spremljanjem vsebin pa so imeli tudi slepi in slabovidni gledalci, ki ustrezno govorno opremljene vsebine spremljajo prek www.rtv slo.si/dostopno.
Epilog: ukinitvev blokad v prvem primeru in ukinitve obvezne registracije na podstrani Dostopno. (GLEJ tudi ⇒ razdelek o dostopnosti v poglavju o RTV)

Varuhinja je z odzivi javnosti in pozivi vodstvu sprti seznanjala pristojni komisiji Programskega sveta RTV Slovenija za multimedijske vsebine in tehnične zadeve ter o temاتي spregovorila na sejah Programskega sveta RTV Slovenija (prvič 21. maja).

Seznam je dopolnjevala z novimi ugotovljenimi zapleti in protesti, med drugim tudi zahtevo Informativnega programa TV Slovenija za odpravo obvezne registracije za arhivske vsebine tega uredništva. (GLEJ ⇒ septembrsko poročilo)

 Zakaj tako čezmeren poseg v uveljavljene uporabniške navade in zakaj tako skromno obveščanje o tem projektu? Zakaj ni obvezna registracija le za tiste uporabnike, ki so si želeli nove storitve (ogled tujih oddaj s 7-dnevnim zamikom), ampak kar za vse gledalce televizijskih oddaj v spletnem arhivu, kar je med drugim tudi ovira za zaposlene na RTV, ki aplikacijo RTV 4D uporabljajo tudi kot delovni pripomoček? Zakaj ob zaznanih težavah ni stekla okrepljena akcija pojasnjevanja in obveščanja? Zakaj še osem mesecev po uvedbi obvezne registracije ni bilo mogoče vzpostaviti uporabniške podpore – s posebno telefonsko številko za reševanje težav?

Tudi Programski svet je vodstvo pozval, naj o zadevi podrobno poroča in odpravi težave (na katere so opozarjali uporabniki). **Do konca leta je varuhinja vodstvo RTV Slovenija oz. vse pristojne še nekajkrat pozvala**, naj premislijo o smiselnosti projekta in naredijo korak nazaj, ukrep prekličejo in ga ohranijo le za novo pridobljeno pravico, to je za 7-dnevni ogled tujih televizijskih vsebin, v celoti pa morda uvedejo potem, ko bodo uporabniki v zameno za registracijo dejansko dobili več, recimo možnost ogleda geoblokiranih vsebin, če bi program TV Slovenija spremljali iz tujine.

 Po mnenju varuhinje gre za najbolj neposrečen projekt RTV Slovenija v letu 2018, ki kot primer slabe prakse opozarja, kako lahko premalo preišljene in usklajene poteze po nepotrebem razburjajo uporabnike.

Modernizacija

“Koliko mesecev bo RTV še “obnavljala” spletno stran. saj jo menda ne prenavljajo osnovnošolci pa še ti bi zadevo že zdavnaj končali?” M. J.

Vodja Multimedijskega centra **Luka Zebec** je odgovoril: »Spletne strani krovnega portala bodo posodobljene do sredine decembra, do novega leta bo portal v novi podobi zamenjal obstoječega na naslovu www.rtv slo.si. Multimedijski center sicer vzdržuje večje število portalov, spletnih strani in aplikacij RTV Slovenija; nekatere so bile v preteklosti že prenovljene, za nekatere pa prenovo še načrtujemo. Verjetno že veste, da je tako imenovana beta različica prihajajočega prenovljenega portala MMC na voljo na tem naslovu: <https://beta.rtv slo.si>.«

4. PROGRAMI ZA NARODNOSTNI SKUPNOSTI

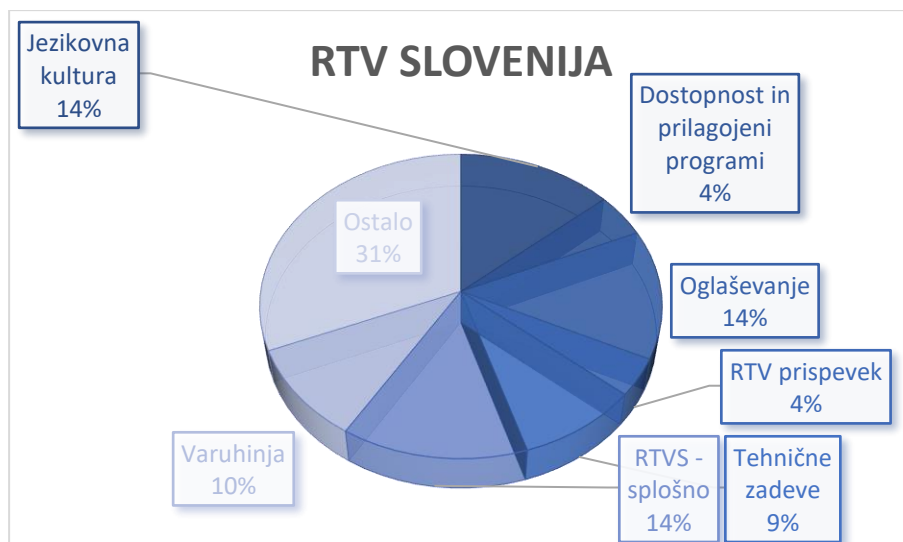
Odzivi na programske vsebine za italijansko in madžarsko narodnostno skupnost so statistično zanemarljivi; varuhinja je obravnavala odziv glede vsebine oddaje Hidak, ki nastaja v Studiu madžarskih programov Lendava (vsebinska zadeva je povzeta v IV. poglavju) in glede oddaje TV Capodistria Istria e ... dintorni.

»Morda sem v zadnjih desetletjih kaj izpustil in nisem opazil, da je Istra skupen prostor in da slovenski TV studia mora -- ali pa kar tako hoče -- posvecati toliko pozornosti dogodkom v sosednji državi. Morda bi bilo smotrno, da bi iz TV studio Reka pokrivali "svoje" Italijane, slovenski TV Koper pa italijanski manjšino, ki prebiva v Sloveniji. Konec koncev, pripadniki italijanske manjšine na hrvaskem ne placujejo slovenskega RTV prispevka.« (I. B.)

Iz pojasnila **Antonia Rocca**, pomočnika generalnega direktorja za RA in TV za avtohtono italijansko narodno skupnost: »Oddajo "Istria e ... dintorni" predvajamo v skladu s programsko-produkcijskim načrtom za leto 2018 in v skladu s programsko zasnovano, kjer smo med ostalim zapisali, da "oddaje informativnega značaja morajo zagotoviti gledalcu objektivno in poglobljeno informacijo tako o aktualnem dogajanju doma in po svetu, kot o življenju in delu italijanske narodne skupnosti in njenih ustanov ter o vseh dogodkih, ki so pomembni tudi za narodno skupnost na območjih, kjer je manjšina prisotna in s katerimi je kulturno povezana".«

5. RTV SLOVENIJA

Številčno je odzivov, ki se nanašajo na širše delovanje RTV Slovenija, **452**. Skoraj tretjina je bila takšnih, ki jih ni bilo mogoče razvrstiti v nobeno vsebinsko kategorijo in so bili statistično vodeni pod »ostalo«. Ponavadi je šlo za telefonske klice, v katerih so gledalci in poslušalci podajali mnenja o vsem, kar so videli ali slišali v RTV programih, včasih pa tudi o tem, kar so videli ali slišali o razmerah v Zavodu, o avtorjih in oddajah.

Jezikovna kultura	62
Dostopnost	21
Oglaševanje	62
RTV prispevek	18
Tehnične zadeve	41
RTVS – splošno	62
Varuhinja	45
Ostalo	141
SKUPAJ	452

Spet je bilo veliko odzivov v zvezi z oglaševanjem, jezikovno kulturo ter ustrojem in delovanjem RTV Slovenija – ta tri področja so vzbudila enak odziv javnosti (po 62). Sledijo odzivi glede tehničnih zadev, dostopnosti in RTV prispevka.

⚠ Odzivi na delovanje varuhinje so bilo najbolj številčni v času obravnave zadeve Intervju/Dežman julija in avgusta. Delovanju varuhinje je posvečeno posebno poglavje (VI. poglavje).

4.1. JEZIKOVNA IN GOVORNA KULTURA

Pripombe na jezikovno podobo RTV programov in zlasti na govorno kulturo so stalnica; leta 2018 jih je statistično zabeleženih **62**. Iz odzivov veje pričakovanje, da bo RTV Slovenija izpolnjevala poslanstvo medijskega branika visoke ravni pisane in govorne slovenščine.

⚠ Varuhinja je tej tematiki posvečala veliko pozornost: sodelovala je z neformalno koordinacijo lektorjev in jezikovnih svetovalcev RTV Slovenija, na njeno pobudo deluje skupina za poenotenje jezikovnih smernic na RTV Slovenija, vključila se je v javno razpravo o nacionalnem programu za jezikovno politiko (2019–2023). Več o teh dejavnostih je zapisano v poglavju VI.

Pritožbe je mogoče strniti v nekaj skupin, ki so v nadaljevanju tudi ilustrirane s primeri:

- napake v govoru in zapisih,
- »ljubljanščina« v programih,
- teminološke zadrege,
- naslavljanje oseb v programih in vsebinah,
- pogovori z gosti v tujih jezikih.

? Je bilo storjenega dovolj za jezikovno in govorno preverjanje novih sodelavcev ter vstopno in osvežitveno izobraževanje govorcev v vseh programih in enotah RTV Slovenija? Je bila voditeljem, napovedovalcem in drugim programskim sodelavcem zagotovljena enakomerna in stalna lektorska in fonetična podpora? Kakšen je položaj lektorjev in jezikovnih svetovalcev?

Napake v govoru in zapisih

»V televizijskem kvizu VEM! je voditelj Aljoša Ternovšek spet začel napačno – očitno zaradi trmaste svojeglavosti – uporabljati besedo ravnokar (Naši gledalci bodo ravnokar videli...). Prosim, da ga opozorite.« (S. J.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa na TV Slovenija **Mario Galunič**: »Voditelja smo na to težavo opozorili in napaka je bila odpravljena, na žalost pa zdaj ponavljamo stare oddaje, ki so bile posnete že pred tem.«

»Ljubljansščina« v programih

»Tega se vec ne sme dopuscati, kajti zakaj bi mogli ostali gledalci tolerirati ljubljansko narecje in ga razumet, ce ljubljancani ne tolerirajo in ne razumejo ostalih narecij.« (P. S.)

»...sem veliki fan in navijam za Bayern ne pa za BayerEn in sem Štajerc ne pa ŠtajerEc itd.....« (S. K.)

».. sem gledal oddajo Vem in sem tako razočaran da vam ne morem povedati, že enkrat sem vam pisal, da uporabljate ljubljansščino na nacionalni televiziji katero (pre)drago plačujemo za to kar nam ponujate.« (K. S.)

»RTV SLOVENIJA naj bi bila SLOVENSKA TV. Oddaje Kdo bi vedel že nekaj časa nisem gledala, ker je v njej preveč "ljubljanščine".« (S. C.)

Odgovorni urednik Športnega programa na TV Slovenija **Miha Žibrat**: »Teško bi se strinjal, da naši reporterji uporabljajo »ljubljanščino«. Morda jim sem ter tja res kaj tega uide, načeloma pa temu ne morem pritrditi.«

Iz odgovora **Vanja Vardjana**, odgovornega urednika Razvedrilnega programa: »Voditelja opozarjamo na napake in ju bomo tudi na te, ki jih navajate. Kot opravičilo pa pojasnilo, da gre za oddajo brez vnaprej pripravljenega besedila, vse izgovorjeno je sproti ubesedovano, kar ni lahko in voditelji kdaj naredijo tudi kakšno napako ali jih zanese v pogovorni jezik. Za vodenje kviza smo izbrali dva profesionalna igralca, ki sta se jezikovno izobraževala na akademiji in se še vedno izobražujeta pri vsakdanjem delu v gledališču.«

Primer odgovora **varuhinje**: »Menim, da je vaše pričakovanje o zborni slovenski izreki načeloma povsem upravičeno, pri čemer pa obstajajo tudi izjeme, ko je dovoljeno uporabljati pogovorni jezik – to so oddaje v sproščenem in klepetavem formatu, v katerih govorniki oponašajo vsakdanji govor (v katerem zagotovo ne uporabljamo knjižne slovenščine). Neprimerno pa bi bilo, če bi splošno pogovorno slovenščino izpodrinila ljubljansščina.«

Terminološke zadrege

»S kakšno pravico ste se prepustili navalu provincialne nadutosti in neko TV nadaljevanko, ki je avtor/-ica najbrž sploh ne pozna prav dobro, slabšalno označili za limonado? Je to strokoven kvalifikator, ki ga RTVS uporablja redno in tudi v opisih oddaj v svojem sporedu? (B. P.)

Iz odgovora **uredništva MMC**: »V uporabi tega izraza ni bilo mišljeno nikakršno podcenjevanje. V SSKJ je izraz brez kvalifikatorja, ki bi ga označeval kot slabšalni, vulgarni ali nizki izraz. SSKJ limonado obravnava kot prekrivno sopomenko, saj ni podanih razlik v konotaciji.«

»Vse asistence so podaje, ampak vse podaje med igralci niso asistence. So takšne, ki se v statistiki vodijo kot izgubljene žoge in večina podaj, ki ne gredo v nobeno statistiko. (...) Predlagam tudi, da lektorji in novinarji obišejo seminar, ki bo organiziran za košarkarske statistike in se spoznajo s terminologijo in pravili.« (V. M.)

Lektorica Športnega programa TV Slovenija **Marta Trobec**: »Kot opazate, se v medijih (ne samo na RTV Slovenija) uporabljata dve besedi v istem pomenu: podaja in asistenca, pa ne samo v košarki, to je statistična kategorija tudi v nekaterih drugih športih. Športni novinarji (in lektorji, če sodelujemo z njimi) vedo, da vse podaje niso asistence. Če se omejimo na košarko – vir njihovih podatkov je tudi spletna stran Košarkarske zveze Slovenije.« (**GLEJ** ⇒ januarско poročilo)

»Brez ovinkarjenja vam povem, da je spodnji članek zavajajoč, zlasti pri uporabi termina »skrajno desne stranke Salviniija« Ne vem na osnovi česa in niti zakaj, novinarji RTV, ta termin uporabljajo za to stranko. Očitno nisem edini takega mnenja, saj je reakcija bralcev podobna. V Italiji novinarji RAI te stranke ne opredeljujejo kot skrajno desne.« (B. M.)

Varuhinja je sprožila notranjo razpravo o terminologiji, v kateri se je izkazalo, da se uredništva strinjajo, da izraz desna stranka dovolj jasno opredeljuje Lego Nord in da je ta izraz za uporabo na RTV Slovenija najprimernejši. Varuhinja je informativna uredništva televizije, radia in spleta prosila, da sledijo terminologiji, da torej za stranko Lega Nord in notranjega ministra Mattea Salviniija ustreza izraz »desna stranka«. (**GLEJ** ⇒ novembrsko poročilo)

»V zadnjem času vse pogosteje v vaših oddajah, zlasti radijskih, zasledim izraz "podcast". Kakšna spakedranka je to in kaj sploh pomeni? Jaz kakšne zadovoljive razlage še nisem zasledil, na spletu pa slovenske razlage tudi nisem našel! Ali bi ne mogli najti slovenske ustreznice kot smo našli pred leti na primer tudi zgoščenko?« (M. F.)

Varuhinja se je posvetovala z **lektorsko koordinacijo**, znanstvenico z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša dr. **Heleno Dobrovoljc**, **Matejem Praprotnikom** (pomočnik direktorja Radia Slovenija) in **Anžetom Tomičem** (Val 202). Na RTV Slovenija se uporablja beseda podkast. (**GLEJ** ⇒ novembrsko poročilo)

Naslavljanje gostov

»Novinar bi pač moral vedeti, da ne gosti samo gospoda, pač pa uglednega akademika, rednega profesorja, zaslužnega profesorja dr. Janka Kosa. Torej bi ga moral naslavlјati po njegovem akademskem naslovu in ne samo gospod Kos.« (E. M.)

Odgovor urednice Uredništva oddaj o kulturi **Saše Šavel Burkart**: »Voditelj oddaje Panoptikum je akademika dr. Janka Kosa v uvodu oddaje predstavil kot dr. Janka Kosa, literarnega teoretika in zgodovinarja ter rednega člana SAZU.

Tako je bil tudi večkrat med oddajo podpisan. Poleg tega, da je redni in zaslužni profesor, je tudi gospod. Naslavljanje z gospodom v tem kontekstu je enako pravilno in spoštljivo do sogovornika.«

»Gre za strokovne naslove, kjer je (praviloma) pri naslavljanju zdravnikov največja zmešnjava. O strokovnih nazivih imamo v Sloveniji zakon, zato se mi zdi prav, da se ga upošteva. V navedeni oddaji je bil naveden pri prispevku o UKC MB to nedosledno. Ob sliki g. Vogrina je bilo napisano .." dr. Vogrin..." . Če ima g. Vogrin znanstveni doktorat, je pravilno " dr.Vogrin Ime dr.med." Če je g. Vogrin zdravnik, je pravilno "Vogrin Ime dr.med." Strokovni nazivi (tudi tistim, ki so končali medicinsko fakulteto!), se pišejo ZA imenom in priimkom.« (S. Č.)

Iz odgovora **varuhinje**: »Pravila, ki ga navajate, se novinarji RTV Slovenija striktno držijo. Ni mi znano, da bi bile v zvezi s tem storjene kakšne napake. V konkretnem primeru ima gospod znanstveni naziv, zato v podpisu ni bilo napake.«

»V sinočnih odmevih me je zelo zmotilo, da je voditeljici ob koncu pogovora z dobitnico najvišjega državnega priznanja, zlatega znaka RS za življensko delo, ušla naslovitev z "gospa Dubravka" in to za gospo, ki je od voditeljice približno 25 let starejša, svetovno znana umetnica in pianistka, torej v vsakem primeru za vse nas gospa Tomšič Srebotnjak, ne pa kar samo gospa Dubravka.« (T. P.)

Dejan Ladika, urednik notranjepolitičnih oddaj: »V Informativnem programu goste praviloma naslavljamo z imenom in priimkom oziroma spoštljivo s priimkom. Voditeljica Rosvita Pesek je ob koncu navdihujočega pogovora z gospo Dubravko Tomšič Srebotnjak resda izpustila priimek, ampak to v tistem trenutku nikakor ni bilo mišljeno nespoštljivo ali domačijsko. Gospo Dubravko Tomšič Srebotnjak smo kot dobitnico državnega odlikovanja povabili v Odmeve in tudi tako na Televiziji Slovenija poudarili pomen njenega ustvarjalnega opusa. Da je bil pogovor uvrščen ob koncu oddaju, nikakor ne zmanjšuje časti in pomena svetovno priznane pianistke in naše gostje gospe Dubravke Tomšič Srebotnjak.«

»Tom Kirkwood je znan strokovnjak na področju gerontologije, v bistvu je biolog. To ni kar en Tom Krkwood kot ga naslavljajo novinarji RTV SLO ampak Emeritus Professor dr. Thomas Kirkwood Associate Dean for Ageing (...) A bi bilo možno vnesti med novinarje spoštovanje do zasluženih nazivov. Ali si res sedma sila lahko dovoli čisto vse.« (G. P.)

Odgovorna urednica **Manica J. Ambrožič**: »Mislim, da je iz razprave razvidno, da smo pri uporabi akademskih nazivov v prispevkih težko dosledni, sploh pri govornih iz tujine. Menim, da je modro, da bi akademske nazive uporabljali takrat, ko je naziv v povezavi s temo prispevka – ko torej govorec nastopa kot vrhunski strokovnjak z določenega področja.«

Urednica **Kaja Jakopič**: »Pri nas nazivov ne uporabljamo oziroma jih umeščamo v tekst tako, da le v opisni obliki v besedilu poudarimo naziv, če je potrebno zaradi konteksta članka. Recimo: ta in ta je profesor in doktor znanosti.«

Odgovorni urednik **Andrej Stopar**: »Slovenski prostor je po tradiciji nemškega ohranil posebno občutljivost do akademskih nazivov. Moramo pa pri spoštovanju te tradicije upoštevati tudi spreminjanje družbenega konteksta. V medijskem jeziku zato zelo redko uporabljamo besedne zveze, kot so gospod doktor ali gospa doktorica. V nagovarjanju tako običajno uporabimo naziv in priimek. V predstavljanju pa tudi pedagoški naziv.«

 Smernica glede naslavljanja (**GLEJ** ⇒ novembrsko poročilo).

Zakaj z gostom v tujem jeziku?

»V intervjuju Vesne Milek z gostjo Terezo Kesovijo je voditeljica zanemarila slovenski jezik, ki ga Tereza Kesovija dobro razume, saj že leta in leta gostuje po Sloveniji in se na nastopih potrudi spregovoriti tudi v našem jeziku. Enako se je zgodilo tudi, ko je imela v gosteh, žal pokojnega, Oliverja Dragojevića.« (T. P.)

Primer odgovora **varuhinje** na pritožbe, ki so se nanašale izključno na primere, ko je bil pogovorni jezik hrvaščina ali srbščina: »Pritrjujem vam, da morajo biti vse vsebine RTV Slovenija predvajane v slovenščini – pogovori v tujem jeziku morajo biti torej prevedeni in opremljeni s podnapisi ali zvočno sinhronizirani. Sogovorniki pa se vedno med seboj pogovarjajo v jeziku, ki jim omogoča, da se med seboj razumejo, pa naj gre za nemščino, angleščino, italijanščino ali hrvaščino.«

4.2. DOSTOPNOST

Odzivi glede dostopnosti vsebin za občinstvo z okvaro vida in sluha so se nanašali na:

- podnaslavljanje in tolmačenje za gledalce z okvaro sluha,
- uvedbo govorne sinteze za gledalce z okvaro vida,
- obvezno registracijo na RTV 4D.

Podnaslavljanje oddaj za gledalce z okvaro sluha

»Z možem sva zaman čakala na podnapise pri oddaji Utrip. Misleč, da sem mogoče vtipkala napačne številke sem po nekaj minutah preverila in so bile prave, torej 771. Žal do konca oddaje podnapisov ni bilo. Zanima me , zakaj ?? Zakaj smo bili gluhi in naglušni prikrajšani pri informacijah ?« (F. P.)

»Ne vem, če je kdo od urednikov že kdaj poskusil spremljati informativne oddaje (pa tudi tuje dokumentarne oddaje, ki jih RTV SLO vedno pogosteje sinhronizira v slovenščino in s tem opušča pisni prevod v podnapisih) brez zvoka, da bi izkusili »užitek« gledati nastopajoče govorce, ki hitijo nekaj povedati, ne da bi to sporočilo prišlo do gledalcev, ki zvok slabo sprejemajo, vendar bi mu tako izkušnjo toplo priporočil (pa tudi vam ga. varuhinja!). Zakaj je RTV SLO za gluhe gledalce poskrbela (s ponovitvijo oddaj v znakovnem jeziku), za naglušne pa ji ni mar!« (R. N.)

Iz pojasnila vodje MMC **Luka Zebca** (o podnapisih prek TTX 771): »Na oddelku za podnaslavljanje MMC pri informativnih oddajah za podnaslavljanje v živo uporabijo besedila, ki jih novinarji televizije odložijo v za to namenjen program (iNews). Velikokrat se zgodi, da besedila prispevkov niso vnesena (primer napovedi razmer na cestah), velikokrat se v prispevkih pojavijo nepravilno zapisane ali zatipkane besede, tudi manjka kaj (primer 16. 3.). V kolikor se da, sodelavci na oddelku to popravijo, a pogosto za to ni časa – v primeru, da je besedilo prepozno vneseno v program, ga ne morejo več vnesti v program za podnaslavljanje (primer 12. 3.). Če se zaporedje prispevkov med predvajanjem informativne oddaje, ki poteka v živo, spremeni, je prav tako zelo težko pravočasno najti manjkajoči prispevek.

Sodelavci na oddelku se po najboljših močeh trudijo, da bi bilo podnaslavljanje čim bolj korektno. Zavedanje pri avtorjih/novinarjih se večja. Na pomanjkljivosti opozarjamo

uredništva televizije, ponekod se je stanje že precej izboljšalo. Na primer pri športnih poročilih so uspeli bolje vključiti lektorsko službo, potem ko smo se skupaj nekajkrat dobili. Gotovo je še precej možnosti izboljšav, žal je za vsako potreben vsaj minimalen vložek. O tej tematiki se bomo pogovorili tudi na sestanku z novo odgovorno urednico informativnega programa po praznikih.«

? **Izziv:** Je mogoče doseči vsaj dogovor o tem, da se za predvajanje dosledno izpisujejo vsaj tiste izjave, ki so že posnete in so ključne za razumevanje dnevnoinformativnih oddaj, ki jih pripravljajo v uredništvih Informativnega programa, Športnega programa in Kulturno-umetniškega programa?

Iz odgovora odgovorne urednice Informativnega programa **Manice J. Ambrožič** (o pomanjkljivih podnapisih): »V prihodnjih dneh bom opravila pogovore s kolegi, da zagotovimo pravočasno umestitev besedil v računalniški sistem, ki omogoča podnapise. Pomanjkljivosti bomo poskušali odpraviti. Mislim, da bi bila zagotovitev tolmača za celotni enourni informativni blok med 19. in 20. uro dobra odločitev.«

Iz primera odgovora **varuhinje**: »Kot nekdanja novinarka in urednica razumem mehanizme vnašanja besedil kot tudi časovno stisko, v kateri ustvarjajo novinarji, ki včasih lovijo sekunde pred začetkom oddaje. Pod takšnim časovnim pritiskom včasih ne uspejo ali pa pozabijo osvežiti besedilo v računalniškem programu, iz katerega se zajemajo vsebine podnapisov.

Ta oreh bi bilo mogoče streti le z večjo ozaveščenostjo, voljo in disciplino ustvarjalcev. Z nenehnim opozarjanjem, komu so ta besedila namenjena, kakšno je poslanstvo nacionalne TV in navsezadnje, da ima vse večji delež gledalcev težave s sluhom (po nekaterih podatkih v Sloveniji kar 75 tisoč ljudi uporablja slušni aparat).

Večji zalogaj je podnaslavljanje vsebin, ki so izgovorjene v živo, brez vnaprej predvidenega besedila. Takšnih oglašanj je v Informativnih programih vse več. V teh primerih ni tekbesedilasta, ki bi ga bilo mogoče uporabiti za podnapise, saj govorci sproti oblikujejo misel in izgovarjajo vsebino. Kot mi je znano, obstajajo naprave, prilagojene velikim svetovnim jezikom, ki omogočajo hitro vpisovanje izgovorjenega v program za podnaslavljanje na TV. Kot so mi pristojni že večkrat pojasnili, pa takšne naprave za slovenski jezik še ni na obzorju.«

»...zelo me je razočaralo vaše pojasnilo glede ponovitev oddaj DOBRO JUTRO, vendar brez podnapisov za gluhe in naglušne. (...) Zelo me je razočaralo vaše pojasnilo, da ni denarja in vam manjka 7500 evrov za podnaslavljanje.« (F. P.)

✍ MNENJE: Menim, da bi si morali oblikovalci programskih in poslovnih načrtov prizadevati, da denarja ne zmanjka na polovici leta in da se čez poletje zagotovi več kot le osnovno informiranje za gledalce z okvaro sluha. Kot varuhinja nimam nobenih finančnih pristojnosti, prav tako razumem, da brez omejitev in varčevalnih ukrepov ne gre (v vseh programih in storitvah). Kljub temu bom odgovorne pozvala k takšnemu ravnanju, ki bo širilo programsko ponudbo za vse občinstvo, tudi za gluhe in naglušne, ne pa jo krčilo. (GLEJ ⇒ julijsko poročilo)

Tolmačene oddaje: premik v sporedu

»Gluhi smo se nekako sprijaznili da je to parlamentarni program in, ko trajajo seje državnega zbora čez 19. uro za nas ni poročil v znakovnem jeziku. Te so potem predvajane nekje okoli polnoči, kar je tudi nesprejemljivo. Ne morem pa sprejeti, da je ob tej uri prenos nogometne tekme pa naj si bo že na tako visoki ravni. Ali ni drugi program tisti, ki prenaša različne športne prenose in tekmovanja ?« (F. P.)

Odgovor **varuhinje**: »Povsem se strinjam, da so ad hoc posegi v TV program, ki gledalce z okvaro sluha prikrajšajo za elementarne dnevne novice, povsem nesprejemljivi. Tokrat je bil Dnevnik s tolmačem na sporedu ob 20 h, kar je uro pozneje, kot je običajno. Ta sprememba je bila sicer tudi zapisana v spletnem sporedu, vendar je neupravičeno pričakovati, da se bo gledalstvo o spremembi, ki je ne pričakuje, informiralo v spletnem sporedu. Uveljavljenega načina obveščanja gledalstva o neobičajnem posegu v spored – s tako imenovanim kravlom – pa ni bilo. Povedano drugače: ob uri, ko je običajno na vrsti Dnevnik v znakovnem jeziku (ob 19 h), kar se na parlamentarnem programu običajno spremeni le, če trajajo parlamentarne seje, ni bilo nobenega pisnega opozorila za gledalce, da bo oddaja izjemoma na sporedu pozneje (ob 20 h). Menim, da je to nespoštljivo do občinstva. Prav tako ne razumem, od kdaj je parlamentarni program postal rezervno okno za športne prenose. Nisem seznanjena, da bi programski svet takšno spremembo sheme parlamentarnega programa odobril.«

 MNENJE IN PRIPOROČILO: Menim, da gre za nespoštljiv odnos do občinstva. Od vodstva bom zahtevala pojasnilo in priporočila takšno ravnanje v prihodnje, ki s posegi v sheme ne bo posegalo v dosežene pravice gledalstva z okvaro sluha.

V. d. direktorice TV Slovenija **Natalija Gorščak** je sporočila, da je šlo za izjemo, da je prosila za obvestilo gledalcem na TV SLO3 in 2, da je bila odločitev sodeč po gledanosti tekme utemeljena. Vodja Službe za dostopnost programov **Mateja Vodeb** je napovedala, da bodo z vodstvom TV Slovenija opredelili način obveščanja v podobnih primerih. V zvezi z zadevo je varuhinji pisal sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije **Matjaž Juhart**, tudi član Programskega sveta. **Varuhinja** je podprla predlog aktivnosti, s katerimi bi odprli razpravo o medijskih pravicah gluhih in naglušnih ter odgovornosti javnega medija za uresničevanje teh pravic. Obljubila je pomoč pri pripravi sestanka z vodstvom TV Slovenija, izrazila naklonjenost pripravi panela in napovedala, da bo na tematiko opozorila ob načrtovani predstavitvi letnega poročila na ministrstvu za kulturo. (GLEJ ⇒ decembrsko poročilo)

Končno zvočni podnapisi za slepe in slabovidne!

»Jokala sem od sreče in komaj čakam naslednja poročila, ki jih bom lahko 'gledala'. To je resnično prekrasno. Stokrat hvala. « (M. P.)

»Lepa hvala tako za vaš hiter in učinkovit odziv in lepa hvala tudi g. Vrhu za pomoč. Nastavitev mi je uspela brez problema. (...) Je pa pohvalno, da z novostjo pomagate slepim in slabovidnim. Morda ste samo premalo opozarjali na novost.« (M. M.)

RTV Slovenija je 15. oktobra uvedla novo storitev zvočnih podnapisov in zvočnih opisov na dodatnem zvočnem kanalu za nekatere televizijske vsebine.

Varuhinja je bila pravočasno in podrobno seznanjena s poskusno aktivacijo govorne sinteze in poznejšim vklopom dodatnega avdio kanala na SLO1 – za primer, če bi se pojavile težave. Ko je bila dejansko seznanjena s takšnim primerom (samodejni vklop sinteze), so pristojni nemudoma ukrepali.

Obvezna registracija in dostopnost

»Ne razumem kako si odgovorni predstavljajo, da naj slepi to stran uporabljamo, glede na to, da se na stran niti ne moremo registrirati. RTV, kot javni zavod mora v skladu z EU direktivo imeti prilagojeno spletno stran za vse ranljive skupine.« (A. S.)

Iz odgovora vodje Službe za dostopnost programov **Mateje Vodeb** in v. d. vodje MMC **Luka Zebca**: »Registracija na spletni strani www.rtv slo.si in na Dostopno.si je po našem vedenju (in preverjanju z nekaterimi predstavniki slepih in slabovidnih) prilagojena tudi slepim in slabovidnim uporabnikom, vključno s sistemom Google Captcha, ki omogoča tudi potrditev z glasovnimi ukazi. Če boste pri registraciji ali pri uporabi drugih možnosti, ki jih omogočata spletni strani www.rtv slo.si ali www.dostopno.si naleteli na kakršnekoli težave, vas prosimo, da nam na elektronski naslov mmc@rtv slo.si pošljete čim bolj konkreten opis in Vam bomo z veseljem pomagali. Prav tako bomo veseli morebitnih predlogov za izboljšanje storitev ali uporabniške izkušnje. Za večjo dostopnost vsebin smo na spletni strani Dostopno.si obvezno registracijo umaknili.« (GLEJ tudi ⇒ razdelek o obvezni registraciji v poglavju o MMC in storitvah)

Komu vse pridejo prav podnapisi?

»Pri poročilih, dnevniku in odmevih bi bili zelo dobrodošli podnapisi, saj nekateri napovedovalci bolj mrmljajo kot razločno govorijo. Ko gre za prekrite osebe, se sploh ne da razumeti, o čem govorijo. Potem nekateri spet tako hitro govorijo, da jih ni mogoče razumeti. Ker jih ni videti na ekranu, si poslušalec ne more pomagati niti z gledanjem v usta. Problem seveda ni samo moj, gre za populacijo večine starejših.« (Š. B.)

Varuhinja je v tem in podobnih primerih gledalcem pojasnila, da ta storitev že obstaja in jim svetovala, kako naj jo uporabijo oz. kje lahko najdejo podrobna navodila za aktiviranje podnapisov na TTX str. 771. O tem, da velik del občinstva ne pozna te možnosti, se je prepričala tudi na podlagi pritožbe videče gledalke:

»ZAKAJ je tako, zakaj podnapisi skrivajo razlage pod novicami. Zakaj podnapisi? Če pa že so, zakaj jih ne morejo napisati tako, da bi lahko razbrali osnovno razlago.« (S. C.)

Gledalka je ugotovila, da je nehote na televizorju vključila podnaslavljanje. Zahvalila se je za informacijo, ki je dotlej ni poznala, in se opravičila za jezen odziv.

? **Izziv:** Je dovolj storjenega za popularizacijo dostopnosti za širšo javnost in zlasti tiste gledalce, ki se s storitvami podnaslovov ter zvočnih opisov in podnapisov ne seznanijo v društvih in organizacijah, ki povezujejo ljudi z gluhoto, naglušnostjo, slepoto in slabovidnostjo?

4.3. TEHNIČNE ZADEVE

V letu 2018 je bilo zelo malo pritožb zaradi slabega sprejema signala. Gledalci in poslušalci so se pritoževali predvsem glede:

- križanja govora in glasbe v programih televizije,
- prehoda s SD v HD signal oddajanja,
- različnih zadev, povezanih s slišnostjo in vidnostjo.

Moteče križanje govora in glasbe

»Imam težave s sluhom in sem v fazi, ko uporabljam slušni aparat. Zelo dobra zadeva, ki pa deluje, kot ABS pri avtu – je super stvar, ni pa vsemogočna in zato mi ne rešuje zadeve pri nekaterih oddajah. Namreč, nekatere so super, vendar me moti glasba, ki teče v ozadju nekaterih oddaj, v ospredju pa je govorjena beseda, ki je enostavno ne slišim, oz. vsaj ne vse. Verjamem, da želijo snovalci oddaje to napraviti bolj privlačno, ampak, naj jo naredijo tako, da bo dobra za vse, tudi za nas, slabše slušiče.« (B. Z.)

»Naj mi nekdo razloži, zakaj mora pri resnih oddajah, kot informativne in še kakšne so, sploh biti glasbena spremljava! Gledanost ne more biti razlog. Kdor takih oddaj ne gleda, ker ga vsebina ne zanima, gleda pač kaj drugega. (M. V.)

»Že večkrat je bilo opozorjeno, da je glasbena podlaga pri nekaterih (govorjenih, dokumentarnih) oddajah preglasna. Pogosto glasbena podlaga preglasi govorni komentar. Nazadnje je bil tak primer pri oddaji Pisave, ki je govorila o Ivanu Cankarju. (Pa to ni najhujši primer!) Posebno za starejše, ki morda slabše slišijo, so take glasne glasbene podlage lahko zelo moteče.« (A. P.)

Varuhinja se je tudi lani intenzivno vključila v reševanje teh težav in sporočila posredovala pomočniku generalnega direktorja za tehnične zadeve **Marku Filliju**. Ta je 25. aprila sklical interno razpravo, ki so se je udeležili tako zaposleni iz televizijske produkcije kot uredništev, da bi skupaj rešili težave. Na podlagi razprave naj bi bila pripravljena skupina ukrepov, s pomočjo katerih bi se odpravile slabosti pri križanju glasbe in govora v programskih vsebinah. Prav tako naj bi pristojni sproti spremljali in analizirali, ali je razmerje ustrezno.

? **Izziv:** Kakšni so ukrepi? Se lahko najde trajna metoda spremljanja in analiziranja ustreznega razmerja? Je o tem dovolj strokovne razprave in izobraževanj?

Sprememba na multiplexu: iz SD v HD

»Vzeli ste mi program 1 in 2. Pred časom sem moral v Ljubljano, da sem kupil posebno kartico. Potem sem dobil zemeljski kabel. Zdaj sva pa z 11. 6. brez enke in dvojke.« (P. S., povzetek telefonskega pogovora)

Varuhinja je bila maja vnaprej podrobno seznanjena z rokovnikom, načinom obveščanja in načrtovano tehnično podporo ob junijskem ugašanju signala SD in uvajanju HD oddajanja na multipleksu A.

Pritožnike, ki so imeli težave s ponastavitvijo sprejemnikov, je usmerjala na klicni center Oddajnikov in zvez ter bila v stiku tako z vodjo te enote **Miranom Dolencem** kot s Službo za komuniciranje in s pomočnikom generalnega direktorja **Gorazdom Slakom**.

 MNENJE: Varuhinja meni, da je bilo obveščanje dobro načrtovano in se pridružuje gledalcem, ki so delovanje klicnega centra pohvalili. (GLEJ ⇒ junijsko poročilo)

Preglasno! Premajhno! Neslišno!

»Jakost aviza za informativne oddaje na Radiu Slovenija je tako močna, da pokajo šipe, še dojenčki se zbudijo, ko je to na radiu. Naredite kaj, da ne bo trpel naš sluh. Moteč je tudi napovednik vsebin za informativne oddaje, saj komaj razumeš napovedovalca, ker je glasba velikokrat preglasna.« (L. D.)

Odgovoril je **Janez Ravnikar**, vodja Radijske produkcije: »Trenutna zvočna podoba informativnih oddaj Radia Slovenija velja od leta 2012 in se nespremenjena predvaja pri vseh informativnih oddajah. Ob uvedbi zvočne podobe so bila dogovorjena pravila in postopki predvajanja, ki se jih naši tehniki na programu strogo držijo. /.../ Nekateri poslušalci si želijo bolj dinamičen program z glasnejšimi avizi in glasbeno podlago, spet drugim ustreza nasprotno. Do razlikovanja pride tudi zaradi poslušanja našega programa na različnih napravah. Če se posluša radijski program na majhnih, nekakovostnih zvočnikih, bo razmerje in razumljivost povsem drugačna kot pri večjih in kakovostnih zvočnih sistemih.«

»Naredite vendar nekaj za upokojence in povečajte črke na TV SLO 3.« (J. C.)

»Tako majhni črk ne preberemo. Ali res ne razumete, da je to nespoštljivo do starejših, ki že tako slabo slišimo, zdaj pa še brati ne moremo.« (gledalka z Dolenjske)

Uredništvo Informativnega programa se je hitro odzvalo in v nekaj dneh poskrbelo za povečanje črke v novičarski pasici, a so gledalci še vedno opozarjali na nečitljivo grafiko.

 PRIPOROČILO: Varuhinja je uredništvo Informativnega programa še enkrat pozvala, naj se s popravki skuša še bolj približati pričakovanjem gledalcev. (GLEJ ⇒ decembrsko poročilo)

»Zakaj je signal RA Slovenija, natančneje programa Val 202, v predorih dolenjske avtoceste moten. Ali ni več obveze, da je v tunelih radio SLO slišan? Na dolenjski avtocesti, v vseh treh tunelih signal zgine oz. je moten.« (G. Š.)

Vodja enote Oddajniki in zveze **Miran Dolenc**: »Radijske signale programov RTV Slovenija zagotavljamo v sodelovanju z DARS-om tudi v vseh daljših predorih na avtocestah. Preverili smo signale v predorih Golovec, Debeli hrib in Mali vrh. Signali v prvih dveh so tehnično neoporečni in zagotavljajo nemoten sprejem skozi celotno dolžino predorov. V predoru Mali vrh pa je na kratki razdalji v sredini predora signal prešibek in dejansko pride do nekajsekundne prekinitve sprejemanja programa. Napako že odpravljamo.«

4.4. OGLASI

Na oglaševanje se je nanašalo **62** pritožb, skoraj izključno na oglasne prekinitve v televizijskem sporedu, ob tem pa je bilo na to temo izrečenih ali zapisanih še veliko kritik ob drugih odzivih. Pritožbe je mogoče razvrstiti v nekaj skupin:

- obseg oglasnih blokov,
- vsebina oglasov,
- prodajna okna,
- grobe prekinitve prenosov in oddaj,
- promocijsko umeščanje izdelkov.

Obseg oglasnih blokov

»Sem živela kar nekaj časa v tujini in se na nacionalnem programu ne dogajajo tako dolgotrajni bloki reklam. Pri nas se isti oglasi po možnosti še ponavljajo, kot bi želeli poneumljati ljudstvo, še posebej upokojeince, ki itak ne bi smeli gledati teh norosti, ker se s ponavljanjem neumnosti tudi možgani poneumljajo.« (M. M.)

»Zavedam se, da brez reklam nabrž ne gre, vendar ne ob vsakem času in na zahtevo naročnika glede termina. Ker sta TV SLO in Radio plačljiva, si domišljam, da imam kot plačnik tudi kakšno pravico. Reklame plačujem najmanj 2 krat. Prvič preko naročnine TV (dobim manj zelenega programa itd.), drugič pa ob nakupu reklamiranega izdelka (strošek reklame je vključen v ceno izdelka).« (J. M.)

»Sprašujem se zakaj moram namesto RTV programa gledati vsemogoče reklame. Kje so končali RTV programi. Znesek ki je namenjen rtv programom je vložen v reklame. Ali vi potpirate tak način programov, kamor obrneš so same reklame. Kar me najbolj moti pa so reklame na RTVSLO gledaš oddajo ki je na sporedu pa ti voditelj reče nadaljujemo po oglasih na koncu pa moramo končati ker smo vezani na čas.« (K. Š.)

Iz primera odgovora **varuhinje**: »Po mojih informacijah se praktično vse evropske javne televizije (članice EBU) večinsko financirajo z javnim denarjem (z neko obliko obveznega prispevka), obenem pa si morajo del denarja zaslužiti tudi na trgu, torej s prodajo oglasnega prostora. Televizija Slovenija si mora sama zaslužiti okoli petino denarja. Tako je bilo že od nekdaj. Še v času ČB televizije smo gledali oglase za Čarli itd. Povsem pa vas razumem, ker vas moti obseg oglasov. Tudi zame so nenehne prekinitve ali dolgi oglasni bloki zelo nadležni. K sreči pa je obseg vendarle tudi omejen, posebej v primerjavi s komercialnimi TV. Po zakonu o avdiovizualnih medijskih storitvah nacionalna TV ne sme prekinjati filmov, otroških programov, dnevnoinformativnih oddaj, kulturnih prireditev, dokumentarcev itd., čez dan pa ima lahko največ 10 minut oglasov na uro (med 18. in 23. največ 7 minut), kar je bistveno manj kot na zasebnih TV postajah.«

Vsebina oglasov

»Imate kak komentar na Hoferjeve reklame za sveže meso, iz katere "kar sije humanost"?« (M. M. Š.)

Iz odgovora **varuhinje**: »V oglasu nisem zaznala vsebinskih kršitev etičnih meril oglaševanja, glede estetike ali učinkovitosti oglaševalskih vsebin ter prehrabnih navad pa nimam nobenih pristojnosti.«

»Kolikokrat se zgražamo zaradi nasilja nad ženskami. In kaj vidimo v tej reklami: nasilje nad moškimi. A je to sprejemljivo? Če bi bilo v reklami obratno, bi bilo nesprejemljivo, tako pa je ok? Premislite, ali taka reklama spada na RTV. Ker spodbuja nasilje.« (V. M.)

»Že kar nekaj časa imam naman, da se obrnem na vas. Zelo me moti reklama za Dipo, kjer žena udari moža po glavi z časopism. Povejte mi kaj bi se zgodilo, če bi bile ti dve vlogi zamenjani in bi mož udaril ženo.« (J. G.)

Odgovor **varuhinje**: »Oglas sem si tudi sama pogledala in imam o vsebini velike dvome. Programski standardi RTV Slovenija izrecno navajajo, da javna radiotelevizija "oblikuje svojo podobo tudi s plačanimi oglasi, zato uvršča v program le sporočila, ki so v skladu z zakonom, etičnimi merili, ki jih določajo Kodeks oglaševanja, Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija ter meje dobrega okusa, jezikovne kultiviranosti in programski kontekst". Poklicna merila in načela novinarske etike pa zapisujejo, da oglasi ne smejo biti v nasprotju z uveljavljenimi družbenimi normami in kulturnimi vrednotami in da ne smejo žaliti dobrega okusa poslušalcev, gledalcev in bralcev RTV vsebin.

Seveda gre pri vseh prej omenjenih merilih za stvar arbitriranja, vendar se strinjam, da je v tem primeru oglas na samem robu ali čez.

Zato sem o tem pisala vodstvu Televizije Slovenija in pristojni službi za oglasno trženje, ki je naročnika seznanila z negativnimi odzivi gledalcev. Kot razumem, bodo oglas tudi prenehali predvajati.«

➤ **Zadeva: Zavajajoča TV prodaja (GLEJ ⇒ februarско poročilo)**

»Vem, da je to za vas prihodek ampak vaši tržniki bi morali vedeti, kaj lahko predvajate na nacionalki ne, da s takšnimi reklamami zavajate javnost, ki nasedajo na takšne reklame in s tem drago plačujejo te storitve.

Tu bi morala poseč vmes tudi tržna inspekcija za takšen nateg!« (S. S.)

»Reklamo predvajate na prvem in drugem programu v dopoldanskem času. Reklama prikazuje, kako lahko z nekim mazilom, ki ga nanašamo na telo zmanjšamo posamezne dele telesa samo v 30 minutah za 2 cm!?« (M. S.)

☛ **PRIPOROČILO: Vodstvu TV Slovenija priporočam, da kot oporo pristojni Službi za marketing v komuniciranju z naročniki pripravi natančnejša navodila in protokol preverjanja skladnosti oglasnih vsebin z načeli javnega medija. Pri tem posebej opozarjam na Programske standarde RTV Slovenija, v katerih med drugim piše, da se v program uvrščajo le takšna plačana oglasna sporočila, ki so v skladu z zakonom, etičnimi merili, ki jih določajo Kodeks oglaševanja, Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija ter meje dobrega okusa, jezikovne kultiviranosti in programski kontekst.**

TV prodaja = Prodajna okna

»To se mi zdi pa zelo zelo podcenjevalno: po televiziji nas stalno posiljujete z TopShop reklamami, stalno ene in iste reklame, kot bi nas imeli za malo neumne, da moramo poslušati te neskončne neumnosti, ki se stalno ponavljajo!! Prosim ne podcenjujte vaših gledalcev!« (Ž. M.)

Varuhinja je gledalcem vedno znova pojasnjevala, da je takšna oblika oglaševanja zakonita in natančno opredeljena v Zakonu o avdiovizualnih medijskih storitvah.

Uroš Tekavec iz Službe za trženje oglasnega prostora na TV Slovenija je pojasnil, da znašajo prihodki od TV prodaje približno 10–15 odstotkov vseh oglaševalskih prihodkov na TV SLO. Posredoval je naslednje podatke glede časa predvajanja TV prodaje mesečno v treh nacionalnih programih javne televizije:

ČASOVNI OKVIR	TV SLO1	TV SLO2	TV SLO3
6.00–10.00	450	900	720
10.00–15.00	550	900	
15.00–18.00	160	720	
SKUPAJ (minut/mesec)	1.160	2.520	720

? **Izziv:** Ali TV prodaja res sodi na javno televizijo? Ali se v teh oglasnih vsebinah po vizualni in vsebinski plati res upoštevajo meje dobrega okusa, produkcijske in jezikovne kultiviranosti? Je mogoče to obliko oglaševanja nadomestiti z drugimi viri prihodka ali pa vsaj umestiti v programske pasove tako, da so čim manj moteči in po možnosti tudi napovedovani v sporedu?

Kratke vsebine, dolgi oglasi

»Minuta odmora med prenosom rokometne tekme je del prenosa tekme in pomemben del za ljubitelja tega športa, kajti med minutami odmora se komentariji oziroma dogovori na klopeh ekip predvajajo in snemajo. Vi pa v tem času veselo vrtite oglase... (R. H.)

»Zaradi predolgih reklam izgubimo od 30 sekund do minute borbe. Ker dolžina borbe traja 4 minute, je to ena četrtnina borbe !!! Ker je to pri vsakem bloku reklam, se vidi, da je to sistemsko uničevanje prenosov zaradi reklam. Zavedam se, da so reklame odlični vir zaslužka, ampak naše plačevanje mesečne naročnine tudi prinese dovolj velik kos pogače, da bi lahko blok reklame skrajšali na dolžino mednarodne pavze za reklame !!!« (G. P.)

»Prenosi tekem olimpijskih iger so, ob tem da moramo plačevati naročnino, zapolnjeni v neskončno z oglasi (RTV je postala TopShop TV)! Zakaj tega ni na ZDF-u, ORF-u in drugih javnih TV? Pri nas pa ob tako nekvalitetnem programu slabše kot na komercialkah (ki so lahko zgled kako pokrivati velik dogodek tipa EP v košarki).« (T. A.)

Pojasnila sta odgovorna urednika Športnega programa na TV Slovenija **Miha Žibrat** (do maja) in **Gregor Peternel**. Primera:

»Razumem vaše negotovanje in da, tudi minute odmora so zanimive. Prosim pa, da tudi vi skušate razumeti, da so oglasi pomemben vir prihodka tudi za našo TV.« (Žibrat)

»Pri umeščanju oglasov poskušamo upoštevati urnik tekmovanja in v ta namen koristiti prekinitve, še posebej, če organizatorji tekmovanj med njimi predvidijo tudi TV prekinitve za predvajanje oglasov. Žal teh Mednarodna judo zveza na svojih tekmovanjih nima, urnik ni prilagojen televizijskemu prenosu in zato se zgodi, da se kdaj z oglasov vnemo prepozno. Vsekakor si prizadevamo, da oglasne bloke prilagodimo urniku tekmovanj in da zaradi njih ne bo vsebinske škode v programu.« (Peternel)

»Ne vem, kam naj se še pritožim. Vsekakor Studio City s takšnim reklamnim maratonom vmes ne bom več prenašal.« (M. A.)

Iz pojasnila pomočnika direktorja RTV Slovenija **Gorazda Slaka**: »Oddaja Studio City je dolga 50 minut. Trenutno imamo v oddaji Studio City dva oglasna bloka, vsak je dolg 3 minute 30 sekund (skupaj 7 minut). V primerjavi s komercialnimi televizijami, za katere trenutno plačujete naročnino (oziroma avtorske pravice) v višini več kot 8 EUR na mesec, ki imajo v istem času 3 prekinitve, vsako dolgo vsaj 5 minut (skupaj 15 minut), lahko z mirno vestjo ugotovimo, da razmerje med reklamami in vsebino preprosto ni 1 : 1, in da so naše prekinitve za polovico krajše od tistih na komercialnih televizijah.«

4.5. VLOGA RADIOTELEVIZIJE SLOVENIJA

Vprašanja ali zatrjevanja o vlogi, poslanstvu, ustroju in delovanju javnega zavoda RTV Slovenija so redno v varuhovem nabiralniku. Razvejanega medijskega servisa, ki ga zagotavlja RTV SLO, pritožniki pogosto ne poznajo; varuhinja izčrpno pojasnjuje tudi, za kaj in zakaj se plačuje RTV prispevek. Plačnike RTV prispevka s konkretnimi vprašanji glede plačevanja se napotuje na Službo za obračun RTV prispevka.

Poslanstvo, ustroj, vloga

»Število zaposlenih na RTV je cca 2000 + tako imenovani svobodni umetniki (njihovo število ni znano), to število je glede na kvaliteto programa za 100 % preveliko. Nobeden od 3 TV programov v nočnem času nima programa. Za primer HTV ki ima 4 tv programe in vsi so 24 ur aktivni. TV SLO je v minulih letih predvajala program vsaj do 2. ure zjutraj, praviloma pa tudi dlje.« (J. R.)

Odgovor v. d. pomočnice direktorice TV Slovenija **Natalije Gorščak**: »Javni servisi po Evropi imajo primerljivo ali znatno višje število sodelavcev, rezultati merjenj kakovosti programov radia, televizije in klickanosti spletnega portala kažejo, da je RTV Slovenija v evropskem vrhu.

RTV Slovenija je razvejan sistem medijskega servisa, ki obsega več televizijskih in radijskih programov ter številne dejavnosti in storitve, od simfoničnega orkestra do digitaliziranja filmske dediščine. Zaradi finančnih težav, vprašanja kvot AV-del, ki jim je podvržena, in nenazadnje zelo majhnega števila potencialnih gledalcev je bil program omejen na sedanji obseg. Ob primerjavah s HRT je smiselno primerjati tudi prihodke obeh televizij (proračun HRT je neprimerno večji) in potencialni doseg (v t. i. diaspori ima HRT tri milijone potencialnih gledalcev, od katerih večina živi v časovnih pasovih, ki v nočnem času na Hrvaškem npr. v ZDA pomenijo t. i. prime time.)«

»Kdaj bo v svetu RTV več članov Civilne družbe, ..Če sploh so ?« (J. Š.)

Pojasnilo **pisarne varuhinje**: »V programskem svetu je več kot polovica vseh članov iz tako imenovane civilne družbe. Zakon o RTV Slovenija iz leta 2005 določa, da programski svet sestavlja 29 članov, od katerih je 16 članov predstavnikov t. i. civilne družbe oziroma jih imenuje državni zbor na predlog gledalcev in poslušalcev, univerz in fakultet ter društev, zvez društev, zlasti s področja umetnosti, kulture, znanosti in novinarstva ter drugih organizacij civilne družbe. Od preostalih članov enega člana imenuje madžarska narodna skupnost; enega člana imenuje italijanska narodna skupnost; enega člana imenuje Slovenska akademija znanosti in umetnosti; dva člana imenuje predsednik republike na predlog registriranih verskih skupnosti; tri člane izvolijo izmed sebe zaposleni v RTV Slovenija na neposrednih volitvah tako, da so zastopane informativna dejavnost, kulturno umetniška dejavnost in tehnika in pet članov imenuje državni zbor na predlog političnih strank.«

? **Izziv:** Kako bo RTV Slovenija vsaj prek svojih medijev javnost pravilneje in podrobneje seznanjala s svojim delovanjem? Je varuh res pravi naslov za medijsko opismenjevanje?

RTV prispevek

»Pišem vam, ker ste menda varuhinja gledalčevih pravic, ki nam jih javna rtv neprenehoma krati ob tem, da se neustavno napaja iz mojega denarja na račun porabe električne energije. Mimogrede sem se spomnil, na način pobiranja prispevka za rtv, ki je neke vrste davek ne pa zaslužek za opravljeno storitev.

V vsaki pravni državi so pravno urejeni odnosi med prodajalcem in kupcem. Kupec plača za blago ali storitev toliko, kolikor tega kupi oz. Porabi. Pri naši oz. Vaši rtv slo pa ste si zagotovili financiranje poslovanja z načinom, ki je davek, ne pa kupnina za količino storitev, ki jih od vas prejeman. Čas bi že bil, da bi nehali ropati gledalce na ta način!« (j. K.)

Iz odgovora **varuhinje**: »Po mojih informacijah se praktično vse evropske javne televizije (članice EBU) večinsko financirajo z javnim denarjem, z neko obliko obveznega prispevka ali pa iz državnega proračuna. Z delovanjem javnih RTV se namreč zagotavlja podajanje tistih medijskih vsebin v javnem interesu (televizijskih, radijskih, spletnih) in opravljanje tistih medijskih storitev (digitaliziranje filmskih arhivov, snemanje izvirne glasbene produkcije, dostopnost za senzorno ovirane gledalce itd), ki jih komercialni mediji ali ponudniki sicer lahko zagotavljajo, večinoma pa tega ne počnejo, ker za to nimajo poslovnega interesa. V Sloveniji obseg javne službe in delovanje javnega medijskega servisa ter način financiranja natančno opredeljuje zakon.«

4. 6. POHVALJENI!!!

Med letom je bil narejen poskus, da bi kot ločeno kategorijo vodili tudi pozitivne odzive, ki pa se ni obnesel, saj so bile izrecne pohvale programskim vsebinam, ki bi prispele neposredno na varuhinjin naslov, izjeme. Običajno so čestitke, izraze naklonjenosti in pohvale izrekli ob drugih sporočilih kot uvod v pritožbo ali kot sklep kritičnega odziva.

V nadaljevanju je nekaj primerov oz. poudarkov, ki so bili objavljeni tudi v mesečnih poročilih. Izbor je namenjen ilustraciji in ne odraža dejanskih razmerij med pohvaljenimi/grajanimi vsebinami.

»Joj, jaz vsem, ki ustvarjajo naš tv in 1. program radia (ki ga edinega poslušam, največ v avtu) čestitam in sem zelo zadovoljna. Sreča je tudi to, da imam časovni zamik, da lahko gledam, kar želim in kadar želim.« (B. P.)

»Sploh ne najdem pravih besed navdušenja nad oddajo PRIČEVALCI, kjer je svojo življenjsko zgodbo predstavil gospod Jože Košorok. Tako iskreno, včasih žalostno in nato veselo pripoved še nisem slišala.« (I. W.)

»Prosim, posebej pohvalite tudi ustvarjalce oddaje Spomini: intervju s prof. dr. Zoro Konjajev je pripravljen vrhunsko. Ne samo, da ona deluje kot šestdesetletnica z natančnim, predvsem pa z izredno poštenim spominom, brez patetike, a z visokimi etičnimi standardi – prav zato je najbrž pri svojih letih tako čila – v oddajo je vključenega veliko prvovrstnega gradiva, ki ga nisem nikoli videla.« (M. P. O.)

»Danes sem poslušal Studio ob 17h, ki je bila posvečena položaju žensk v družbi, in moram reči, da sem bil navdušen. Končno je bila ta tematika enkrat obravnavana celostno, natančno, objektivno in brez neke propagande.« (J. K.)

»Čestitke ekipi Olimpijskega parka in gostujočim sogovornikom, in seveda tudi novinarkam in novinarjem v Pjongčangu za veliko dobro opravljene delo.« (S. A.)

»Čestitam tistemu, ki si je zamislil TV klub, čestitam Bernardi Žarn za izvrstno izbiro zares pogumnih sogovornikov in pogumno vodenje okrogle mize. Zнала se je izogniti patosu, ustvarila je vzdušje sproščenosti in medsebojnega zaupanja, s pravimi vprašanji je sogovornike spodbujala, da razkrijejo najboljše v sebi.« (M. K.)

»Pohvalim Profil, Ljudje in zemlja, o narečjih (npr. o panonskih narečjih sem gledala prejšnji teden dvakrat zapored) pa o Vladimirju Sruku, pa oddaje o kulturi itd. In otroški program. Pohvalim tudi Svetovalni servis, ki ga poslušam v avtu. In Studio ob 17h bi rada pohvalila. Pa Razkošje v glavi. idr. Ker nimam časa za pisanje, vem, da izpuščam pohvale za marsikaj dobrega.« (P. B.)

»Predvsem bi rada pohvalila oddaje Intervju, Pričevalci in Spomini. Zelo rada pogledam tudi verske oddaje. Zlasti Obzorja duha in Ozare. Upam, da bodo oddaje ostale, saj predstavljajo zanimivo popestritev programa in nekaj za velik del gledalcev. Zlasti tudi vsa pohvala voditelju Jožetu Možina. Pohvala tudi informativnemu programu. Menim, da je tudi 3. program izredno dober in informativen. Škoda bi bila, če bi ga ukinili. (A.K.)

»Svetovalni servis 18. septembra na temo bralne pismenosti ... Šolski primer dobrega radijskega dela.« (A. B.)

»Rada bi pohvalila odlično oddajo Dobro jutro, ki je tako pozitivno naravnana, ima prijetne voditelje in vedno aktualne teme ter novice in vklope z našega podeželja. Spremljam jo vsako jutro in mi vedno polepša dan.« (K. K.)

»Dve pohvali bi rada poslala, prvo za Intervju, z gostjo Sara Bevc Jonan, drugo pa za včerajšnjo oddajo TEŠ po TEŠ 6.« (M. P.)

»Tako po koncu oddaje o Poljski vam pišem s pohvalo in zahvalo avtorici Poloni Fijavž in uredništvu za odlično, večplastno razlago razmer na Poljskem in vključevanje tako zanimivih in artikuliranih sogovornikov. Tudi fotografija in montaža sta bili odlični. Po takšnih televizijskih oddajah zares spoznamo, zakaj je pomembno dobro in svobodno novinarstvo in kaj lahko naredi dobra televizija za boljše razumevanje sveta.« (B. P.)

»Je pa prispevek (Tednik 3.9.2018, o Triglavu) šolski primer odličnega novinarstva z rdečo nitjo oz. zgodbo, ki nas drži v pozornosti od začetka do konca prispevka. Vidi se, da ima Marjeta kilometrino in enostavno ve in zna opravljati svoje delo. (A. B)

»Bravo, vsi z Vala 202: Marusa, Hlaca, Miha, Karoli, Pecek, Kosmrlj, Zgajnar, Valerij, Natasa, Tinček, Hvalc, Nina Zagoricnik(sic!), Borja, RH202, Anze, ponedeljek zjutraj, Na piedestal, et al. - to je tisto, ko slisis ime se spomnis, iz glave pa ne... Hvala vsi, ki delate ta radio, ki ste v BS pravo in edino "okno" v tej drzavi.« (A.)

»Naj se pohvalim Slovensko popevko, ki je bila vrhunsko delo. G. Marijota pogresamo v njegovih prijetnih oddajah.«(S. J.)

»Čestitam za prikaz filma RUDAR na predvečer Dneva mrtvih ob 20.00 uri na TV SLO 1. Pred dnevom, ko se spominjamo svojih pokojnih sorodnikov in obiskujemo njihove grobove, nas film spominja na mnoge medvojne in povojne pobite žrtve, za katere njihovi sorodniki še danes ne vedo, kje so bili pobiti in so pokopani. Kot pravi igralec v filmu: "to je madež, ki se ne da oprati".« (A. I.)

»Kot sporadični gledalec kulturnacionalke danes ostal prikovan pred Osmi dan. Redek občutek – to pa moram gledati še naslednjič ...« (B. N.)

»Pohvaliti moram oddajo Gymnasium, ki je bila na 1. programu radia ob 20. uri. Izbrana tema je še kako aktualna in relevantna, sploh za mlade, katerim so te oddaje pretežno namenjene. Zlasti je treba čestitati k izbiri mlade sogovornice, ki je imela več kot pogum, da se je razgalila pred tako široko javnostjo o tako občutljivi temi.« (M. F.)

»Najprej bi rad pohvalil vase uredništvo, ki skrbi za predvajanje dokumentarnih filmov na Rtv slo. Predvsem teh, ki pripomorejo k dodatnemu izobraževanju ljudi na zgodovinskem področju, področju človekovih pravic, okoljskem področju, idr. Namreč tudi to je poslanstvo Rtv slo, da izobražuje.« (M. M.)

»V zadnjih dveh dneh sem si ogledal intervju z Mišo, ko je gostila našega enega in edinega Zlatka Zahoviča in Polnočni klub na temo odvisnosti od interneta. Obe oddaji in obe voditeljici odlični, mlajše sicer ne poznam, naša Miša pa naša in vedno bo.« (T. N.)

»Pred kratkim smo si na RTV-Slo lahko ogledali dokumentarni film Dva vodika, en kisik, avtorice Maje Bahar z zvočnim opisom za slepe in slabovidne, avtorice Maje Šumej. Zvočni opis je bil tako perfektno narejen, da si upam trditi, da sem imela od filma več, kot bi imela, če bi videla in bi ga lahko spremljala brez zvočnega opisa. Gospa Maja je svoj dar opisovanja, svojo strokovnost in res lepo dikcijo slovenskega jezika združila v celoto in tako dodala novo dimenzijo že tako dobremu dokumentarnemu filmu. Mirno lahko rečem, da je to zame nova zvrst umetnosti, ki si zasluži iskreno pohvalo in vse spoštovanje.« (S. D.)

IV. PREGLED PO VSEBINI

Gledalci, bralci in poslušalci RTV vsebin so v odzivih na novinarske, poročevalske, komentatorske in pogovorne vsebine v ospredje postavljali programske, poklicne in etične dileme. Pritožbe so se nanašale na konkretne prispevke, članke, pogovore ali oddaje.

Na tnanu so bile največkrat novinarske in uredniške odločitve Informativnega programa TV Slovenija. Tega podatka po varuhinjinem mnenju nikakor ni mogoče razumeti, kot da imajo v tej enoti največ težav, ampak kot sporočilo, da ima televizijsko novinarstvo še vedno izpostavljeno družbeno moč.

⚠ Občinstvo je na televizijsko podajanje informativnih vsebin posebej pozorno in občutljivo. V tem oziru Informativni program TV Slovenija ni le obraz, ampak tudi izložba RTV Slovenija.

To je po eni strani lahko opomnik za ustvarjalce v tej enoti o odgovornosti dela, ki ga opravljajo. Po drugi strani pa tudi koristna smernica za organe upravljanja ob odločitvah, ki kadrovske, produkcijske in finančno omejujejo ta program.

Pritožbe so bile tudi na novinarske vsebine drugih medijev in drugih uredništev RTV Slovenija, predvsem na objave na novinarskem portalu www.rtv slo.si, za katerega je pristojno Uredništvo novih medijev na MMC (to pa »formacijsko« sodi pod odgovornost različnih odgovornih uredništev). Veliko odzivov je bilo na radijske oddaje, predvsem na informativne, za katere je odgovorno uredništvo Prvega. Večkrat so bile izpostavljene televizijske informativno-pogovorne in memoarske oddaje, ki sodijo v pristojnost Kulturno-umetniškega programa. Med obravnavanimi je bilo tudi televizijsko poročilo v oddaji madžarske narodne skupnosti, ki nastaja v Lendavi, predvajana pa je na TV SLO1.

Skupni imenovalci teh odzivov so dileme, ki se neposredno navezujejo na Programske standarde in posebej Poklicna merila in načela novinarske etike. Obravnavane pritožbe, pojasnila odgovornih oz. pristojnih urednikov ter varuhinjina mnenja in priporočila se sicer nanašajo na konkretne vsebine posameznih uredništev, vendar so relevantna za vse ustvarjalce informativnih vsebin, ne glede na medij ali uredništvo. Zato so v tem letnem poročilu odzivi prvič predstavljeni tudi v ločenem poglavju, s predstavitvijo po vsebini.

4. 1. NATANČNOST, VERODOSTOJNOST VIROV, NAPAKE

»V oddaji Tednik v prispevku o skrbi za starejše občane, je ob času cca 18 minut 50 sekund govora o ceni na dan v Avstriji (na voljo tudi v arhivu na MMC). Pri tem je znesek "achtundfuenfzig Euro" preveden kot 85 € namesto 58 €, kar ni zanemarljiva razlika, ko je govora o primerjavi cen med našo in sosednjo državo.« (Z. B.)

Opričilo vodje oddelka TV Slovenija za prevajanje in lektoriranje **Barbare Müller**:
»Zamenjava števil se je zgodila pri tipkanju in je žal nihče, niti avtorica prispevka niti urednica, ni pravočasno opazil, da bi jo še lahko popravili.«

»Nocoj, 15.5., je poročevalka športnih dogodkov v večerni oddaji Odmevi za športnico metalko kopja izjavila: »...36 letna ločenka... » Menim, da je pripomba povsem neumestna in žaljiva. Ali je za javnost pomembna informacija, da je metalka kopja ločena?« (F. B.)

V zadevi je zadostovala razjasnitev nesporazuma. Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel** je sporočil: »Preučil sem pritožbo in ugotovil, da metalka kopja Martina Ratej ni bila označena za ločenko, pač pa za Ločanko.«

»V napovedi radijske igre Rosande Sajko za otroke po Cankarjevi predlogi je bil Ivan Cankar razglašen za največjega slovenskega pesnika!« (M. K.)

Uredništvo Prvega programa Radia Slovenija je napako v pisnem besedilu popravilo.

»Podatki v Dnevniku so bili povsem zmešani - brutto/netto - tako, da še tako razgledan in inteligenčen gledalec ni mogel iz teh podatkov narediti nobene primerjave s slovenskimi plačami. Zanima me, kakšen smisel ima tak prispevek ?« (A. V.)

Novinar Informativnega programa TV Slovenija je pojasnil, da je uporabil podatke evropske fundacije Eurofound in slovenske javne agencije SPIRIT, pri tem pa ohranil izvorno uporabo bruto in neto zneskov.

  MNENJE IN PRIPOROČILO (vključena v odgovor pritožniku): »Statistični podatki so izjemno pomembno novinarsko gradivo in pripomoček za predstavitev trendov, zasukov ali anomalij. Vendar pa so novinarji dolžni številčne prikaze podati tako, da se primerja primerljivo, kar je pogoj, da naslovniki primerjave razumejo. Številke same redko kaj povedo, vselej jih treba postaviti v kontekst. Če primerljivih podatkov ni, uredništvo pa presodi, da bi bil prikaz tematike v velikem javnem interesu, potem je dolžno uporabiti primerljive vrednosti; neprimerljive je treba ustrezno pretvoriti v primerljive ali pa se za razlago nejasnosti zaprosi strokovnjake. Če to ni mogoče, je primernejše, da se za osvetlitev tematike (namesto zavajajočega ali pomanjkljivega grafičnega prikaza) uporabi drugačen žanr ali novinarski pristop.

Uredništvu bom priporočila, da se v interni razpravi podrobneje posvetijo tem zlatim pravilom evropskega žurnalizma.« (GLEJ ⇒ decembrsko poročilo)

»V prispevku o g. Klemenčiču ste zapisali, da je za izvolitev komisarja za človekove pravice pri Svetu Evrope potrebna navadna večina (in to v dopoljenem članku še vedno piše), zdaj pa se je izkazalo, da je bila vendarle potrebna absolutna.« (S. V.)

Novinarka Prvega programa Radia Slovenija, katere besedilo je bilo objavljeno na MMC, je pritrdila, da bi bilo »bolj pravilno, če bi pisalo, da navadna večina zadostuje v drugem krogu.«

»... kako se ljudje kvalificirajo za nastop v oddaji in kako se lahko tudi sama kvalificiram za nastop v Pričevalcih TV Slovenije, da slovenski javnosti še sama povem, kaj se je o kom "govorilo", kaj "so mi povedali", kaj "se je reklo", kaj so "vsi znali". (...) (A. I.)

O izbiri oz. »kvalifikaciji« govorcev z vidika preverjanja dejstev in verodostojnosti virov je varuhinja vprašala odgovorno urednico Kulturno-umetniškega programa **Živo Emeršič**, ki je pojasnila, da z izbiro nastopajočih nima nič (»Avtor se vedno in brez izjeme samostojno odloči, koga bo povabil in kaj ga bo vprašal, kaj bo v montaži izpustil in kaj od povedanega ostane v oddaji.«).

Varuhinja je avtorja Jožeta Možina vprašala, kako izbira sogovornike, »kakšno je merilo, ali se pričakuje, da sogovorniki pripovedujejo o tem, kar so doživeli, ali zadošča, da pripovedujejo o tem, kar so slišali.« Na vprašanje ni odgovoril. Varuhinja je pritožnici podala splošno pojasnilo in posredovala opis zasnove oddaje iz PPN 2014–2018. (GLEJ ⇒ novembrsko in decembrsko poročilo)

»V Slovenski kroniki je bil napačno naveden kraj obiska šole. Korena je postala kar Kungota. Zdi se mi, da bi pa novinar vseeno moral vedeti kje je bil. Otroci so razočarani.« (M. V.)

Avtorica se je osebno opravičila ravnatelju šole, popravek je bil objavljen v naslednji oddaji.

»V oddaji Neznana Slovenija me je zmotil napačni zapis, da zadnji stolp na Mirni gori leži v občini Črnomelj in ne Semič. Zame je to velika napaka, ki bi jo avtor moral popraviti, da ne rečem da je žaljiva do vseh semiških občanov. To je nekaj podobnega, kot zamenjava med Slovenijo in Slovaško?« (D. M.)

Uredništvo Izobraževalnega programa se je za napako opravičilo in neodvisnemu producentu naročilo, da jo popravi. Napovedalo je, da bo oddaja s pravilnim zapisom dosegljiva tudi v arhivu RTV 4D.

(O članku na MMC, Asadove sile zavzele mesto Dara, kjer se je začela revolucija): »Asadove sile? Kaj je to? Prosim za detajlno razlago. Nikoli se nisem slisal za državo Asad. Sirija je mednarodno priznana država, članica ZN. Njihov predstavnik sedi v ZN in predstavlja to državo.« (D. M.)

Uredništvo je pojasnilo, da je šlo za prevod novice agencija Reuters, ki ga razumejo kot verodostojen vir, in da v poročanju o tej državi redko uporabljajo to besedno zvezo, največkrat pa »sirska vojska, sirski režimski vojska, sirski režimski sile.«

? **Izziv:** Ali RTV Slovenija zmore uvesti in vzdrževati spletno stran za sprotne objave popravkov in razjasnitev, kot to počnejo številni svetovni mediji, tudi javni (t. i. Facts & Clarifications)?

4. 2. CELOVITOST, NEPRISTRANSKOST, OBSEG MNENJ

➤ **Zadeva: Odmevi/Cerarjev odstop (GLEJ ⇒ marčno poročilo)**

»Da je bil edini gost v studiu g. V. Kovačič, ki je komentiral Cerarjev odstop kot širši vseslovenski dogodek, je naravnost katastrofa! Kdo pa je g. Vili Kovačič – pobudnik referendumske pobude in nič več!« (S. S.)

»Nobene logike ni, da je prvi, ki se ga vpraša za mnenje po odstopu predsednika vlade, prav Janša.« (N. Ž.)

V. d. odgovornega urednika Informativnega programa **Vanja Vardjan** je pojasnil okoliščine priprave oddaje in takšnega sosledja govorcev (prenos odstopne izjave, komentar gosta v studiu V. Kovačiča, telefonski komentar J. Janše): Urednik je menil, da je urednica oddaje naredila napako, ker »glede na teži dogodkov« v studio ni povabila političnega komentatorja ali pravnega strokovnjaka.

 MNENJE IN PRIPOROČILO: Menim, da so gledalci od osrednje večerne informativne oddaje TV Slovenija upravičeno pričakovali celovito informacijo pred komentarji. Menim tudi, da je od uredništva Informativnega programa TV Slovenija upravičeno pričakovati, da je dovolj široko poučeno o družbenih razmerah ter da ima dovolj poklicnega znanja in izkušenj o poročanju v posebnih okoliščinah, da lahko predvidi možne scenarije in oddaje izpelje vsebinsko neokrnjene.

Uredništvu Informativnega programa TV Slovenija priporočam poglobljeno notranjo razpravo o načrtovanju vsebin ob posebnih (izrednih, izstopajočih) dogodkih, da bi preprečili napake v podajanju programskih vsebin, s tem pa škodo ugledu Televizije Slovenija.

➤ **Zadeva: Panoptikum/protest SDS (GLEJ ⇒ marčno poročilo)**

»Antropologinja Svetlana Slapšak je verbalno obračunavala z »desnico« in »vodjo desnice«, pri čemer je jasno, da je puščice usmerila v opozicijsko Slovensko demokratsko stranko in njenega predsednika Janeza Janšo. Njemu je, sicer na pol razumljivo, celo očitala: » ... tudi sam vodja desnice je izjavil nekaj o tem, da te degenerirane umetnike je treba ven ali pa z njimi končati ali nekaj takega, saj končno rešitev večkrat slišimo na tej televiziji, termin končna rešitev.« To je podla laž, ki jo Slapšakova nadgradi s sovražnim govorom, v katerem »desnici« pripiše lastnosti stalinizma in nacizma..« (Stranka SDS, v njenem imenu Klavdija Operčkal)

Odgovorna urednica Kulturno-umetniškega programa **Živa Emeršič** je pojasnila, da je Panoptikum po zasnovi polemična oddaja, v kateri so zaželeni nasprotujoča si mnenja, da bi podali kar najširšo sliko problematike in njene zaznave v stroki, javnosti in družbi: »Zavedamo se, da je v takem konceptu zelo občutljiva in težko določljiva meja med svobodo govora in sovražnim govorom. Hitro se zgodi, da je povedano že na meji sovražnega govora, vsakič sproti pa je odvisno od konteksta ter razumevanja tistega, ki se čuti oškodovan.«

 MNENJE IN PRIPOROČILO (vključena v odgovor pritožnici): »Ob tem dodatno poudarjam dolžnost uredništev RTV Slovenija, da v pripravi oddaj, v njihovi vsebinski zasnovi in sestavi debatnih omizij upoštevajo in spoštujejo pluralni značaj slovenske družbe, kot tudi odgovornost do javnosti pri izrekanju trditev in mnenj. Menim, da imajo to odgovornost tako snovalci oddaj, ko načrtujejo tematsko zasnovo (fokus kontekst) in studijsko zasedbo, kot sodelujoči v polemičnih razpravah, od katerih se pričakuje, da ne uporabljajo neprimernega govora (sovražnega, diskriminatornega, stereotipnega, izključujočega, pavšalnega itd.) ali trditev, ki jih ne morejo utemeljiti. Voditelji oddaj pa imajo posebno odgovornost, da do obravnavane tematike vzpostavijo čustveno distanco, da pogovor poteka v začrtanih vsebinskih okvirih, da je usmerjen v iskanje odgovorov in razmejevanje dilem, ki so predmet debate.

Kot sem že zapisala v drugih zadevah, voditeljem ne gre oporekati pravice do sodelovanja v dialogu, logičnega sklepanja in moderiranja pogovora na podlagi lastnega zbranega znanja in informacij. Obenem pa so dolžni polemična ali kategorična stališča, ki jih gost izreče o tretjem, tudi če jih le navrže, med pogovorom razjasniti.

Urednikom Kulturno-umetniškega programa bom priporočila, da o teh poklicnih načelih opravijo notranjo razpravo.«

➤ **Zadeva: Hidak/Mostovi o madžarskih volitvah (GLEJ ⇒ aprilsko poročilo)**

»Petkova oddaja Hidak/Mostovi se je začela s skoraj 14-minutnim prispevkom o volitvah na Madžarskem. Čeprav je poročanje za manjšino lahko specifično, prispevek po mojem mnenju ni niti približno dosegal standardov poročanja RTV-hiše. Predvajani so bili hvalospevi Viktorju Orbánu in strani Fidesz, medtem ko druge stranke praktično niso bile omenjene. Slišali nismo nobene izjave razočaranega ali zaskrbljenega volivca oz. volivke. Kot najbolj izpostavljena tema volitev begunci in begunke niso bili omenjeni.« (D. R.)

Urednica TV-programa za madžarsko narodno skupnost v okviru Studia madžarskih programov v Lendavi **Mirjana Magyar Lovrić** je očitke zavrnila, po njenem mnenju je bil prispevek pripravljen v skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike.

Pri tem je posebej izpostavila, da so v prispevku prikazali razpoloženje v Budimpešti in Lendavi po razglasitvi izidov, s poudarkom »na nacionalni politiki Madžarske, na volilni pravici zamejskih Madžarov, na pomenu izida volitev za zamejske Madžare«.

MNENJE IN PRIPOROČILO (poudarki): Menim, da je bilo poročilo vsebinsko okrnjeno, saj je tako v sliki kot v besedi obšlo disonantne glasove v volilnem telesu (tako na Madžarskem kot med prekmurskimi Madžari), s tem pa gledalcu ni predstavilo dejanske pluralne podobe madžarske družbe, tako politične in strankarske kot civilnodružbene, ki je značilna za vsako parlamentarno demokracijo, ne glede na volilni izid. /.../

Menim, da je bilo šest dni po volitvah upravičeno pričakovati, da se gledalcem postreže ne le z že vidnimi prizori volilnega slavlja zmagovalne stranke, ampak tudi s svežimi bistvenimi informacijami. Prispevek je bil denimo v oddaji Hidak/Mostovi objavljen na predvečer protestov, ki so jih madžarski državljani, zaskrbljeni nad stanjem demokracije, pripravili v prestolnici in še enajstih mestih. Z vključitvijo takšne informacije bi uredništvo dejansko potegnilo črto pod volilni dogodek. Menim, da je za gledalce, poslušalce, bralce RTV vsebin primerno takšno novinarsko poročanje iz tujine oz. o dogodkih po svetu, ki se ne zadovolji z navidezno nevtralnimi podajanjem vsebin s faktografskim naštevanjem podatkov o nekem konkretnem dogodku, ampak zagotovi celovit prikaz različnih dejstev, iz katerih lahko občinstvo izlušči vse okoliščine, ozadje in morebitne (pozitivne, negativne) učinke in posledice za mednarodne in sosedske odnose.

Uredništvu priporočam poglobljeno notranjo razpravo o Poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija, posebej o načelih nepristranskosti in verodostojnosti, kot sta opredeljeni v točkah 1.2. in 1.4. Načelo nepristranskosti ustvarjalce RTV vsebin zavezuje, da ohranjajo kritično distanco, čustveno neopredeljenost ter nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov. Načelo verodostojnosti pa jim nalaga, da javnosti ponudijo dovolj široke in vsestranske informacije o tematiki, da si lahko sami oblikujejo pogled na obravnavano zadevo. Način podajanja mora biti po izboru besedil in posnetkov takšen, da iz njega ni mogoče sklepati o morebitni solidarnosti ali naklonjenosti ali podpori kateri koli politični ali interesni opciji.

➤ **Cepljenje: Fekvenca X, Dobro jutro (GLEJ ⇒ aprilsko poročilo)**

»Avtorja oddaje navajata tudi izraze kot sta »proticepilska biblija« in »proticepilski verniki« s katerima vse, ki ne delita njunih pogledov in prepričanj porineta v sfero čudakov, nazadnjakov ipd.. Na dvome in pomisleke se skozi oddajo ne odgovarja konkretno, ampak pavšalno v smislu, da so koristi v vsakem primeru večje od potencialne škode, kar je podobno zagovarjanju teze »da gora ni nora, nor je tisti ki gre gor«. (A. N. o Frekvenci X na Valu 202)

»Sprašujem se, zakaj ste v današnjo oddajo povabili samo zagovornike obveznega cepljenja, tudi voditeljica je bila več kot pristranska. Ne samo, da se bomo še bolj uprli obveznemu cepljenju, uprli se bomo tudi obveznemu plačevanju vaše rtv naročnine. Več kot očitno imate dovolj sponzorjev.« (P. G. o rubriki Porota v oddaji Dobro jutro)

Uredništvi sta pojasnili, zakaj sta v obeh primerih dali večjo težko znanstveno preverljivim dejstvom, česar ni mogoče enačiti s pristranskostjo in da je bilo z navedbo nasprotnih pogledov zadoščeno načelu širokega obsega mnenj.

Odgovorni urednik Vala 202 **Mirko Štular**: »Frekvenca X je poljudno-znanstvena oddaja, temelji na znanstveno preverljivih dejstvih, njeno poslanstvo ni soočanje različnih mnenj, pogledov in usmeritev, kot je morda navada pri drugih družbenih in političnih vprašanjih. Omenjeno oddajo iz serije posebnih podkastov o epidemijah smo pripravljali več tednov, skupaj s strokovnimi sodelavci smo preverili in naštudirali vse podrobnosti in možne sogovornike. Izbrali smo jih skrbno in lahko kot vedno zagotovimo, da predstavljajo jasno potrjena in preverljiva dejstva.«

Urednica oddaje Dobro jutro **Daša Lamut Prosen**: »Ker je nasprotovanje cepljenju po najnovejših raziskavah v porastu in naj bi manj kot polovica staršev zaupala cepljenju, smo – kot javni zavod – z dejstvi soočili stroko. Med pogovorom smo tudi odprli telefone in bili na voljo za vse laične pomisleke in dileme gledalcev, s temeljnimi dilemami smo soočili tudi goste. S tem ko smo gostili uradno stroko, smo spoštovali temeljna poklicna merila in programske standarde, ki veljajo za programe RTV Slovenija.«

 MNENJE (v odgovorih pritožnikom): V skladu s hišnimi poklicnimi merili morajo programske vsebine gledalcem in gledalkam ponuditi dovolj vsestranskih informacij o določeni temi, da bodo lahko oblikovali svoj pogled nanjo in se kot državljani odgovorno odločali, a je pri medijskem pokrivanju znanstvenih in strokovnih vsebin treba dajati prednost znanstvenim dejstvom in dokazom, tako v strokovni razpravi kot tudi v bolj sproščenih televizijskih oddajah in žanrih.

(GLEJ tudi ⇒ septembrsko in decembrsko poročilo 2017 z mnenji in priporočili) »V oddajah poljudnega ali razvedrilnega formata se od voditeljev in gostov ne more pričakovati razprave na visoki strokovni ravni, z ugledno znanstveno zasedbo, sprejemljiva je tudi laična debata, vendar s poudarjenim občutkom odgovornosti in zavedanjem, da lahko poenostavljanje gledalce in poslušalce zmede in zavede. Pri poglobljeni razpravi o znanstveni temi v oddajah, posvečenih znanosti, pa lahko sodelujejo le kvalificirani sogovorniki. Kdaj je sogovornik dovolj kvalificiran, mora presoditi uredništvo.«

4. 3. URAVNOTEŽENOST POGOVORNIH ODDAJ

➤ **Zadeva: (Ne)parlamentarne stranke v Tarči (GLEJ ⇒ februarско poročilo)**

»Ne zdi se mi korektno, da v soočenja parlamentarnih strank postavljate kandidata, ki to ni. Oziroma, da v soočenja parlamentarnih strank postavite eno izven-parlamentarno stranko, ne pa tudi ostalih. Lahko bi jih našteval ampak mislim, da to ni potrebno.« (M. B)

»Glede, na to, da nam je z zakonom določeno plačevanje rtv naročnine, vljudno prosim za pojasnilo, kako je bil prejšni teden v oddaji Tarča, ki jo je vodila Erika Žnidarčič in je bila tema pogovor parlamentarnih strank, na sejo poavbljen g. Šarec, ki splot ni še nič v parlametarjem sistemu.« (M. M.)

Nataša Rijavec Bartha, urednica oddaje Tarča, je pojasnila, da so povabili predstavnike strank, ki so jim zadnje javnomnenjske ankete napovedovale vstop v parlament in da v času uradne volilne kampanje veljajo za taka soočenja zelo jasna pravila, medtem ko izven tega časa velja uredniška presoja, ki sloni na programskih standardih ter poklicnih merilih in načelih novinarske etike.

MNENJE IN PRIPOROČILO (o pluralnosti studijskih omizij): Menim, da se je pri uredniškem odločanju o gostih mogoče nasloniti na različna merila, tudi na anketno izmerjeno priljubljenost neke stranke, na pričakovano polemičnost razprave, različna podana mnenja in stališča, med merili je lahko tudi zanimivost.

Kot ključni poklicni merili, ki ju mora pri sestavljanju debatnih omizij spoštovati uredništvo, izpostavljam vsestransko in uravnoteženo poročanje, kot ju opredeljuje novinarski kodeks RTV Slovenija (*). Menim, da je uredništvo v konkretnem primeru ravnalo v skladu z tema meriloma.

Menim tudi, da je pri snovanju pluralnih političnih debat zelo pomembno razvidno uredniško odločanje: javnost mora vedeti in razumeti, zakaj je bil kdo povabljen k debati. Prav tako mora imeti uredništvo tudi argumente, zakaj določene dogodke novinarsko obravnava po različnih merilih.

Uredništvu Informativnega programa TV Slovenija in drugim uredništvom RTV Slovenija, ki imajo v programski ponudbi politične studijske debate, priporočam, da v notranji debati ter na podlagi poklicnih in strokovnih meril čim bolj natančno opredelijo načela uredniške politike, ko gre za obravnavo parlamentarnih in neparlamentarnih strank, pri tem pa upoštevajo politično in strankarsko pluralnost slovenske družbe.

* Poklicna merila in načela novinarske etike, točka 1.2:

Urnvnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranjati nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov. /.../

Nepriustranskosti v informativnih programih ne zagotavlja le preprosto matematično uravnavanje, v katerem se vsako stališče enakomerno dopolnjuje z nasprotnim, marveč celovita predstavitev okoliščin, v katerih so ta stališča nastala. /.../

Zahteve po nepristranskosti ni mogoče enačiti s popolno nevtralnostjo.

➤ **Zadeva: Studio ob 17 h o marakeški deklaraciji? (GLEJ ⇒ novembrsko poročilo)**

»Kljub nesporni kvaliteti vašega programa me je pri oddaji studio ob 17-ih že nakajkrat zmotilo, da so gostjoči v oddaji vsi očitno istega mnenja in delijo iste ideje in poglede na tematiko. S tem je poslušalcu vsaj delno onemogočeno slišati tudi drugo plat problematike. V oddaji, ki je obravnavala Marakeško deklaracijo je bilo tako slišati le ene in iste ideje ter poglede in tudi posmehljive tone glede tako pomembnega vprašanja kot so ilegalne masovne migracije.« (S. Z. G.)

Odgovorni urednik **Andrej Stopar** je pojasnil, da so se po vrsti prispevkov v informativnih oddajah, kjer so tematiko osvetljevali z različnih vidikov, odločili pogovorno oddajo zastaviti analitično, razlagalno in ne polemično: »Ker se v javnosti o Marakeški deklaraciji širi veliko dezinformacij in – neposredno rečeno – laži, smo v danem trenutku presodili, da je najpomembnejše o mednarodnem dokumentu spregovoriti vsebinsko. Šele ko vemo, o čem sploh je govor, lahko do tega vzpostavimo nek odnos, ki je seveda lahko tudi negativen, odklonilen. Do tega ima vsak posameznik pravico.«

 MNENJE (v odgovoru pritožniku): »Menim, da je Globalni sporazum o migracijah – ne glede na to, da je pravno nezavezujoč – preveč pomemben dokument, da bi družbena razprava o njem potekala brez poznavanja njegove vsebine. Zato odločitev uredništva za pojasnjevalni pristop razumem. Menim pa tudi, da upravičeno pričakujete, da bo v nadaljevanju družbene razprave javni medij zagotovil najširšo mnenjsko pluralnost z različnimi govorcami in z različnih vidikov (od humanitarnega do notranjepolitičnega).«

➤ **Zadeva: Odkrito o simbolih totalitarnih težimov (GLEJ ⇒ majsko poročilo)**

»Kako da se niste odzvali na nezaslišane izpade Tita Turnška, ki je v oddaji zatrdil, da so bili povojni umori zaščitenih skupin oseb (vojni ujetniki, civilisti, zlasti pa ranjenci, bolniki in invalidi) izvedeni tako, da so bile žrtve obsojene in da so bile upravičeno umorjene. To je v nasprotju s pravnim redom Republike Slovenije. (Jože Dežman, Komisije Vlade RS za reševanje vprašanj prikritih grobišč)

Odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič** je pojasnila, da se je voditelj pogovorne oddaje na tezo, ki je bila izrečena in ki jo je izpostavil pritožnik, ustrezno odzval in da so to storili tudi ostali trije sodelujoči, ki so skušali že med oddajo razčistiti tematiko povojnih pobojev, vključno z navedeno izjavo, čeprav to ni bila osrednja tema oddaje. Pri tem so se imeli vsi govorci enako možnost vključiti v razpravo.

 MNENJE (poudarek): Menim, da je bila konkretna tematika v okviru konkretne oddaje s podanim obsegom mnenj ustrezno zaokrožena. Dodajam mnenje, da bi morali biti ustvarjalci oddaj, v katerih je govora o najtežjih etičnih in moralnih dilemah slovenskega naroda, še posebej pozorni na spoštovanje človeškega dostojanstva, tudi posthumno, in spoštovanje dostojanstva vseh še živečih, ki so jih dogodki polpretekle zgodovine močno osebno prizadeli. In na to seveda opozarjati govorce. /.../ Tako kot v drugih primerih v preteklosti tudi tokrat menim, da v pogovornih oddajah novinarjem ni mogoče oporekati pravice do sodelovanja v izmenjavi mnenj in empatičnem dialogu ter vodenja pogovora v skladu z osebnim novinarskim slogom in lastnim znanjem.

Narobe bi bilo voditeljevo nepristranskost enačiti s popolno nevtralnostjo. Eno od poklicnih načel, ki velja v programih RTV Slovenija, je uravnoteženost pogovornih oddaj. Pri tem ne govorimo o matematični uravnoteženosti, ampak pluralni zasedbi, v kateri imajo vsi govorci enako možnost predstaviti svoja stališča. Pomembna je tudi žanrsko ustrezna in vsebinsko preišljena zasnova, ki ne pušča dvomov, kaj je fokus debate. Menim, da je odgovornost uredništev, da k javni razpravi o kontroverznih temah povabijo kvalificirane in odgovorne govorce, ki lahko s strpnim podajanjem dejstev in mnenj javnosti pomagajo razumeti tematiko, brez namena, da bi se delitve poglobljale in strasti razpihovale.

4. 4. PRAVILA ŽANROV: INTERVJU, KOMENTAR, SATIRA

➤ **Zadeva: Intervju/Dežman (GLEJ ⇒ julijsko poročilo)**

»Takšen intervju s človekom, ki naj bi bil zgodovinar, pač ne sodi na nacionalno televizijo. Ne samo potvarjanje zgodovine med 2. Svetovno vojno, tudi žalitve in nesramnosti brez primere.« (N. P.)

»Že dlje časa razmišljava z ženo, da bi prenehala plačevati RTV prispevek za vašo "javno" televizijo, ki vse bolj tone v privatne sfere delovanja "vaših" specialistov in manipulantov z zgodovino slovenskega naroda, predvsem z manipulacijo razlage o kolaborantih in partizanih med drugo svetovno vojno...« (D. V. Ž.)

»Prosim vas odgovor kaj je NEPOSTENO pri podajanju zgodovinskih dokumentiranih podatkov o drugi svetovni vojni? Ali je resnica samo to kar so nas ucili? Pricakujem odgovor saj vas tudi jaz placujem in sem spostoval vase prispevke ko ste bila novinarka.zakaj delate zdrabo?« (M. K.)

✍ MNENJE (poudarki): Menim, da v programskih vsebinah javne radiotelevizije ne sme biti prepovedanih gostov ali tabu tem. Takšna pričakovanja, kakor tudi a priorne pritožbe zoper izbor gosta in vsebino oddaje (kdo sme javno govoriti, o čem se sme javno govoriti v javnem mediju) so neupravičene in v nasprotju s poslanstvom RTV Slovenija. /.../ Menim, da oddaja ni bila zasnovana in izpeljana tako, da bi RTV Slovenija z njo prispevala k strpnemu družbenemu dialogu o travmatični preteklosti, s polnim zavedanjem odgovornosti in poslanstva, da ne pogloblja razdorov in nestrpnosti, ampak pomaga pri ustvarjanju soglasja, razumevanju in spravi. /.../ Menim, da javnost upravičeno pričakuje, da bodo uredništva tematike, ki delijo tako stroko kot javnost, ki sprožajo čustvene odzive in netijo spore, v programe umeščala posebej preišljeno, tenkočutno in pietetno ter tako, da se zagotovi argumentirano, dialoško, natančno, strpno predstavitev različnih mnenj in pogledov.

Menim, da uredništvo za obravnavo zgodovinskih nesoglasij o polpretekli zgodovini, o povojnih pobojih in spravi ni izbralo ustreznega žanra (intervju) in da oddaja Intervju že po zasnovi ni primerna za razčiščevanje strokovnih tem ali poglavij iz travmatične preteklosti.

Menim, da voditeljem pogovornih oddaj na RTV Slovenija ni mogoče oporekati pravice do sodelovanja v dialogu, podajanja mnenj, logičnega sklepanja in sploh slogovno zaznamovanega moderiranja pogovora na podlagi lastnega znanja, informacij, izkušenj, strokovnih znanj. /.../

Menim pa tudi, da se morajo voditelji vedno in še posebej pri aktualnih in kakor koli kontroverznih tematikah izogibati enosmernim in sugestivnim vprašanjem (ki napeljujejo k odgovoru ali že vsebujejo odgovor), predvsem pa morajo v imenu javnosti intervjuvancu zastaviti vsa vprašanja in podvprašanja, s katerimi se razčisti kategorične ali dvoumne tematike, ki niso (dovolj) podkrepjene z dejstvi, ki so v nasprotju z znanimi dejstvi ali širokim družbenim/strokovnim soglasjem. Voditelj z odnosom do sogovornika ne sme izkazovati osebne ali vsebinske naklonjenosti ali pristranskosti. /.../

Menim, da bi se moral voditelj distancirati od žaljivih in posmehljivih, česar ni storil, prav tako ni vztrajal pri spoštljivejšem besednjaku in stopil v bran osebni in poklicni integriteti posameznikov in skupin, ki jih je intervjuvanec izpostavil, a jih ni bilo v studiu, da bi se same ubranile.

Menim, da javno izrečenih ali zapisanih kritik o programskih vsebinah ni mogoče enačiti z napadi na uredniško avtonomijo ali na novinarsko neodvisnost. /.../ Menim pa tudi, da je v kulturnem dialogu in javni komunikaciji nasploh popolnoma nesprejemljivo izrekanje ali zapisovanje osebnih žaljivk, podajanje pavšalnih, neargumentiranih in podcenjujočih sodb o programskih vsebinah, programskih ustvarjalcih in drugih zaposlenih na RTV Slovenija, še zlasti pa so nedopustne grožnje drugače mislečim in njihovo blatenje. /.../

Menim, da uredniške in kadrovske politike RTV Slovenija ne moreta krojiti ulica ali politika, ampak so za uresničevanje javnega interesa pristojni z zakonom predvideni organi in odgovorne osebe. Kot varuhinja ostro zavračam poskuse instrumentalizacije, sovražni govor in grožnje.

☞ **PRIPOROČILA (poudarki):** Vodstvu RTV Slovenija priporočam, da z odgovornimi uredniki in vodji enot opravi notranjo razpravo o odgovornosti v uveljavljanju Programskih standardov in Poklicnih meril in načel novinarske etike tako v programskem načrtovanju kot v izvedbi. Vodstvu tudi priporočam, da razmisli o načinu odzivanja na različne oblike protestov in zaščiti zaposlenih. /.../

Vsem uredništvom priporočam notranjo razpravo o varuhovem mnenju in načinu obravnave pomembnih, a kontroverznih tematik, strokovno razpravo o Poklicnih merilih in načelih novinarske etike ter žanrskih zakonitostih splošno in v konkretnem primeru, pa tudi takšno organizacijo dela, da zagotavlja spoštovanje Programskih standardov. /.../

Uredništvu Informativnega programa TV Slovenija priporočam ponoven razmislek o zasnovi nedeljske pogovorne oddaje Intervju, kakor tudi o takšnem načrtovanju programa, ki omogoča strpne in pluralne debate o kompleksnih temah. /.../

Vsem zaposlenim in sodelavcem RTV Slovenija priporočam takšno poklicno in osebno delovanje, ki bo prispevalo k verodostojnosti javnega medija in izpolnjevanju javnega interesa.

⚠ Programski svet je na drugem delu septembrske seje na podlagi tega poročila v daleč najbolj odmevni zadevi v letu 2018 s sklepom priporočil vodstvu, da v okviru avtonomnih uredniških pristojnosti upošteva priporočila varuhinje, da tej tematiki v prihodnje posveti temeljito dokumentarno in debatno javno medijsko obravnavo ter da pred napadi zaščiti avtorje oddaj, uredništva in varuhinjo pravic gledalcev in poslušalcev.

➤ **Zadeva: Intervju z Darjo Zaviršek (GLEJ ⇒ decembrsko poročilo)**

»Upam in si želim, da boste povabili tudi kakšnega strokovnjaka na področju družine, ki ima na družino pozitiven pogled. Če je za intervjuvanko biti gospodinja, biti mama suženjstvo, je to lahko samo njeno mnenje. Ne more pa operirati s tem kot nekim znanstvenim dejstvom. Eno je govoriti svoje mnenje, drugo pa širiti neresnice.« (J. P.)

Odgovorni urednik Prvega **Andrej Stoparja** je pojasnil, da so v oddaji v ospredje postavili znano raziskovalko nasilja v družini, nad ženskami in otroki, družinskega življenja, feministične teorije, teorij rasizma, socialnega dela, ki je avtorica številnih člankov in monografij tudi nedavno objavljene knjig Skrb kot nasilje (2018). Po urednikovem mnenju gostja v pogovoru ni predstavila le svojega osebnega mnenja, ampak dognanja, do katerih se je dokopala s svojim priznanim, več kot 30-letnim znanstvenim delom. »Teško pristanem na trditve, da znanstvena dognanja in portret njihove avtorice pomenijo propagando »ene resnice«, »enostransko prikazovanje«, »neresnice« in podobno. Intervju ni zvrst, v kateri bi lahko predstavljali množico pogledov na določeno problematiko.«

MNENJE (iz odgovora pritožnikom): »Menim tudi, da je bila konkretna oddaja izpeljana v skladu s pravili žanra in da je bila gostja celovito izprašana, saj ji je voditeljica zastavila razna vprašanja o družbenih pojavih, od najbolj nizkotnih, kot je nasilje nad ženskami in otroki, do možnih interpretacij vloge ženske v sodobni družbi, o demografskih izzivih, tradicionalizmu in tudi pritisku na civilizacijske pravice, ki so pri nas zapisane v ustavi.«

➤ **Zadeva: Komentar/Utrip (GLEJ ⇒ februarско poročilo)**

»Vsebina komentarja me ni zmotila, me je pa zelo zmotila pavšalna oz zelo nejasna argumentacija. Zavedam se, da gre za avtorsko oddajo, kjer ima novinar v rokah posebno moč – komentar, ki je ena najžlahtnejših in najimunitnejših prvin novinarskega dela. S to močjo pa seveda lahko kroji javno mnenje, zato je še toliko bolj pomembno, da se zaveda moči, ki mu je bila podeljena.

Po mojem mnenju so sodbe brez argumentacije pod standardi RTV, ki sem jih vajen. Želel bi, da se novinarko opozori in se vzdržujejo visoki standardi vašega dela, brez populizmov in senzacionalnosti in brez pomanjkanja argumentacije ob komentarjih.« (L. Č.)

V. d. odgovornega urednika Informativnega programa TV Slovenija **Vanja Vardjan** je pojasnil, da je Utrip oddaja z močno avtorsko noto, pri kateri ne gre le za pregled dogodkov, ampak tudi za njihovo interpretacijo – s samimi izborom, besedilom (komentar), sliko in glasbo. Za uvodni stavek glede vlade pa je zapisal, da je bil »nedvomno provokativen, avtorica pa bi ga lahko podprla še s kako konkretno številko in primerjavo, kar bi trditvam dalo večjo verodostojnost«.

MNENJE: Menim, da avtorici ni mogoče oporekati pravice do podajanja mnenj v avtorsko in komentatorsko zasnovani oddaji, zato menim, da očitki o kršenju poklicnih meril niso upravičeni. Menim pa tudi, da je bila oddaja zaradi šibkih argumentov oz. odsotnosti konkretne utemeljitve mnenj (komentatorskih tez) žanrsko okrnjena oz. nedosledna.

Menim, da uredništvo Informativnega programa načelo pluralnosti izpolnjuje s širokim izborom avtorjev oddaje Utrip, ki 52 tednov na leto (že 30 let) komentirajo domače dogodke. Menim pa tudi, da je uredništvo dolžno poskrbeti, da bo gledalstvo nedvoumno razumelo upravičenost avtorskega in komentatorskega pristopa v oddaji (podajanje subjektivnega pogleda), saj takšno razumevanje – kljub dolgoletni tradiciji Utripa in prepoznavnosti formata – ni samoumevno.

☛ **PRIPOROČILO:** Uredništvu Informativnega programa TV Slovenija zato priporočam poglobljeno notranjo debato o zasnovi posameznih oddaj, zakonitosti televizijskih žanrov in zlasti komentiranju (ločevanju dejstev od mnenj), upoštevanje novinarsko stroko in poklicna merila in načela novinarske etike. Uredništvu priporočam premislek o tem, kako realizirati in označiti komentatorski format, da bi tudi tako ločili podajanje informacij od podajanja mnenj in odpravili nejasnosti oz. nerazumevanje v javnosti.

☛ **ODZIV: Manica J. Ambrožič**, odgovorna urednica: »V Informativnem programu TVS smo v skladu s priporočilom varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev po začetku mojega mandata (26. marca) opravili več neformalnih in nato formalno razpravo o tem, kako realizirati in označiti komentatorski format, da bi tudi tako ločili podajanje informacij od podajanja mnenj in odpravili nejasnosti oz. nerazumevanje v javnosti.

Na sestanku **11. maja**, na katerem so bili prisotni urednica DIO Nataša Bartha Rijavec, urednik notranjepolitične in gospodarske redakcije Dejan Ladika in urednica zunanjepolitične redakcije Meta Dragolič, smo sklenili, da bomo odslej v odjavni špici Zrcala tedna in Utripa avtorja oddaje označili kot **komentatorja oziroma komentatorko tedna**. Prav tako bomo v identifikacijske opise teh dveh oddaj – tudi na MMC in pri uporabi storitve video na zahtevo – jasno zapisali, da gre za komentiran avtorski pregled tedna.

V Informativnem programu TVS resno razmišljamo o vrnitvi komentatorskih vsebin v dnevno-informativne oddaje, a seveda z natančno razmejitvijo komentatorskih vsebin od novičarskih. O realizaciji tovrstnih načrtov in zamisli bomo še razpravljali znotraj programa in nato sprejeli premišljeno in jasno uredniško odločitev.«

⚠ Uredništvo je julija pripravilo strokovno predavanje dr. Marka Milosavljevića, ki je govoril o komentatorskem žanru. Med udeleženci ni bilo avtorice obravnavane oddaje Utrip.

➤ **Zadeva: Komentar/Labirinti sveta (GLEJ ⇒ avgustovsko in novembrsko poročilo)**

»Novinar je volivce desnega pola označil za zlo in klerofašiste. Javna rtv, financirana tudi iz strani tega, po njegovem mnenju "zla", take vrste sovražnosti, nestrpnosti, poniževanja in žaljenja ljudi, ki mislijo drugače kot on sam, ne bi smela dovoliti.« (A. K.), avgusta

»V oddaji s serioznim naslovom "Labirinti sveta" poslušalec pričakuje jasno, strokovno in tehtno analizo svetovnih dogodkov. Vaš novinar pa zdrsne po uvodoma korektnih ugotovitvah v navijaški, zelo subjektiven in zlonameren nivo, ki v Sloveniji ne bi smel v eter.« (V. D. K.), novembra

Iz odgovora odgovornega urednika **Andreja Stoparja**: »Uredniška politika Radia Slovenija zagovarja različna mnenja, strokovno analizo in verodostojne komentarje. Pri čemer smo prepričani, da mora javni radio negovati tudi najbolj subjektivno novinarsko zvrst, komentar, čeprav s tem tvega nestrinjanje javnosti. /.../ Strinjanje oz. sprejemanje mnenj je ena stvar, druga pa je seveda diskurz. Na Radiu Slovenija na povsem načelni ravni ne pristajamo na vulgarno polarizacijo, politizacijo in ideologizacijo javnega prostora.«

 MNENJE: Menim, da avtorju ni mogoče oporekati pravice do podajanja mnenj v oddaji, vendar pa je komentator pri navajanju dejstev, ki so izhodišče komentarja, kljub časovnim in drugim omejitvam dolžan biti kar se da natančen. Izogibati se mora parcialnim prikazom ali tendencioznim zaključkom. Izrečeno mnenje je dolžan konkretno argumentirati in pojasniti. Svojih mnenj ne sme podajati na način, kot bi šlo za splošno znano dejstvo, družbeno uglaseno in prevladujoče mnenje ali edino možno razlago. Prav tako se mora izogibati pavšalnim sodbam, ki so zaradi nerazčlenjenosti lahko razumljene kot podajanje stereotipov, širjenje predsodkov, žalitev posameznikov in skupin, podpihovanje nesoglasij in družbenih razkolov.

Menim, da avtor ni ravnal tako in da so poslušalci ob navrženi sklepni tezi upravičeno pričakovali resno argumentacijo, konkretno utemeljitev in pojasnilo, tega pa ni bilo.

 PRIPOROČILO: Uredništvu Prvega programa Radia Slovenija in tudi drugim uredništvom, ki negujejo žanr komentarja oz. format tedenskih oddaj – komentarjev, priporočam poglobljeno notranjo debato o zasnovi posameznih oddaj, o zakonitosti žanra in ločevanju dejstev od mnenj. Pri uresničevanju uredniške politike priporočam trajno skrb za dosledno upoštevanje novinarske stroke ter Poklicnih meril in načel novinarske etike.

➤ **Zadeva:** Politični komentar pred volitvami (GLEJ ⇒ majsko poročilo)

»Gre za klasično politično propagando, ki je najbolj razvidna iz dela, ko pravi: ...če le hočemo pogledati izza varljivih obrazov in kameleonskih osebnosti na malih zaslonih. Vodja desne opozicije (Janez Janša, SDS, op. p.) je tako spet menjal dlako, kot pred 14 leti«. V zadnjem delu pa avtor izpostavlja besede Erjavca, predsednika stranke Desus, da so edini pravi polnokrvni politiki on, Pahor in Janša. »No, glede na vladne dosežke te trojice, gre kvečjemu za namig, koga naj ne volimo- vsaj če hočemo drugačno Slovenijo.« (novinarsko vprašanje o komentarju v Studiu City, kasneje objavljenem v obliki kolumne na MMC)

 MNENJE: Menim, da kolumne s politično vsebino ni mogoče enačiti s politično propagando, neodvisno o tem, ali govorimo o predvolilnem obdobju ali ne, saj bi takšna interpretacija pomenila, da je na RTV Slovenija prepovedano analiziranje in komentiranje političnih vsebin, kar seveda ne drži. Opozarjam pa, da morajo uredništva in avtorji pri komentiranju vsebin spoštovati uredniška in žanrska pravila, kakor so opredeljena v poklicnih merilih in načelih RTV Slovenija. Dolžnost avtorjev je, da podana osebna mnenja utemeljijo in jih podkrepijo z dejstvi, dolžnost urednikov pa, da v nizu oddaj in daljšem časovnem obdobju poskrbijo za pluralnost vsebinskih in avtorskih pristopov. Menim, da v predvolilnem obdobju v programih RTV Slovenija ni primerno objavljati komentarjev z izrekom osebne mnenja o konkretnih strankah, izražanjem strankarskih preferenc ali podajanjem mnenj o konkretnih strankarskih preferencah volivcev.

Menim, da je primarna vloga javnega medija v predvolilnem obdobju, da občinstvu posreduje čim več raznovrstnih informacij, pogledov in mnenj, ki prispevajo k razumevanju dogajanja in omogočajo odgovorno državljansko delovanje v javnih zadevah in demokratičnih procesih, tudi odločanje na volitvah. Zato bi se morala uredništva pri avtorskih komentarjih vsebinsko omejiti na analizo volilnih dogodkov, fenomenov, trendov, prelomnic, obratov in dejstev. Pri analizi volilnih programov ali političnih praks pa slediti načelu enake obravnave, kot je zagotovljena v posebnih volilnih oddajah in pasovih.

☛ **PRIPOROČILO:** Odgovorni urednici Informativnega programa TV Slovenija Manici J. Ambrožič bom priporočila, da v uredništvu opravijo poglobljeno razpravo o komentiranju v obdobju volilne kampanje. Predlagala ji bom tudi, da kot pristojna za informativne vsebine na www.rtv slo.si razmisli o umiku kolumne.

☛ **ODZIV:** Odgovorna urednica je napovedala notranjo uredniško razpravo. Kolumna je bila umaknjena v avtorjev arhiv na spletni strani rtv slo.si.

➤ **Zadeva: Satira/Radio Ga ga (GLEJ ⇒ januarsko poročilo)**

»Vsak se lahko dela norca iz vsakega – halo ..Kje je morala ? Danes se je Hribar norčeval iz Predsednika Cerarja za kar pa ni etično in moralno upravičeno. Res je, da nekateri v vladi zaslužijo kritiko in to upravičeno, toda tako norčevanje pa ni primerno. Vsak človek vreden spoštovanja. (I. Š.)«

Odgovorni urednik Prvega **Andrej Stopar** je pojasnil, da gre za satirično oddajo, v kateri se osebe in življenje ne opisujejo dobesedno, ampak pretirano, izkrivljeno, s prenesenim pomenom. Težko se je izogniti komponenti norčavosti, zbadljivosti, zajedljivosti – vse to so elementi satire. »Tako abstraktno razumljena satira šele omogoča razumevanje posameznih fenomenov in doseže svoj namen. Res pa je, da imamo dandanes s pravilnim razumevanjem vloge satire težave. Nekateri jo dojemajo kot nedostojno, neprimerno, drugim so iste stvari smešne. Strinjam se z vami, da je meja zelo tanka. Ne strinjam pa se, da je predsednik vlade kot nosilec izvoljene javne funkcije za satiro nedotakljiv.«

➤ **Zadeva: Satira/Zapisi iz močvirja (GLEJ ⇒ septembrsko poročilo)**

»(Kolumna oz. tedenska glosa z naslovom V začetku je bila beseda) ... je skrajno žaljiva ne samo do duhovnikov Katoliške cerkve, ampak tudi do drugih, ki pripadamo tej verski skupnosti. Protestiram zoper tako pisanje, ki ga ne morem označiti drugače kot sovražni govor in grob napad na pravico do verske svobode.« (J. K.)

Urednica Dnevno-aktualnega programa Vala 202 **Nataša Zanuttini** je pojasnila zasnovo oddaje Zapisi iz močvirja, ki je v besedilu naknadno in z ustrežno označbo objavljena na MMC. Glede zasnove je zapisala, da je to oddaja Vala 202, »v kateri avtor drugače, neporočevalsko opozarja na aktualne probleme v družbi. Postavlja nam ogledalo in odkriva poglede, ki so morda drugačni, tudi ostrejši.

V omenjeni oddaji se je dotaknil družbenokritične vsebine, ki opozarja na izrazito pereč problem naše družbe. Razumemo, da je to boleče vprašanje za Cerkev in ljudi, ki opravljajo določene poklice. Namen oddaje ni kogar koli posplošeno stigmatizirati ali napadati, če pa damo na tehtnico teži družbenega problema in morebitno nelagodje pripadnikov Cerkev, tega lahko delimo tudi mi, je odločitev vendarle jasna: govoriti o tem moramo, vsebinska »toleranca« ob tej temi verjetno ne pride v poštev.«

✍ MNENJE: Varuhinja pojasnilom pritrjuje. Glede satire svetuje upoštevanje točke 9.13 Poklicnih meril in Programskih standardov, ki izrecno napotujejo k postavljanju ločnice med humorjem in vulgarnostjo, duhovitostjo in smešenjem. (GLEJ TUDI ⇒ julijsko poročilo 2017).

➤ **Zadeva: Spletna novica/dopolnjevanje (GLEJ ⇒ septembrsko poročilo)**

Glede spletnega poročanja s seje Programskega sveta RTV Slovenija 24. septembra (<http://www.rtv-slo.si/slovenija/katja-seruga-ni-dobila-podpore-programskega-sveta-rtv-slovenija/466797>) se je pritožilo gibanje Glasno, med drugim zato, ker izvorno poročilo ni vsebovalo vseh dejstev, ampak so bila ta dodana naknadno; objavo izjave Društva novinarjev Slovenije in ne tudi Združenja novinarjev in publicistov v zvezi z delovanjem varuhinje so pritožniki označili za selekcijo z namenom manipulacije, dopolnjevanje novice pa za spreminjanje z namenom prikrivanja kršitve.

Urednica Uredništva novih medijev **Kaja Jakopič** je zavrnila očitek o manipulaciji in pojasnila kronologijo nastajanja novice: najprej so povzeli napovedno novico o seji Programskega sveta (PS) po agenciji STA, ki je omenjala poziv Združenja novinarjev in publicistov (ZNP) k razrešitvi varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev, nato novico dopolnili z odzivom Društva novinarjev Slovenije (DNS), ki so ga prejeli na e-naslov uredništva, popoldne pa je dežurni novinar novico ažuriral z novimi podatki s seje, ta del pa izpustil, saj o tem na seji PS niso razpravljali. Daljši odziv ZNP so dodali naknadno, potem ko so ga v uredništvo tudi prejeli.

✍👉 MNENJE IN PRIPOROČILO: Menim, da so uredništva RTV Slovenija o dogajanju v Zavodu dolžna poročati na enak način kot o drugih tematikah, ki so v javnem interesu, pri tem pa morajo upoštevati temeljna novinarska merila, in sicer natančnost, nepristranskost, preverjanje dejstev, verodostojnost in odgovornost. Če pri tem naredijo napako, so jo dolžna odpraviti. Če je torej Uredništvo novih medijev ob poročanju o seji Programskega sveta opazilo pomanjkljivost ali bilo opozorjeno na spregledano dejstvo, je ravnalo pravilno, ko je besedilo po opozorilu ustrezno dopolnilo. Pri tem je pomembno spomniti na naravo spletnega poročanja, in sicer da se spletne novice sproti nadgrajujejo in dopolnjujejo, da spremembam sledijo ne le z dodatnimi informacijami, ampak tudi z bistvenimi spremembami, denimo v naslovu, grafični opremi, dodani AV ali fotografski opremi. Takšnih sprememb, dopolnitev in popravkov ni mogoče enačiti z manipuliranjem. Menim pa, da bi bilo zaradi preglednosti in sledljivosti različic neke spletne novice primerno vse posege kronološko zabeležiti.

Uredništvu za nove medije priporočam, da se kot zadnji poseg v novico z zapisom ure vedno zabeleži tisti, ki se je zgodil nazadnje, ne glede na to, ali je šlo za večjo vsebinsko dopolnitev oz. spremembo v vsebini ali manjši jezikovni poseg oz. popravljanje napak pri tipkanju.

4. 5. IZBOR TEM, SPREGLED, PREVEČ ALI PREMALO

»Nikakor ne sprejemam novice, da je Luka Doncic uspesno vrgel zogo v nasprotnikov kos. To je bila namrec tako zelo pomembna novica, da jo je napovedovalka oznanila kot glavno temo pred porocili.« (B. K.)

Urednik dnevno-informativnega programa v športnem uredništvu **Boštjan Ogris**: »V napovedi Dnevnika vsak dan opozorimo na najpomembnejše novice dneva. Vsak dan je ena od teh osmih tem namenjena športu. Ta dan je bila tekma, na kateri je blestel Luka Dončić, za slovensko občinstvo najbolj zanimiv dogodek dneva, zato smo jo uvrstili v napoved. Vaša trditev, da je to zanima malo ljudi, ne drži, kar lahko sami preverite tudi na spletu. Posnetek je med desetimi najbolj gledanimi športnimi posnetki zadnjega tedna. Luka Dončić je trenutno najpriljubljenejši športnik v državi. S svojimi uspehi je prepričal tudi Društvo športnih novinarjev Slovenije, ki mu bo decembra podelilo naziv športnika leta 2018.«

»Zanima me zakaj RTV ignorira protestni shod ljudi ki so za svobodo odločanja o cepljenju? Kako je mogoče da zadeva niti z besedo ni bila omenjena v informativni oddaji danes zvečer?« (A. V.)

Manica J. Ambrožič, odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija: »Naj poudarim, da nikakor ni šlo za namerno ignoriranje dogodka, temveč dejstvo, da se je v času protesta zgostilo več dnevnih dogodkov, tako da žal za omenjeni protest nismo uspeli zagotoviti snemalne ekipe. Ko se istočasno dogaja več različnih in pomembnih zadev, moramo sprejeti uredniške odločitve, kaj je nujno pokriti in kaj lahko počaka.«

»Vsak dan mi prihaja na misel ob gledanju poročil in dnevnika na TV, da je premalo novic iz našega konca. Prednjači Mojca Dumančič iz Primorske. Lepo in prav, a nehote pride na misel, da je Primorska privilegirana glede na naš konec – Dolenjsko.« (L. L.)

Analiza Uredništva dopisništev v Informativnem programu TV Slovenija je pokazala, da sta dopisnici iz Dolenjske in Bele krajine ter iz Severne Primorske v januarju in februarju pripravili skoraj enako število novic in poročil. Urednica **Aleksandra Saksida**: »Pregled kaže, da obe dobro pokrivata svoje območje, obe sta podobno odločni pri delu in glede na število objavljenih prispevkov in novic tudi ni velikega odstopanja.«

»Ves večer smo na TV gledali in poslušali razgovore, komentarje in poročila o izidih volitev po vsej Sloveniji, oprostite, po posameznih pokrajinah in občinah. Zelo, zelo obširno o Ljubljani in njenem županu Jankoviču. Vsi deli Slovenije Gorenjska, Dolenjska, Štajerska Prekmurje in drugi so bili zajeti. Zelo pozorno sem sledila, vendar poročil iz Posavja nisem zasledila. Zelo, zelo malo je bilo objavljeno.« (A. D.)

Manica J. Ambrožič, odgovorna urednica Informativnega programa TVS: »V Sloveniji je 212 občin, 11 je mestnih in lokalne volitve so vsebinsko, tehnično in organizacijsko za vse medije, za televizijo pa še posebej, izjemen zalogaj. V nedeljo smo v naših večernih oddajah pripravili oglašanja iz vseh mestnih občin, rezultate v vseh 212 občinah pa smo gledalcem predstavili v tako imenovanem kravlu, ki se je zvečer vrtel na našem zaslonu in kjer so bili sproti osveženi podatki. Tam so bili tudi vsi podatki za posavske občine.«

»Binkošti so po mnenju več izvedencev v bogoslovnih vedah za veliko nočjo drugi najpomembnejši praznik v bogoslužnem letu. Tako pomemben dan pa, žal, ni vreden skoraj nikakršne omembe v naših medijih, razen seveda cerkvenih.« (J. R.)

Vid Stanovnik, urednik Uredništva verskih oddaj TV Slovenija: »Na binkoštno nedeljo bomo, tako kot tudi na velikonočno nedeljo in ob božičnih praznikih, pripravili posebno tematsko oddajo, posvečeno prazniku. Ob tem pozdravljam pobudo gledalca in bom v načrt za oddaje v letu 2019 vključil predlog, da TV Slovenija tudi za binkošti prenaša praznično bogoslužje.«

Manica Janežič Ambrožič, urednica Informativnega programa TV Slovenija: »V naših informativnih oddajah poročamo o vseh najpomembnejših dnevnih dogodkih. Poročamo ali vsaj omenimo tudi vse praznike – obširnost poročanja o posameznih temah pa je pogosto odvisna tudi od drugega pomembnega dnevnega dogajanja.«

Andrej Stopar, odgovorni urednik Prvega programa Radia Slovenija: »Na binkoštno nedeljo na Prvem načrtujemo prenos bogoslužja iz koprške škofije in tematski oddaji Duhovna misel in Sledi večnosti.«

Iz odgovora **Antona Petelinška**, v. d. urednika Uredništva religije in verstev Radia Slovenija: »Mi bomo objavili v Sledih večnosti na 1. programu Radia SLO 20. maja ob 18.15 pogovor prav o tem (gre za ponovitev oddaje izpred treh let) – z binkoštnim pastorjem in zgodovinarjem iz Murske Sobotne mag. Ferijem Kuzmičem, ki ga ni več med nami. (Kot zanimivost: v večnost je odšel letos malo po veliki noči ... umrl je v Nazaretu – Kristusovem rojstnem kraju – na svojem zadnjem romanju v Sveto deželo.) Jaz o tem prazniku pripravljam prispevek za Drugo jutranjo kroniko. Radio Slovenija ta dan – na binkoštno nedeljo prenaša mašo iz župnijske cerkve Svetega Jurija v Piranu na 1. in 3. programu. Po mnenju mnogih, in tudi jaz tako mislim, bi moral biti binkoštni ponedeljek praznik in dela prosti dan – morebiti celo prej kot Marijino vnebovzetje, na primer.«

»Ob ogledu večernih poročil ob 22 uri na državni praznik 15. september - vrnitev Primorske k matični domovini, sem bila ogorčena, ker v poročilih praznik in proslava ob prazniku niti z besedo nista bila omenjena. Menim, da je to ogromen spodrselj RTV SLO, ker nacionalna TV tega ne bi smela spregledati.« (M. V.)

Odgovorna urednica **Manica J. Ambrožič**: »Ne morem napisati nič drugega kot to, da se z mnenjem gledalke strinjam. Dejstvo, da praznika v večernih Poročilih nismo omenili, je bila napaka in zanjo se kot odgovorna urednica Informativnega programa TVS opravičujem.«

»Presenečen sem bil, da na 1. programu TV Slovenija ni bilo prenosa iz Raven na Koroškem pod naslovom "Proslava ob dnevu reformatorjev, upornikov vseh vrst". Resda je bila vidna na MMC-ju in poslušalci radia so jo spremljali na "ARS-u", ampak ali ima tujejezična nadaljevanka večjo veljavo? Se sramujemo slovenskega jezika?« (I. P.)

Odgovor **Natalije Gorščak**, v. d. direktorice TV Slovenija: »Z velikim spoštovanjem do vseh ustvarjalcev proslav in njihovih organizatorjev bi radi najprej ponovno pojasnili, da na RTV Slovenija oziroma na Televiziji Slovenija dogodke načeloma snemamo oziroma prenašamo:

- v dogovoru z državo oz. Ministrstvom za kulturo, ki proslave uvršča v načrt letnih proslav (pri tem velja omeniti, da v dogovoru s pristojnimi, ki se zavedajo pomena televizijskosti proslav in na tem odbor pri Ministrstvu za kulturo tudi dela, zato so te

proslave bolje gledane od vseh ostalih) in lani je bila proslava ob dnevu reformacije uvrščena med prenose državnih proslav zaradi obeleževanja 500-letnice protestantizma;

- v okviru programsko-produkcijskega načrta – tja uvrščamo predvsem nekatere dobrodelne oddaje in npr. prenos obletnice vrnitve Primorske matični domovini, ki jo pripravljajo na regionalnem kanalu TV KP/Ca ter npr. prenos otvoritve Borštnikovega srečanja, če se uspemo dogovoriti, da je scenarij primeren za televizijski prenos;
- v dogovoru s posameznimi organizacijami, ki krijejo vse stroške produkcije oz. od njih prejmemo posnetek (npr. Božični koncert Gimnazije Kranj) ali pa samo prenašamo signal, ki ga zagotovijo oni po naših programskih in tehničnih merilih in standardih (npr. proslava 2. septembra ob 240-letnici prvega vzpona na Triglav oziroma s sofinanciranjem stroškov prenosa.«

? **Izziv: Bo leta 2019 sprejet pravilnik o prenosu proslav? (GLEJ ⇒ oktobrsko poročilo, obljuba v. d. direktorice TV Slovenija Natalije Gorščak v odgovoru na pritožbo glede proslave TO.)**

➤ **Zadeva: Dan državnosti/Nepraznični jutranji program (GLEJ ⇒ junijsko poročilo)**

»Ocenjujem, da ponovitev oddaje Dobro jutro od 7-9 ure dne 25.06.2018 na temo pospravljanje, gnilo sadje, bonton na plaži ... ni bilo primerno za predvajanje za dobro jutro na praznik naše domovine.« (M. Z.)

☞ PRIPOROČILO (v odgovoru pritožniku): »Snovalcem televizijskega programa bom prenesla vaše sporočilo in jim priporočila, da v dneh, ko se z državnimi prazniki spominjamo prelomnih dogodkov iz narodove zgodovine, skrbneje načrtujejo programske vsebine.«

➤ **Zadeva: Maša za domovino/zakaj le v Odmevih (GLEJ ⇒ junijsko poročilo)**

Zakaj novica o maši za domovino pred dnevom državnosti in ob okrogli obletnici ustanovitve Slovenske škofovske konference 21. 6. ni bila uvrščena v TV Dnevnik, ampak v Odmeve?

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J. Ambrožič**: »V Informativnem programu zelo celovito in skrbno spremljamo dogajanje, povezano s slovensko osamosvojitvijo. Prav tako poročamo tudi o najpomembnejšem in najodmevnejšem dogajanju v slovenski Cerkvi. Uredniška politika je in mora ostati avtonomna.«

✍ MNENJE: Menim, da v konkretnem primeru ne moremo govoriti o spregledu ali zamolčanju dogodka, saj je Informativni program TV Slovenija gledalcem informacijo posredoval v eni od dveh osrednjih dnevnoinformativnih oddaj in ji namenil posebno težo z umestitvijo v vrh oddaje – takoj po novicah o oblikovanju nove vlade. /.../ Podobno kot v nekaterih drugih primerih pa lahko tudi tokrat dodam načelno mnenje, da je za uvrščanje vsebin v informativne oddaje javne RTV pomembno upoštevati ne le načelo aktualnosti, ampak tudi načelo raznovrstnosti (razpon tem). /.../

Menim tudi, da ima javna RTV posebno odgovornost, da zlasti ob državnih praznikih v programe uvršča vsebine, ki poudarjajo skupne vrednote in nasploh delujejo povezovalno. Poročanje s spominskih dogodkov in o pozitivnih prelomnicah v narodovi zgodovini lahko prispeva h krepitvi odgovornega državljanstva, kar je eno od poslanstev javnega medija. Menim tudi, da bi to moralo biti eno od vodil oz. meril pri sprejemanju uredniških odločitev.

➤ **Zadeva: Šport VS kultura v Informativnem programu (GLEJ ⇒ marčno poročilo)**

»Informativni program TV je dobesedno prestreljen s poročanjem o športnimi uspehi in celo neuspehih. Če tega ne vidite in slišite, lahko postanem zaskrbljen.« (M. R.)

Iz odgovora **Vanje Vardjana**, ki je bil v obravnavanem obdobju v. d. odgovornega urednika Informativnega programa TV Slovenija: »V prvih dveh mesecih leta 2018 je bilo v dnevnoinformativnih oddajah Informativnega programa TV Slovenija objavljenih nekaj več vsebin, povezanih s športom, kar pa je glede na to, da je januarja na Hrvaškem potekalo Evropsko prvenstvo v rokometu, kjer je Slovenija igrala pomembno vlogo in da so februarja v Južni Koreji potekale zimske olimpijske igre, pričakovano in v skladu s povprečjem v tako imenovanem olimpijskem letu.«

 MNENJE, PRIPOROČILO: Iz podatkov je mogoče razbrati izrazito asimetrijo v korist športa. Razvidno je, da se je kultura v vrh obravnavanih dnevnoinformativnih oddaj prebila izključno zato, ker je bil v tem obdobju slovenski kulturni praznik. Skoraj vsak drugi Dnevnik se je začel s športno novico in le dva s kulturno. Podatki pritrjujejo mnenju pritožnika, da so informativne oddaje TV Slovenija »prestreljene« s športnimi vsebinami (na škodo kulturnih). Ker pa sta januar in februar po količini športnih dogodkov izstopala (Olimpijske igre, Evropsko rokometno prvenstvo, vrhunec zimske športne sezone), uredništvu Informativnega programa priporočam, da na podoben način (podatkovno) spremlja tudi objave v marcu in aprilu ter ugotovitve upošteva pri nadaljnjem snovanju in načrtovanju oddaj.

 ODZIV: iz odzivnega poročila odgovorne urednice **Manice J. Ambrožič:** »V naših osrednjih informativnih oddajah smo v mesecih marcu in aprilu objavili 23 športnih novic in 45 kulturnih novic. V marcu smo objavili 22 športnih novic in 23 kulturnih novic, v aprilu pa eno športno in 22 kulturnih novic.«

4. 6. VOLILNE IN REFERENDUMSKE VSEBINE

➤ **Zadevi: Parlamentarne volitve/Prvo in zadnje predvolilno soočenje (GLEJ ⇒ majsko poročilo)**

»Javna RTV slo bi morala poslušalcem in gledalcem omogočiti pošteno predstavitev vseh strank, morali bi nam omogočiti, da bi slišali vsebine programov, ki jih posamezne stranke imajo.« (D. M.)

»To ni bilo soočenje, to je bil otroški vrtec, povejte urednikom, da tega nočemo gledati, ker je neumno, ker nič ne zvemo.« (S. J. po telefonu)

»To soočenje je prava sramota tudi za RTV. Voditelja sta zadevo tako zapeljala, da so povabljeni pripovedovali pravljice, (čast dvema izjemama, ki ju ne bom imenovala), ki so samo za tiste, ki nič ne vedo, ne berejo, ne spremljajo. Morda pa je to bil namen RTV in voditeljev, tako so naredili vse enake med enakimi in bolj kakovostni predstavniki strank niso mogli pokazati tistega, kar bi lahko in kar bi morali. To je bilo pravo gostilniško kramljanje.« (D. M.)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J. Ambrožič** je pojasnila, katere teme so osvetlili v petih soočenjih in poudarila, da so si prizadevali za spoštljivo komunikacijo in nepristransko vodenje: »Javna razprava v Sloveniji občasno zdrsnje v območje nespoštovanja, obtoževanja in žaljive prepirljivosti. Žal se je to dogajalo tudi v naših oddajah, čeprav so si vsi voditelji prizadevali, da bi ohranili visok nivo razprave in predvolilnega soočenja mnenj. Med našimi poklicnimi merili je seveda tudi nepristranskost. Voditelj predvolilnega soočenja mora poskrbeti za vsebinsko in strpno soočenje različnih stališč, na osnovi katerih bo odločitev volivcev lažja. Za to smo si prizadevali tudi pred temi volitvami. V Informativnem programu TVS bomo tudi tokrat po volitvah uredniško ocenili kampanjo in razmislili tudi o izboljšavah, ki bi jih veljalo uvesti ob naslednjih predvolilnih obdobjih.«

✍ MNENJE: Menim, da je bil takšen izbor tem (ki je sicer predmet izključno uredniške avtonomije) primeren in skladen z izzivi današnjega časa. Menim, da so si na podlagi razprav v okviru izbranih tem gledalci lahko ustvarili mnenje o podobnostih in razlikah v programih, o stališčih in verodostojnosti argumentacije političnih tekmecev, a tudi o razkoraku med besedami in ravnanjem dosedanjih akterjev slovenske politike ter načrti in analizami kandidatov za (prvi ali ponovni) vstop v državni zbor. /.../ Podpiram napoved odgovorne urednice, da bodo v Informativnem programu v prihodnje razmislili o izboljšavah. Menim, da vloga RTV Slovenija ne more biti le zagotavljanje programskega časa in tehničnih možnosti kandidatom, strankam in listam, da predstavijo svoje politične agende in programe, ampak priprava takšnih programskih vsebin, ki gledalcem, poslušalcem in bralcem RTV vsebin omogočajo odgovorno državljansko delovanje v demokratičnih procesih in odločanje o skupnih oz. javnih zadevah.

Menim, da je ključen izziv, kako pogovore in predstavitve ob tolikšnem številu sodelujočih izpeljati tako, da bi bili bolj poglobljeni in še bolj vsebinski oz. kako v okviru zakonskih določil oblikovati manjše debatne zasedbe z obvladljivim številom govorcev, ne da bi krnili načela enakosti, enakopravnosti in pluralnosti.

➤ **Zadeva: Referendum/Spet gneča (GLEJ ⇒ majsko poročilo)**

»Ni prav, da so takšna soočenja, iz katerih nič ne zveš, ko toliko ljudi govori o stvareh, o katerih nič ne vedo.« (S. K. po telefonu)

Pojasnilo je pripravila odgovorna urednica **Manica J. Ambrožič**: »Soočenje smo pripravili v skladu s pravili in zakonodajo, ki nas obvezujejo. Zaradi velikega števila uradno prijavljenih organizatorjev referendumske kampanje (26) smo jih, da bi bila oddaja bolj pregledna, razdelili v dve skupini, na zagovornike in nasprotnike zakona. Vsakega od obeh taborov smo potem razdelili na tri dele.

Ker je bistvo referendumu izrekanje za ali proti zakonu, je bistvo referendumskega soočenja soočenje mnenj za ali proti zakonu, zato smo tudi merili skupni čas zagovornikov in skupni čas nasprotnikov zakona. Ker je bilo nasprotnikov zakona več, so posamezni zagovorniki zakona res večkrat dobili besedo oz. so lahko dlje govorili, toda skupni čas govornikov iz tabora za in tabora proti je bil na koncu oddaje poravnan. To pomeni, da sta obe strani v oddaji svoja stališča predstavljali enako količino časa. Voditeljica je poskrbela, da je vsak posameznik v skupini imel možnost predstaviti stališča in tudi možnost ugovora. Intervenirala je le, ko je šlo za neposredne obtožbe ljudi, ki niso imeli možnosti odgovora.«

 MNENJA IN PRIPOROČILA so bila podobna kot lani (GLEJ ⇒ septembrsko poročilo 2017), nato pa še podrobneje razložena v obsežnem gradivu o volilnih in referendumskih programih (GLEJ ⇒ novembrsko poročilo):

Menim, da bi bilo smiselno na strokovni ravni utemeljiti, zakaj takšno sledenje zakonskim določilom v referendumski kampanji lahko v praksi privede do absurda, ko javni medijski servis ne more zadovoljiti javnega interesa in vsebin podajati tako, kot predvidevajo programski standardi RTV Slovenija, in sicer da občinstvu pomaga odgovorno sodelovati v državljanskem življenju, odločati o skupnih zadevah in se zavedati pomena in posledic svoje odločitve. Menim, da bi bilo na podlagi strokovne utemeljitve smiselno predlagati ustrezno spremembo zakonskih določil oz. njihove razlage.

➤ **Zadevi: Lokalne volitve/soočenja (GLEJ ⇒ novembrsko poročilo)**

»Gledam soočenje kandidatov za župane mesta Ljubljana. Voditeljica neprestano daje besedo sedanjemu županu, ki že tako ima kot aktualni župan prednost. Ostalim kandidatom je, mlje besedo oziroma jim ne da niti polovico toliko minutaže kot sedanjemu županu.

Gledam soočenje, da bi se lahko odločil, kateremu kandidatu naj oddam glas. Onemogočanje izražanja stališč ostalim pomeni, da se mi krati aktivna volilna pravica.« (I. Š.)

Iz odgovora **Manice J. Ambrožič**, odg. urednice Informativnega programa: »V okviru zakonodajnih pravil in poklicnih merilih, ki tu omejujejo javno RTV tako glede izbora gostov kot njihove obravnave, je voditeljica pri vodenju soočenja za ljubljanskega župana korektno opravila svoje delo. Čas kandidatov smo tudi v soočenju kandidatov za ljubljanskega župana odmerili, in sicer kumulativno, kar pomeni, da nismo merili časa posameznih odgovorov, ampak skupni čas za posameznega kandidata za določeno temo. Na koncu posameznega tematskega sklopa je bil čas približno izravnani, voditeljica je tudi vsem dala enake možnosti. Teme, ki smo jih odprli v soočenju, so bile dovolj različne in pereče, zadevale so tako same kandidate, njihove podpornike pa tudi odprta vprašanja, ki zadevajo glavno mesto in njegovo prihodnost.«

 MNENJE (v okviru analize treh soočenj, v Ljubljani, Mariboru in Slovenj Gradcu, ki jo je opravila na predlog članice Programskega sveta Petre Ložar): Menim, da zasnove in pristopov v oddajah iz različnih mestnih občin ni mogoče povsem izenačiti, in sicer tako zaradi različnih kontekstov kot zaradi velike razlike v številu kandidatov, a tudi različnih voditeljskih slogov.

Menim pa tudi, da lahko uredniška zasnova soočenj, pristop, vsebinska postavitvev in način njihovega vodenja bistveno vplivajo na programski izplen oddaj, torej razumevanje lokalnih izzivov, podobnosti ali razlik v programih in načrtih kandidatov ter možnosti povolilnega sodelovanja ali uresničljivosti obljub pretendentov na županski položaj. Vse to pa je ključno za pomoč volivcem pri kakovostni udeležbi v volilnem procesu.

Menim, da je tudi iz oddaj pred tokratnimi lokalnimi volitvami mogoče razbrati dilemo (ki je razvidna tudi iz gradiva o odzivih javnosti na referendumске in volilne programe na javni RTV), in sicer: kako uravnavati obveznost enake obravnave vseh kandidatov na eni strani in namero takšnega vsebinskega soočenja, ki bi upoštevalo realno razmerje sil.

(GLEJ tudi ⇒ gradivo o volilnih in referendumskih programih v novembrskem poročilu)

4. 7. PAZLJIVA OBRAVNAVA DRUŽBENIH SKUPIN

»Na volilni večer se je v studiu izmenjalo približno ducat gostij oziroma gostov, a sta poleg predstavnice agencije, ki je izvedla raziskavo »vzporedne volitve«, možnost, da z voditeljema komentirata volitve imeli le dve gostji. To je povsem nesprejemljivo in nerazumljivo ter terja pojasnilo in opravičilo uredništva, hkrati tudi zagotovilo, da bo uredništvo dosledno uveljavljalo načela enakosti spolov in zagotavljalo enako zastopanost spolov med gosti v največji možni meri.« (B. P.)

Odgovor odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija **Manice J. Ambrožič**:

»Mislim, da je bila pomanjkljivost in šibkost naše povolilne oddaje dejstvo, da je bilo v njej premalo sogovornic. Tega se zavedam in kot odgovorna urednica to iskreno obžalujem. O tem smo se pogovarjali na vseh sestankih pred oddajo, a odziv na naša vabila je bil takšen, kot je bil. Koncept oddaje je bil, da bi v našem studiu gostili ljudi z različnih področij slovenske družbe. V Franciji, kjer sem na njihovi javni televiziji pred dobrim letom spremljala podobno oddajo, je bilo v studiu več sogovornic. Žal je v Sloveniji drugače. Kar ste zapisali, drži, ženske se res manj vneto odzivajo na naša vabila na medijske nastope in pogosto se ob takšnih pogovorih zalotim, da sogovornici odkrito, morda celo že naveličano rečem: 'Moški s polovico vaših sposobnosti bi rekel da, seveda, pridem!' Takšna pasivnost žensk ni dobra za slovensko družbo.«

➤ **Zadeva: MMC/Vročje olimpijke (GLEJ ⇒ februarsko poročilo)**

»Ali je možno, da po vseh letih ozaveščanja o enakosti spolov ter nenazadnje sredi raznih dejavnosti, s katerimi ženske po celem svetu ravno v zadnjem obdobju poskušajo dodatno opozoriti, da ne sprejmejo, da se jih obravnava diskriminatorno in stereotipno ter portretira kot spolne objekte, v programih in programskih vsebinah javne radiotelevizije na ta način portretirate športnice ali kateri koli poklic? Pri tem pa še v naslovu uporabite atribut »vroče«, kakor da gre za pornografsko vsebino.« (B. P.)

Odziv urednice Uredništva novih medijev **Kaje Jakopič**: »Strinjam se z uporabnico, da je bil naslov neprimeren, prav tako razumem njeno pritožbo. Sicer namen članka ni bil diskriminatorna obravnava žensk, je pa res, da z vsebino izpade prav to.

Zato se tudi strinjam, da je kontekst članka kot tudi sam članek neprimeren, o tem smo se pogovorili tudi v uredništvu. /.../ Članek smo popravili (naslov in podnapis pod fotografijo), v prihodnje uredniške politike ne bomo zaostrovali, ampak spodbujali kolege k večji občutljivosti/prepoznavanju konteksta glede tega področja, saj kot sem že napisala, v članku ni šlo za namerno spodbujanje stereotipov, pač pa je nastal deloma tudi kot posledica prejšnjih uredniških politik, ki temu področju niso posvečale takšne pazljivosti.«

✎ MNENJE: Menim, da je bila izvorna objava povsem neprimerna, zlasti uporaba besedne zveze »vroče športnice« je vrhunske tekmovalke zreducirala na spolne objekte. /.../ Razumem, da se je uredništvo odločalo po merilu zanimivosti in da s takšno obravnavo ni želelo biti žaljivo, seksistično, diskriminatorno ali tabloidno. /.../ Vendar pa se od ustvarjalcev RTV vsebin pričakuje okrepljeno zavedanje, da se je treba v programih in platformah izogibati stereotipnemu prikazovanju posameznikov in skupin, s tem pa utrjevanju predsodkov in diskriminatornega pogleda na družbeno delitev vlog glede na spol (kakor tudi glede na raso, narodnost, starost, versko ali geografsko pripadnost).

☞ PRIPOROČILO: Uredništvu novih medijev priporočam poglobljeno notranjo razpravo o poklicnih merilih in načelih novinarske etike ter izobraževanje o vlogi medijev v družbenem razumevanju in spoštovanju načela enakosti oz. preprečevanju diskriminacije.

☞ ODZIV: Urednica **Kaja Jakopič** je sporočila, da je bila razprava v uredništvu takoj po objavi članka: »Zadevo smo predebatirali in se vsi strinjali, da bomo glede tega bolj previdni.«

4. 8. PROMOCIJA ALI INFORMACIJA?

»Zanima me, ali lahko radio Maribor dela reklamo za proizvajalce določenih avtomobilov na mediu, ki se financira iz denarja davkoplačevalcev.« B. K.

Odgovoril je **Stane Kocutar**, v. d. odgovornega urednika Radia Maribor: »Oddaja ni namenjena marketinški promociji določenih blagovnih znamk. Res pa je, da lahko govor o kakovostnih parametrih zveni tudi tako – kot lahko npr. ugodna knjižna ocena koga privabi k nakupu knjige ali ocena gledališke predstave k njenem ogledu. Ker pa v oddaji nikoli in nikomur izrecno ne ponujamo konkretnih blagovnih znamk, trdim, da v oddaji Avtofrekvenca ne delamo reklame za izdelovalce določenih blagovnih znamk.«

➤ **Zadeva: Sponzorski dodatki/Ilka in Milka (GLEJ ⇒ februarsko poročilo)**

»V napovedniku Igorja E. Berganta je bil najavljen razgovor z Ilko Štuhec, kot dobitnico Bloudkove nagrade, najvišjega slovenskega priznanja za športne dosežke v letu 2017. Prispevek in razgovor z Ilko Štuhec je bil torej prvenstveno namenjen podelitvi Bloudkovih nagrad. V studiu pa je bila na mizi poleg Ilke Štuhec tudi kapa z napisom »Milka«, pri čemer pa niti Ilka Štuhec, niti Igor E. Bergant nista pojasnila, kaj je bil razlog za to.« (M. Ž.)

Iz odgovora **Igorja E. Berganta**, voditelja Odmevov: »V danem položaju se nam je to zdelo sprejemljivo, še zlasti, ker smo se med pogovorom držali naslednjega, po našem mnenju, etično nespornega in profesionalnega pristopa:

A) pred, med ali po pogovoru z ničemer, niti vsebinsko niti kako drugače, nismo pozornosti usmerjali na »sponzorski dodatek« ali kakršno koli temo, ki je povezana s tem;

B) enako velja tudi za gibanje kamer v studiu, ki niso na kakršen koli način izpostavljale omenjenega dodatka;

C) skratka, celoten pogovor je bil vsebinsko in oblikovno ustrezen dogodku, razlogu in vlogi gostje v studiu.«

☛ **PRIPOROČILO:** Vodstvu TV Slovenija priporočam, da uredništvom, ki se srečujejo s takšnimi primeri, pomaga s pripravo pravil in smernic glede nastopajočih in prikazovanja njihovih sponzorskih oblačil oz. logotipov. Predlagam, da pravila in smernice pripravi v dveh mesecih.

➤ **Zadeva: Prispevek o podjetju/PR ali poročilo (GLEJ ⇒ novembrsko poročilo)**

»Namesto, da bi zadeve raziskali, kot vam veleva vaša profesionalna etika in kritično predstavili različne vidike in ne tako zelo transparentne plati obremenjevanja okolja s strani tega podjetja in problematiko neustrezne zakonodaje, ste objavili odličen »spin«, ki druge vrednosti, kot da postane študijski primer lansiranja PR prispevka v osrednjo informativno oddajo nacionalne televizije in seveda okoljskega zavajanja s strani podjetja, nima.« (K. P.)

Manica J. Ambrožič, odgovorna urednica; iz odgovora: »Tema prispevka, na katerega se nanaša vaša pritožba, so bile naložbe podjetja Knauf Insulation Škofja Loka in odprtje njihovega demonstracijskega centra; o prispevku in njegovih dilemah smo se v Informativnem programu TVS pogovorili. V naših oddajah sicer redno objavljamo prispevke o slovenskih podjetjih, njihovih naložbah, poslovanju in tudi o njihovih težavah. Prispevek o okoljskih težavah v Škofji Loki in tudi očitkih na račun podjetja Knauf Insulation pripravljamo v prihodnjih dneh.«

✍ **MNENJE:** Menim, da v informativne oddaje javne RTV sodijo tudi dobre novice in da je a priori označevanje takšnih novic za promocijo ali propagando neprimerno. /.../ Hkrati pa je pomembno, da se takšne novice umesti v ustrezen kontekst, iz katerega občinstvo lahko razbere, kakšne so kratkoročne ali dolgoročne pozitivne posledice nekega dogodka za konkretno okolje in zakaj ima novica sporočilnost tudi za širše občinstvo.

↩ **ODZIV Manice J. Ambrožič**, odg. urednice: »V Informativnem programu smo o tej temi in o teh dilemah opravili več razprav. Ta teden je urednik naših dopisništev v Sloveniji na dopisnike naslovil pismo, v katerem je ponovil načelo o doslednem umeščanju prispevkov s predstavitvami poslovnih uspehov podjetij v širši kontekst gospodarske slike v regiji ali v širši kontekst poslovanja te družbe. Še več premisleka bomo namenili temam, ki so še posebej občutljive, na primer varovanju okolja.«

4. 9. JAVNO DELOVANJE PROGRAMSKIH USTVARJALCEV

Varuhinja je redno prejela vprašanja, kritike in pozive, povezane z objavami programskih ustvarjalcev na spletnih omrežjih. Mediji in posamezniki so spraševali, kaj meni o posameznih zapisih novinarjev Informativnega programa TV Slovenija, MMC in Prvega programa Radia Slovenija.

Če je šlo za sodelovanje v strastnih, vulgarnih in žaljivih polemikah, je podajala načelne odgovore, vpletene pa večkrat pozvala k strpni komunikaciji, kar je navsezadnje tudi dolžnost ustvarjalcev programa, zapisana v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike.

21. točka Poklicnih meril in načel novinarske etike:

Novinarji, uredniki in drugi ustvarjalci radijskih in televizijskih programov s svojim javnim in političnim delovanjem, z dejavnostmi v prostem času, z zasebnimi posli in finančnimi interesi ne smejo zlorabiti položaja v RTV Slovenija, škodovati natančnosti, nepristranskosti in verodostojnosti programov RTV Slovenija, ogroziti ugleda in dobrega imena posameznikov ali celotnega javnega zavoda ter zaupanja poslušalcev in gledalcev v vsebino programov RTV Slovenija.

Varuhinja je marca podprla poziv vodstva RTV Slovenija zaposlenim k dostojni javni komunikaciji in podprla napovedano pripravo pravilnika o komuniciranju in ustrezno osvežitev Poklicnih meril in načel novinarske etike.

Skupaj s predsednico Sveta delavcev **Petro Bezjak** sta julija generalnega direktorja RTV Slovenija **Igorja Kadunca** pozvali, naj sproži strokovno in strpno notranjo debato o bontonu javnega nastopanja. Podoben poziv je na varuhinjin predlog sprejel tudi Programski svet na decembrski seji.

Ko je poleti prejela anonimna sovražna sporočila z grožnjami, je o tem seznanila pristojne.

✍ Večkrat zapisano MNENJE (GLEJ npr. ⇒ junijsko poročilo): Menim, da je verodostojnost ključna točka (poleg strokovnosti in kakovosti), na kateri se vzpostavlja zaupanje javnosti v RTV Slovenija. K verodostojnosti javnega medija pa pomembno prispevata odgovorna in dostojna javna komunikacija ter javna podoba zaposlenih, zlasti tistih, ki so obrazi in glasovi javnega medija. Podpiram transparentno in nedvoumno ureditev, ki bi veljala za vse zaposlene in sodelavce ter vnovič pozivam k pospešeni prenovi Poklicnih meril in načel novinarske etike ter Pravilnika o komuniciranju.

Menim pa tudi, da ima javni medij posebno odgovornost, da v skladu s svojimi zakonskimi nalogami in poslanstvom v programih opozarja na nevarne družbene pojave, seveda v skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike.

Vse oblike groženj in pritiskov na novinarje in druge zaposlene so nedopustni. Menim, da se mora vodstvo na takšne pojave odzvati in zaposlenim nuditi pravno in drugo pomoč.

4. 10. PROFILI ODDAJ NA SPLETNIH OMREŽJIH

➤ **Zadeva: Sovražni govor na Tarčinem FB profilu (GLEJ ⇒ novembrsko poročilo)**

Po oddaji Tarča, ki je bila 26. oktobra, je bila varuhinja seznanjena s sovražnimi zapisi, objavljenimi na Tarčinem FB profilu.

  MNENJE/PRIPOROČILO: Menim, da je nedopustno, da se na profilu oddaje RTV Slovenija pojavlja sovražni govor in da takšni zapisi tam tudi ostanejo. Menim, da so uredništva, ki odprejo lastni FB profil, dolžna za ta profil tudi ustrezno skrbeti, ga moderirati in izrazito sovražne objave tudi prijaviti.

 ODZIV: Odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič** je glede konkretne zadeve odgovorila: »Obžalujem, da so se na FB strani naše oddaje Tarča pojavili neprimerni komentarji s sovražnim govorom in neprimerno vsebino. S kolegi s Tarče smo se o tem temeljito pogovorili in tudi pretehtali vse možnosti. Strinjali smo se, da bomo zadolžili kolega, da bo urejal komentarje pod objavami iz oddaje. Ob odsotnosti kolega bomo poskrbeli za njegovo zamenjavo. Na FB strani bomo spletne uporabnike in komentatorje pozvali k prijavi komentarjev s sovražnim govorom in neprimerno vsebino. Prijava bo mogoča z direktnim sporočilom za FB stran Tarče in na e-mail naslov tarca@rtvslo.si«

 ODZIV: V. d. direktorice TV Slovenija **Natalija Gorščak** je napovedala, da bo predlagala pripravo pravil glede moderiranja strani na FB.

V. VODNIK PO PRIPOROČILIH

Legenda grafičnih oznak

- ✓ Uresničeno oz. upoštevano priporočilo, vsebinski odziv uredništva, programa, vodstva.
- ➔ Ni odzivnega poročila uredništva, programa, vodstva; ni podatka, ali je bilo priporočilo upoštevano.

PRIPOROČILA INFORMATIVNEMU PROGRAMU TV SLOVENIJA

- ➔ (Ne)parlamentarne stranke v Tarči (februarsko poročilo, str. 5, 6, 42) o notranji razpravi glede načel uredniške politike pri obravnavi parlamentarnih in neparlamentarnih strank pri političnih studijskih debatah.
- ✓ Utrip/Komentar (februarsko poročilo, str. 6, 7, 37) o notranji debati o zasnovi posameznih oddaj, zakonitosti televizijskih žanrov in zlasti komentiranju in o notranji razpravi o tem, kako realizirati in označiti komentatorski format.
- ➔ Odmevi/Cerarjev odstop (marčno poročilo, str. 6 in 51–52) o notranji razpravi o načrtovanju vsebin ob posebnih (izrednih, izstopajočih) dogodkih.
- ➔ Zagonetni spored prenosov na TV SLO3 (marčno poročilo, str. 13–14) o pripravi ukrepov o sprotnem, preglednem in dostopnem obveščanju gledalcev o programski shemi TV SLO3.
- ➔✓ Politični komentar v predvolilnem obdobju (majsko poročilo, str. 14 in 58) o razpravi o komentiranju v obdobju volilne kampanje + predlog o umiku kolumne.
- ➔ Zadeva Intervju/Dežman (julijsko poročilo, str. 4–6 in 35) o ponovnem razmisleku o zasnovi nedeljske pogovorne oddaje Intervju in tudi o takšnem načrtovanju programa, ki omogoča strpno in pluralno debato o kompleksnih temah.
- ✓ Sovražni govor na Tarčinem FB profilu (novembrsko poročilo, str. 10) o moderiranju spletnih profilov oddaj.
- ✓ Preveč športa, premalo kulture! (marčno poročilo, str. 12–13) o spremljanju razmerja med kulturnimi in športnimi novicami in upoštevanju ugotovitev pri snovanju oddaj.
- ➔ Neprimerljive številke (decembrsko poročilo, str. 12–13) o predstavljanju numeričnih in statističnih podatkov.
- ➔ Grafike na TV SLO3: premajhne in neberljive! (decembrsko poročilo, str. 8–9) o izboljšanju berljivosti grafik.

PRIPOROČILA VODSTVU TELEVIZIJE SLOVENIJA

- ➔ Zavajajoča TV prodaja (februarsko poročilo, str. 32–33) o pripravi natančnejših navodil in protokola preverjanja skladnosti oglasnih vsebin z načeli javnega medija.
- ➔ Ilka in Milka (februarsko poročilo, str. 33–34) o pripravi pravil in smernic glede nastopajočih in prikazovanja njihovih sponzorskih oblačil oz. logotipov.
- ➔ Ponovitev ali v živo (marčevsko poročilo, str. 24–25) o smislu ustreznega označevanja oddaj.
- ➔ Sovražni govor na Tarčinem FB profilu (novembrsko poročilo, str. 10) o moderiranju spletnih profilov oddaj.
- ➔ Nepraznični jutranji program (junijsko poročilo, str. 17) o skrbnem načrtovanju prazničnega programa.

PRIPOROČILA MMC IN UREDNIŠTVU ZA NOVE MEDIJE

- ✓ Vročé olimpijke (februarsko poročilo, str. 26) o notranji razpravi o poklicnih merilih in načelih novinarske etike.
- ➔ Sovražni govor, pritlehnosti ... prelaganje odgovornosti? (aprilsko poročilo, str. 25–26) o razpravi o mejah svobode govora in ponovnem razmisleku o ukrepih za spodbujanje kakovostne razprave in preprečevanje širjenja nesprejemljivega govora.
- ✓ Antisemitizen v blogu (junijsko poročilo, str. 25–26) o predlogu notranje debate o blogosferi.
- ➔ Dopolnjevanje novice: narava dela ali manipulacija? (septembrsko poročilo, str. 30–31) o beleženju zapisov.

PRIPOROČILA VODSTVU RTV SLOVENIJA

- ➔ RTV 4D in registracija (aprilsko poročilo, str. 27) o tehnični podpori porabnikom.
- ✓ RTV 4D in registracija, drugič (majsko poročilo, str. 41–44): poziv k celovitemu pojasnilu glede registracije.
- ➔ Priporočilo varuhinje ob pripravi PPN 2019 (junijsko poročilo, str. 47).
- ➔ Zadeva Intervju/Dežman (julijsko poročilo, str. 4–6 in 35) o notranji razpravi z odgovornimi uredniki in vodji enot o uveljavljanju Programskih standardov in Poklicnih meril in načel novinarske etike + o razmisleku o načinu odzivanja na različne oblike protestov in zaščiti zaposlenih.
- ➔ Zadeva: Namesto tolmačenega Dnevnika – nogomet (decembrsko poročilo, str. 39–40) o posegih v shemo in oddajo, namenjeno gledalstvu z okvaro sluha.

PRIPOROČILA PRVEMU PROGRAMU RADIA SLOVENIJA

- Komentar v Dogodkih in odmevih (februarsko poročilo, str. 22–24) o notranji razpravi o poklicnih in strokovnih načelih komentiranja.
- Zadeva Labirinti sveta/komentar (avgustovsko poročilo, str. 25–26 in 40) o notranji debati o zasnovi posameznih oddaj, o zakonitostih žanra in ločevanju dejstev od mnenj.
- Labirinti sveta – namesto analize nespretne metafore (avgustovsko poročilo, str. 25–26 in 40) o notranji debati o zasnovi posameznih oddaj, o zakonitostih žanra in ločevanju dejstev od mnenj.

PRIPOROČILA KULTURNO-UMETNIŠKEMU PROGRAMU TV SLOVENIJA

- ✓ Panoptikum, protest SDS (marčevsko poročilo, str. 18 in 53) o notranji razpravi o poklicnih merilih.

PRIPOROČILO VARUHNJE ŠPORTNIM PROGRAMOM IN UREDNIŠTVOM

- Preskopo o triatlonu! (oktobrsko poročilo, str. 18, 19) o prikazovanju manj množičnih in izpostavljenih športnih panog.

PRIPOROČILO TV PROGRAMA ZA MADŽARSKO NARODNO SKUPNOST

- Hidak/Mostovi o madžarskih volitvah (aprilsko poročilo, str. 22 in 36) o notranji razpravi o poklicnih merilih.

PRIPOROČILA VSEM UREDNIŠTVOM NA RTV SLOVENIJA

- (Ne)parlamentarne stranke v Tarči (februarsko poročilo, str. 5, 6, 42) o notranji razpravi glede načel uredniške politike pri obravnavi parlamentarnih in neparlamentarnih strank pri političnih studijskih debatah.
- Zadeva Intervju/Dežman (julijsko poročilo, str. 4–6 in 35) o: 1) notranji razpravi o varuhovem mnenju in načinu obravnave pomembnih, a kontroverznih tematik, strokovno razpravo o poklicnih merilih in 2) o pojasnilu zaposlenim o načinih sodelovanja z varuhom ter o 3) poklicnem in osebnem delovanju zaposlenih.
- Poročanje o umoru savdskega novinarja (oktobrsko poročilo, str. 27–29), o obravnavi nasilja.

VI. DELOVANJE VARUHINGJE

Osrednjo pozornost je varuhinja namenjala temeljnim nalogam:

- spremljanju programskih vsebin in storitev,
- obravnavi odzivov, pridobivanju informacij in pripravi odgovorov,
- pisanju mnenj in priporočil v konkretnih zadevah,
- predstavljanju ugotovitev,
- predlaganju sistemskih rešitev,
- pripravi in objavi mesečnih poročil do 10. v mesecu.

V letu 2018 je varuhinjina pisarna sprejela **1865 odzivov** gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov RTV storitev. V postopku pridobivanja odgovorov, preverjanja in opominjanja naslovnikov na zaostale zadeve in s podvprašanji pritožnikom ali njihovimi odgovori na odgovor se korespondenca za nekajkrat poveča in povprečno obsega **več kot 600 izmenjanih pisnih sporočil na mesec**. K temu je treba prišteti stike po telefonu; v letu 2018 je bilo skupaj 401 telefonskih odzivov.

⚠ Obseg rednega dela s temeljnimi nalogami je bil v letu 2018 tolikšen, da kliče po selekciji obravnav ali bistveni kadrovski okrepitvi.

V tem poglavju so podrobneje predstavljeni sodelovanje z vodstvom in organi RTV, javno delovanje prek medijev, pobud in dogodkov, neposredni stiki in dialog z zaposlenimi in občinstvom in delovanje varuhove pisarne.

1. DIALOG Z USTVARJALCI RTV VSEBIN

Varuhinja je na lastno pobudo pripravila tri dogodke, namenjene seznanitvi notranje javnosti z delovanjem varuha kot pomembnega samoregulacijskega mehanizma oz. neodvisnega inštituta, ki deluje za zaščito kakovostne javne medijske storitve.

⚠ Varuhinjini dogodki za notranjo javnost

→ Šestindvajsetega februarja je sklicala delovni **posvet o delovanju varuha** s poudarkom na anonimnosti oz. anonimizacije odzivov s predstavniki novinarskih aktivov na RTV Slovenija, odgovornima urednikoma Informativnega programa TV Slovenija in Prvega programa Radia Slovenija ter predstavniki Sveta delavcev RTV Slovenija. V razpravi sta sodelovali tudi uradna oseba za posredovanje informacij javnega značaja na RTV Slovenija Vesna Marn in poznavalka tematike ter poznejša pooblaščenka za varstvo osebnih podatkov na RTV Slovenija Simona Habič.

→ Ob izidu letnega poročila je 5. marca priredila **zajtrk z varuhinjo**, na katerem je vodstvu RTV Slovenija, urednikom in vodjem ter drugim sodelavcem predstavila ugotovitve in največje izzive ter se jim zahvalila za sodelovanje.

→ Petega junija je vse zaposlene z okrožnico in letaki povabila na pogovor z naslovom **Koga in kako varuje varuhinja**, na katerem je predstavila svoje delo in odgovarjala na vprašanja. Odziv je bil skromen.

Varuhinja je sprejemala je vsa vabila programov in uredništev na delovna srečanja, na katerih je lahko prisluhnila dilemam in podrobneje predstavila svoje ugotovitve. Za tako delovanje je bila vedno na voljo.

Vsak mesec po izidu poročil je sodelovala na ožjem kolegiju direktorice TV Slovenija. Januarja in decembra se je udeležila kolegija direktorja RA Slovenija.

Marca se je o etičnih dilemah in poklicnih merilih pogovarjala v uredništvu oddaj o kulturi TV Slovenija itd. Sodelovala je v strokovni razpravi o komentiranju, ki jo je uredništvo Informativnega programa TV Slovenija pripravilo 10. julija v skladu s priporočilom (**GLEJ** ⇒ februarsko poročilo); o komentarju je predaval dr. **Marko Milosavljević** s FDV.

Predstavila je odzive javnosti na strokovni razpravi o prekrivanju govora in glasbe, ki jo je na njeno pobudo 24. aprila sklical tehnični direktor RTV Slovenija **Marko Filli**.

? **Izziv:** Si programi, enote in uredništva sploh želijo podrobneje seznanjati z odzivi in varuhinjinimi ugotovitvami, so pripravljene prisluhniti kritikam občinstva ali pa je to nujno zlo in še ena delovna obveznost? Kako bi lahko dialog okrepili in izboljšali?

Varuhinja je tesno sodelovala z **neformalno koordinacijo lektorjev in jezikovnih svetovalcev** RTV Slovenija, ki jo je vodila **Darinka Koderman Patačko**. Koordinacija je pomagala pri odgovorih na konkretna vprašanja gledalcev, poslušalcev in bralcev RTV vsebin ter zagonu in delovanju **skupine za poenotenje jezikovnih smernic na RTV Slovenija**. Skupina je nastala na pobudo varuhinje, da bi spodbudili strokovni notranji dialog med jezikovnimi svetovalci in uredništvu ter v čim večji meri poenotili jezikovno prakso in po potrebi skupaj reševali širše jezikovne in (socio)lingvistične dileme. Sprejeti sta bili dve smernici, ki sta tudi objavljeni na intranetu.

! **Jezikovni smernici kot priporočilo ustvarjalcem programov**

→ O tikanju in vikanju v programih RTV Slovenija (**GLEJ** ⇒ aprilsko poročilo)

→ O naslavljanju oseb (**GLEJ** ⇒ novembrsko poročilo)

Delo skupine za poenotenje jezikovnih smernic na RTV Slovenija je vodila samostojna strokovna sodelavka **Anja Nab Huš**, varuhinjina pomočnica. Ob razpravah o naslavljanju je 13. aprila organizirala predavanje jezikovnih strokovnjakov o naslavljanju v programih javne radiotelevizije, ki so se ga poleg članov skupine udeležili tudi drugi zainteresirani. Predavali so: dr. **Hotimir Tivadar** (Filozofska fakulteta), doc. dr. **Tina Lengar Verovnik** (Fakulteta za družbene vede) in doc. dr. **Helena Dobrovoljc** (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša).

Varuhinja je imela veliko odprtih, neformalnih in neposrednih stikov z zaposlenimi, bodisi ločeno bodisi ob pomembnejših dogodkih, na primer na podelitvi RTV priznanj, podelitvi Ježkove nagrade, slovesnosti ob 60-letnici radijskega in 40-letnici televizijskega programa za madžarsko narodno skupnost v Sloveniji, prireditvi Ime leta Vala 202 in razglasitvi Osebnosti Primorske.

V okviru praznovanja 60/90 je posnela videovoščilnico – na pobudo in v organizaciji Službe za komuniciranje – ki je bila v seriji drugih voščil objavljena na intranetu. Čestitala je sodelavcem RTV Slovenija, ki so za izstopajoče dosežke prejeli nagrade in priznanja.

2. SODELOVANJE Z VODSTVOM RTV

Varuhinja je imela redne stike z vodstvom RTV Slovenija. Generalnega direktorja **Igorja Kadunca** je seznanjala z ugotovitvami v odmevnejših zadevah in pri težavah glede delovnih pogojev – od kadrovske do prostorske. Generalni direktor in tudi drugi vodilni in vodstveni delavci so se hitro odzivali na vse njene predloge za delovne sestanke.

Udeleževala se je tudi dogodkov, ki jih je pripravljalo vodstvo in so bili povezani s področjem njenega delovanja:

- javni posvet o izzivih javnih radiotelevizij, januar,
- priprave na prenehanje oddajanja v SD tehniki in prehod na HD oddajanje, junij,
- razprava o spremembah Statuta RTV, avgust,
- priprave na uvedbo zvočnih podnapisov v televizijskih programih, oktober,
- predstavitve načrtovane investicije na Komenskega, oktober.

3. SODELOVANJE Z ORGANI RTV

PROGRAMSKI SVET

Najtesnejše sodelovanje je potekalo s Programskim svetom, ki tudi izbira in imenuje varuha, kot vez z gledalci, poslušalci in bralci RTV vsebin, kar podrobneje opredeljujeta Pravilnik o delovanju varuha in Metodologija Programskega sveta za izvajanje programskega nadzora.

Varuhinja se je udeleževala plenarnih sej Programskega sveta, na katerih je v okviru posebne točke dnevnega reda Odzivi gledalcev in poslušalcev predstavila najbolj odmevne primere in ugotovitve. Posamezne zadeve in dileme je še podrobneje pojasnila na sejah komisij Programskega sveta, pristojnih za konkretno tematiko. Programski svet se je s poročili seznanjal in o njih razpravljal, svetniki so podajali mnenja in zastavljali vprašanja, komisije so v nekaj primerih sprejele tudi konkretne sklepe s pozivi vodstvu RTV, naj sledi priporočilom in sistemsko deluje tako, da se napake in pomanjkljivosti ne bodo ponavljale. Programski svet ji je v skladu s Pravilnikom o delovanju varuha odstopal pritožbe, ki so prihajale na njegov naslov.

Sodelovala je tudi v vseh razpravah, dejavnostih in dogodkih Programskega sveta, ko je lahko ustno ali s pisnim prispevkom predstavila pričakovanja gledalcev, poslušalcev in bralcev RTV vsebin ter uporabnikov RTV storitev – kot jih je bilo mogoče razbrati iz odzivov in varuhinjinih stikov z občinstvom:

- iz ponavljajočih se pripomb in predlogov občinstva je konec pomladi izluščila smernice ob začetku priprave Programsko-poslovnega načrta za 2019. (**GLEJ** ⇒ junijsko poročilo) Na smernice je opozarjala tudi v razpravah v nadaljnjih fazah obravnave in sprejemanja dokumenta, zlasti v okviru komisij Programskega sveta;

? **Izziv:** Koliko lahko varuhinja prispeva h kakovostnem opravljanju programskega nadzora? Imajo pripravljavci PPN pred očmi tudi odzive javnosti? Ali sledijo smernicam, ki jih izlušči varuhinja? Jih vsaj preberejo?

- pred skupno sejo Programskega sveta RTV Slovenija in Nacionalnega sveta za kulturo 9. aprila je pripravila pisni povzetek o odzivih in pričakovanih javnosti glede kulturnih vsebin v javnem mediju (**GLEJ** ⇒ aprilsko poročilo) in se udeležila seje;
- maja je podala predlog dopolnitev Strategije razvoja RTV Slovenija 2018–2022 (**GLEJ** ⇒ majsko poročilo) in nekatere poudarke predstavila tudi v ustni razpravi o strategiji na komisijah in plenarni seji Programskega sveta;
- objavila je obsežno gradivo za Programski svet in pristojno komisijo za informativne vsebine o izzivih volilne in referendumске kampanje (**GLEJ** ⇒ novembrsko poročilo);
- udeležila se je tematske konference Programskega sveta z naslovom Svoboda govora, lažne novice, sovražni govor, ki je potekala 29. oktobra.

Na varuhinjinu pobudo je Programski svet 17. decembra sprejel sklep, s katerim je vodstvu priporočil, naj poskrbi za dvig ravni komunikacije zaposlenih na družbenih omrežjih (**GLEJ** ⇒ decembrsko poročilo).

Varuhinja je imela veliko neposrednih delovnih stikov s predsednikom Programskega sveta **Cirilom Baškovičem**, s člani in tajnico **Bojano Simovič**.

PROGRAMSKI ODBORI

Predsednik Programskega odbora za problematiko programskih vsebin za invalide **Stane Padežnik** je na dnevni red sej redno uvrščal točko o odzivih občinstva. Varuhinja je podrobno poročala o reševanju težav z dostopnostjo vsebin za gledalce z okvaro vida in sluha, se seznanjala z zapleti in pobudami ter predlagala rešitve.

Sodelovala je tudi v videokonferencah s Programskim odborom za programe madžarske narodne skupnosti; dogovorjeno je bilo, da varuhinja ne bo imela rednih točk, ampak bo poročala po potrebi oz. po dogovoru ob morebitnih izstopajočih dogodkih.

Programski odbor za programe italijanske narodne skupnosti varuhinje ni povabil k sodelovanju.

NADZORNI SVET

Po imenovanju nove sestave Nadzornega sveta za mandatno obdobje 2018–2022 se je varuhinja sešla z novim predsednikom **Andrejem Grahom Whatmoughom**; na delovnem srečanju sta se dogovorila za izmenjavo informacij, če bi se področji delovanja varuha in nadzornega sveta v kakšni tematiki prekrili.

SVET DELAVCEV

Na povabilo predsednice Sveta delavcev **Petre Bezjak** se je varuhinja redno udeleževala sej tega organa upravljanja in se vključevala v razpravo, če je lahko s predstavitvijo interesov občinstva prispevala k osvetlitvi posameznih tematik. Takšna oblika sodelovanja lahko pospeši kroženje informacij in okrepi medsebojno razumevanje in dialog med ustvarjalci RTV vsebin in naslovniki.

Ob besednih spopadih, ki so se na družbenih omrežjih vneli med zaposlenimi, je skupaj s predsednico Sveta delavcev generalnega direktorja RTV Slovenija pozvala, naj z izobraževanjem in dialogom prispeva k uveljavitvi spoštljivega dialoga in opredelitvi spletnega bontona za sodelavce RTV Slovenija. (**GLEJ** ⇒ avgustovsko poročilo)

4. JAVNO DELOVANJE

Varuhinja si je prizadevala za vidno, razvidno in javno delovanje – z neposrednimi stiki z občinstvom, predstavitvami svojega dela ob izidu letnega poročila, z rednimi medijskimi nastopi in sprotnimi odgovori na vsa novinarska vprašanja ter udeležbo in nastopi na pomembnih dogodkih. Sprejela je tudi povabilo za predstavitev inštituta varuha v Črni gori.

NEPOSREDNI STIKI Z OBČINSTVOM

Varuhinja je pripravila več javnih dogodkov pod skupnim naslovom RTV na obisku: varuhinja sprašuje in odgovarja, na katerih so sodelovali tudi novinarji in uredniki javnega medija. Na srečanjih v knjižnicah in šolah so pojasnili delovanje RTV Slovenija in vlogo javnega medija ter odgovarjali na vprašanja o konkretnih zakonitostih, o izkušnjah ter programskih in etičnih izzivih.

▲ RTV na obisku: varuhinja sprašuje in odgovarja

→ **Nova Gorica** (31. maj): Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici, Gimnazija Nova Gorica, Knjižnica Nova Gorica (poleg varuhinje sta sodelovala še Anže Tomić, Val 202, in Mojca Dumančič, TV Slovenija).

→ **Murska Sobota** (7. junij): Gimnazija Murska Sobota, Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota (sodelujoči poleg varuhinje: Jelena Aščič, TV Slovenija, Andrej Stopar, Radio Prvi, in Bojan Peček, TV Slovenija).

→ **Celje, Prebold** (19. december): I. gimnazija v Celju, Občinska knjižnica Prebold (sodelovali so še: Luka Hvalc, Val 202, Manica J. Ambrožič, TV Slovenija, Anja Nab Huš, varuhinjina strokovna sodelavka).

Ob teh dogodkih se je varuhinja podrobneje seznanila z delovanjem RTV dopisništev in njihovo umeščenostjo v okolju.

Pri zagonu akcije je pisarni varuhinje kakovostno pomagala Služba za komuniciranje, ki je tudi pripravljala sporočila za javnost. Srečanja so bila zabeležena v krajevnih in šolskih medijih.

MEDIJSKI NASTOPI

Varuhinja je odzive javnosti, ugotovitve v posameznih primerih, etične dileme in poklicne izzive, delovanje javnega medijskega servisa in vlogo varuha skozi vse leto predstavljala v **medijih in programih RTV Slovenija**.

Sodelovanje se je odvijalo v obsegu, kot je predviden v Pravilniku o delovanju varuha in kot je bil napovedan v PPN 2018.

Nastopala je v **Vročem mikrofonu** Vala 202, **Jutranjem servisu**, **Nočnem obisku** in popoldanskih pogovornih pasovih Prvega, v **Jezikovnih pogovorih** na Arsu, na nacionalnih TV programih v **Intervjuju**, **Odmevih**, oddajah **Dobro jutro** (večkrat), **Halo TV** in **Na tretjem**, v oddaji TV Koper **S-prehodi** in oddaji Radia Koper **Aktualno**, v kviru regionalnega centra Maribor pa v televizijski oddaji **Dober večer**, **Radijski tribuni** in oddaji RSi **Spotlight**.

Nastopila je v programih za narodnostne skupnosti, in sicer oddajah **Glocal** in **Tuttoggi** RTV Capodistria ter **Hidak** in **Terepjáró** MMR. Za televizijski oddaji **Koda** in **Panopticum** je

odgovarjala na konkretna vprašanja. V kontaktnih oddajah je odgovarjala na vprašanja gledalcev in poslušalcev. Sodelovala je v klepetalnici **MMC**.

Varuhinja se zaveda, da nastopi niso načrtovani tako, da bi gledalcem, poslušalcem in bralcem RTV vsebin zagotavljali sistematično spremljanje njenih ugotovitev in sploh angažirano podajanje informacij o delovanju, vlogi in položaju Zavoda.

V zvezi s tem je Programski svet (na predlog člana sveta Jožeta Poglajna) na seji 17. decembra sprejel naslednji sklep: »Programski svet RTV Slovenija predlaga vodstvu, naj razmisli o možnosti, da bi varuhinja v ustrezni oddaji neposredno odgovarjala na vprašanja gledalcev in poslušalcev.«

? **Izziv:** Bi bilo smiselno in mogoče poiskati programski prostor za ciklično gostovanje varuhinje v medijih RTV Slovenija? Bi potrebovali posebne radijske in televizijske oddaje o delovanju javnega medija, v katerih bi bile ugotovitve varuha le ena od vsebin? Kdo bo kompetentno govoril o RTV, če tega ne bodo počeli mediji RTV?

Po nastopih v različnih medijih RTV Slovenija – v letu 2018 jih je bilo skupaj 28 – je varuhinja prejela več odzivov, zlasti na programske vsebine, ki jih je omenila ali so jo o njih spraševali. Gledalci, poslušalci in bralci RTV vsebin pa so komentirali tudi delovanje varuhinje. Primeri:

»Resnično, resnično z obema rokama podpisujem, ko prebiram na MMC Vaše besede; /navajam/ 'preveč samozadostnosti in samozaverovanosti v času splošne medijske in družbene krize. Družba potrebuje javni medijski servis'. Veliki HVALA Vam za vse kar ste storili in si iskreno odgovorno prizadevate; (to kar počnemo kot odgovorni državljani tudi mi), da bo javni servis Katedrala dialoga, spoštovanja slovenske kulture in vseh kultur; v službi dialoga in spoštovanja vseh razlik (ki bogatijo našo narodovo telo), pluralizma in dialoga; strpnosti in spoštovanja različnosti naših življenjskih opredelitev; ki bo vso mavrico različnosti povezoval, da bomo vsi državljani in državljanke v javnem zavodu prepoznali, da smo vredni spoštovanja.« (D. V.)

»Bili ste gostja oddaje "Sredin gost". Povedali ste, da "je vsak subjektiven, nihče ni objektiven"... v nadaljevanju pa, da "zaradi svojih prepričanj, vrednot, ne smeš zamlčevati ali manj resno obravnavati". Omenjali ste tudi "enake votle, merila..." Iz teh trditev se mi poraja vprašanje: res smo vsi subjektivni, posebej trdna in družinsko pogojena so politična prepričanja, zato sem že g. Ambrožiču pisala, da naj bi vlogo varuha opravljal kolektivni organ, ali vsaj 2 člana nasprotnih političnih prepričanj.« (J. T.)

Z odprto debato z gledalci, katero odpirate kot varuhinja, dvigujete naše zaupanje in dokazujete korektnost ali pa morebitno nekorektnost dela vseh vaših sodelavcev, katerih napake skupaj odpravljate. Dejstvo, da smo gledalci slišani, se mi zdi velikega pomena. (D. S.)

Varuhinja je o delovanju RTV Slovenija in svojem delu javnost obveščala tudi po drugih slovenskih medijih, ki so za to pokazali zanimanje. Letno poročilo je 5. marca predstavila na dobro obiskanem srečanju z novinarji, o katerem je bilo več medijskih objav. Daljše intervjuje so v letu 2018 objavili: **Dnevnik**, **Vklop**, **Dolenjski list**, **Gorenjski glas**, **Svobodna misel**, **Murski val**. Varuhinji so novinarska vprašanja zastavljali: Reporter, Dnevnik, Mladina, Nedeljski dnevnik, demokracija.si, spletnicasopis.eu, Slovenske novice in drugi. Na vsa vprašanja je odgovorila.

Največ odzivov na delovanje varuha pravic gledalcev in poslušalcev je prispelo poleti glede zadeve Intervju/Dežman. Primeri:

»Vaša intervencija glede polemike z Možinovim intervjujem je redke glas razumnosti in uravnovešenosti v tej "debatu".« (L. L.)

»V bodoče se vzdržite in potuhnite v delo za mizo, kakor vsi javni uslužbenci in kakor ste delovali do sedaj, kot da vas ni...« (B. F.)

»Pozdravljam vas v upanju, da zdržite vse pritiske, ki jih RTV doživlja s pomočjo dobro organiziranih skupin pritiska v korist 'argentinskih' interpretacij naše preteklosti.« (J. B.)

»Časi ene resnice so minili. Ste na potezi. Če tega niste sposobni, prepustite položaj drugemu. V nedogled takega početja ni mogoče več prenašati.« (B. M.)

Avgusta je zahtevala objavo prikaza nasprotnih dejstev v časopisu Reporter in podala odzive na namigovanja o sodelovanju z nekdanjo Udbo in druge poskuse osebne diskreditacije. Primer odgovora:

»Kategorično zanikam sodelovanje s SDV. Ni mi znano, zakaj sem v registru CAE iz 80. let, ki je bil objavljen na udba.net, a tudi mene to zanima. Arhiv RS, ki je prevzel dosjeje, mi ni mogel pomagati s šifranti, ki bi pojasnili posamezne vpise v CAE, ker ti šifranti ne obstajajo. A če bi se kdaj našli, zagotavljam, da vpis ne bi povedal, da sem sodelovala, ker se to ni zgodilo.

Želela bi si verjeti, da osebni napadi name ne pomenijo poskusa razvrednotenja inštituta varuha kot pomembnega mehanizma samoregulacije v javnem mediju.« (spletnicasopis.eu, 19. 9. 2018)

PREDSTAVITVE, DOGODKI, POBUDE

Varuhinja je sodelovala v številnih javnih dogodkih in tudi sama spodbujala razpravo o položaju javnega medija v Sloveniji in vlogi medijskega ombudsmana.

Spomladanske predstavitve poročila za leto 2017, ki so potekale na varuhinjino pobudo, so bile priložnost za izmenjavo mnenj o medijski krajini, aktualnih medijskih, etičnih in družbenih dilemah ter zakonodajnih in (samo)regulacijskih okvirjih, znotraj katerih delujejo RTV Slovenija in njeni ustvarjalci.

▲ Predstavitev letnih poročil

- **Ministrstvo za kulturo**, 14. marec: minister za kulturo Tone Peršak, direktorica Direktorata za medije Tamara Vonta, vodja Službe za slovenski jezik dr. Simona Bergoč.
- **Agencija za komunikacijska omrežja in storitve (Akos)**, 16. marec: direktorica Tanja Muha, vodja sektorja za elektronske medije Tomaž Gorjanc, vodja sektorja za upravljanje radiofrekvenčnega spektra Janja Varšek.
- **Varuh človekovih pravic**, 27. marec: varuhinja Vlasta Nussdorfer, namestnik Miha Horvat, direktorica strokovne službe Martina Ocepek, svetovalka za odnose z javnostmi Nataša Kuzmič.

V letnem poročilu Varuha človekovih pravic za leto 2017 je bila odzivnost varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev v obravnavi pritožbe omenjena kot primer dobre prakse.

Varuhinjin referat z javnega posveta o novem nacionalnem programu za jezikovno politiko (2019–2023), ki je potekal decembra 2017 na Ministrstvu za kulturo, je bil vključen v e-zbornik, objavljen novembra 2018 na www.mk.gov.si. Varuhinja se je udeležila tudi posveta o osnutku dokumenta 24. decembra in (skupaj s kordinatorko invalidskih vsebin **Matejo Vodeb**) podala naknadne pisne predloge dopolnil.

▲ Javni medij v osnutku nacionalnega programa za jezikovno politiko (2019–2023)

Varuhinjin predlogi glede ukrepov za spodbujanje kakovostne rabe slovenskega jezika na RTV Slovenija so bili upoštevani v osnutku nacionalnega programa, v poglavju Ozaveščenost o pomenu in vlogi javne rabe slovenščine.

Varuhinja se je udeleževala različnih dogodkov, povezanih z vlogo in položajem medijev, in na nekaterih tudi razpravljala oz. pojasnila status javnega medija.

- Ali kultura v medijih izgublja svoj prostor?, Društvo novinarjev Slovenije, 1. 3. 2018
- Začasne sodne odredbe – ukrepi preventivne cenzure, Društvo novinarjev Slovenije, 3. 2. 2018
- Faktivacija, posvet o boju proti lažnim novicam, Danes je nov dan, 28. 3. 2018
- Etične dileme mediacije, Društvo mediatorjev Slovenije, 9. 5. 2018
- Sovražni govor z vidika organov pregona in družbenih omrežij, Spletno oko, 6. 6. 2018
- Večer Jurija Gustinčiča, Kdo je močnejši od sedme sile, FDV in Društvo Slovenija Rusija, 12. 11. 2018
- Poročanje o nasilju v družini in nasilju nad ženskami, DNS in Društvo SOS telefon, 15. 11. 2018 (dogodka se je udeležila Anja Nab Huš)
- Mediji pod drobnogledom, Društvo novinarjev Slovenije, 23. 11. 2018

Prvič je v vlogi varuhinje nastopila tudi v tujini. Med 4. in 7. decembrom je v Črni gori predstavila model medijskega ombudsmana na RTV Slovenija. Dogodki so potekali v okviru programa Respect – za krepitev etičnih standardov v medijih in zaupanje državljanov v etične medije. Skupaj ga izvajajo Inštitut za medije Črne gore, Mirovni inštitut iz Ljubljane in Mreža za etično novinarstvo iz Londona, financira pa ga Evropska unija.

▲ Predstavitev v Črni gori

O formalni ureditvi, desetletni praksi samoregulacije na RTV Slovenija in svojih izkušnjah je varuhinja govorila z vodstvom RTV Črna gora, direktorjem Direktorata za medije, direktorjem Agencije za elektronske medije, vodjo projekta EK za podporo javnim medijskih servisom na Zahodnem Balkanu in direktorjem nevladne organizacije Media Centar. V predstavitev je sodelovala Brankica Petković z Mirovnega inštituta iz Ljubljane, ki je bila med pobudniki vzpostavitve inštituta varuha na RTV Slovenija ter med letoma 2014 in 2018 članica Programskega sveta RTV Slovenija.

5. PISARNA VARUHINJE, STATUS IN DELOVNI POGOJI

Pisarna varuhinje je po kadrovske zasedbi ostala minimalna in komaj zadostna za izpolnjevanje nalog. V letu 2018 ni bilo rešeno ne kadrovske ne prostorske vprašanje.

Ekipa

Varuhinja ima samostojno strokovno sodelavko **Anjo Nab Huš**, ki kot njena pomočnica sodeluje pri obravnavi odzivov, pridobivanju informacij, pripravi mesečnih poročil, dogodkov in strokovnih podlag, organizaciji dela. Vodi skupino za poenotenje jezikovnih smernic. V odsotnosti varuhinje skrbi za nujno korepondenco. Opredelitev njenega delovnega mesta (kljub urgencam) ni urejena.

Administrativno podporo varuhovi pisarni (vodenje registra vlog, delovodnika, statistike odzivov, arhiva, pošiljanje in tiskanje mesečnih poročil, priprava potnih nalogov in naročilnic, evidenca ur in odsotnosti itd.) je do poletja zagotavljala tajnica **Ana Jarc**. Po njenem odhodu na novo delovno mesto je (kljub pravočasnim urgencam) bilo delo varuhove pisarne bistveno okrnjeno in je občasno zastalo. **Težava še ni sistemsko rešena.**

Prostor

Za pisarno varuhinje se v letu 2018 kljub urgencam **ni našla ustrezna prostorska rešitev**. Delo v treh različnih pisarnah prekinja delovno verigo in otežuje delovni proces.

⚠ Neuresničene obljube

Varuhinjina prizadevanja za prostorsko in kadrovske zaokrožitev pisarne so bila neuspešna, obljube vodstva, da se bo pravočasno zapolnila kadrovska vrzel in v najkrajšem času našla rešitev za varuhovo pisarno, pa neuresničene.

Statut

Varuhinja se je vključila v postopke za spremembe Statuta RTV Slovenija in podala predlog za podrobnejšo opredelitev tega inštituta (**GLEJ** ⇒ majsko poročilo). Statutarna **ureditev je na čakanju**, prav tako umestitev v organigram Zavoda.

Komunikacija, interaktivnost

Pisarna varuhinje je opremljena s klicnim centrom za učinkovito sprejemanje telefonskih odzivov (tudi na avtomatski odzivnik). S Službo za teleinformatiko in Službo za komuniciranje je bil **dosežen dogovor** o vsebinskem usmerjanju telefonskih klicev s centralne telefonske številke RTV Slovenija.

Na prenovljenem portalu www.rtv slo.si je bolj vidno umeščena tudi povezava do varuha. MMC pa **še ni prenovil varuhinjine spletne strani**, čeprav so izhodišča pripravljena od spomladi 2017.

Izobraževanje

Varuhinja se je udeleževala internih izobraževanj: o rednih letnih pogovorih in ravnanju v primeru varnostnih groženj in strokovnega izpopolnjevanja iz prve pomoči. Skupaj s strokovno sodelavko sta se udeležili izobraževanj ob uveljavitvi Splošne uredbe o varovanju osebnih podatkov (GDPR).

Varuhinja se je izobraževala tudi zunaj RTV Slovenija. Obiskovala je predavanja Društva mediatorjev Slovenije, se udeležila seminarja Obvladovanje težavnih strank in skupaj s strokovno sodelavko delavnice Komuniciranje z različnimi vedenjskimi tipi in učinkovito reševanje konfliktov.

Zaupnost, osebni podatki

O izvajanju Splošne uredbe o varovanju osebnih podatkov (GDPR) se je pisarna varuhinje posvetovala s pooblaščenko za varstvo osebnih podatkov na RTV Slovenija **Simono Habič**, z uradom Informacijskega pooblaščenca in Pravno pisarno RTV Slovenija. K varovanju zaupnosti so se varuhinja in njeni sodelavki zavezale še s podpisom Kodeksa ravnanja z osebnimi podatki v odzivih javnosti v pisarni varuha pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija. (**GLEJ** ⇒ majsko poročilo)

Strokovna sodelavka je anonimizirala vsa mesečna poročila za obdobje 2008–2016, ki so dostopna na spletu in so vsebovala imena in priimke ali druge osebne podatke o pritožnikih. Za to je pregledala več kot sto dokumentov.

Variabilni stroški

RTV Slovenija je za finančno skromno in varčno delovanje pisarne varuhinje namenila dovolj sredstev. Variabilni stroški so znašali **3.996 evrov**.

▲ Variabilni stroški		
2018 realizacija	2018 plan	2017 realizacija
3.996 €	4.500 €	3.807 €

Sredstva so bila porabljena za časopise, pisarniški material, telefonske in potne stroške, izobraževanje, strokovno literaturo, promocijsko gradivo, pripravo dogodkov in z njimi povezano reprezentanco.

VII. ZAKLJUČEK

Leto 2018 ni bilo samo leto rekordnega števila odzivov, ampak tudi leto širitve varuhinjinega javnega dialoga o RTV Slovenija, njenih vrednotah, standardih in etiki.

Varuhinja je sledila viziji v sedmih točkah, s katero je januarja 2017 prepričala Programski svet RTV Slovenija, da ji je zaupal petletni mandat. Takrat je napovedala, da bo delovala kot:

- zagovornica kakovostnega javnega servisa,
- korektiv samopašnosti in samozaverovanosti,
- angažirana posrednica med uporabniki in ustvarjalci,
- podpornica profesionalizma brez tabu tem,
- zaupanja vredna pomočnica v izboljšavah,
- vogal, ki podpira zavezanost javnosti,
- spodbujevalka dostopnosti, javnosti, preglednosti, bližine.

Idej za konkretno poglobitev in razširitev področja varuhinjinega delovanja niti ni tako malo: od vstopa v prostor družbenih medijev, priprave podkastov in pisanja kolumn, priprave izobraževanj, mediacije in posvetovanj, pa vse do včlanitve v mednarodno zvezo medijskih ombudsmanov ONO (Organization of News Ombudsmen).

Nerealno bi bilo, če bi za leto 2019 pri zdajšnji kadrovski zasedbi napovedovala nove akcije in projekte; prej bo primorana uvesti selekcijo pri obravnavi odzivov in se osredotočiti na največje etične dileme. Dvočlanska varuhova pisarna je glede na obseg zadev dosegla svoje meje.

O korakih naprej ali nazaj na tem področju bodo – posredno in neposredno – z upoštevanjem varuhinjinih mnenj, a tudi z urejanjem kadrovskih, statusnih in prostorskih zadev v varuhovi pisarni – odločali pristojni organi Zavoda. Vsak v skladu s svojo odgovornostjo. In ne bi škodilo, če bi bilo leto 2019 tudi leto prenove etičnega kodeksa RTV Slovenija, ki je lani postal polnoleten in v številnih poglavjih zastarel.

Za vse, ki oblikujejo podobo, delovanje in ponudbo javnega medijskega servisa in imajo možnosti, pristojnosti in voljo za izboljšave, je varuhinja tudi v tem poročilu zastavila nekaj izzivov, kot jih je izluščila iz odzivov občinstva. Bodo vprašanja dobila odgovore?